

MAGYAR

KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,
2004. december 18.,
szombat

194. szám

Ára: 1610,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
337/2004. (XII. 18.) Korm. r.	A Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló Egyezmény végrehajtásáról szóló, Budapesten, 2003. szeptember 29. napján aláírt Megállapodás kihirdetéséről	14670
338/2004. (XII. 18.) Korm. r.	Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet módosításáról	14675
339/2004. (XII. 18.) Korm. r.	Az üzemanyagok jövedékiadó-mértékének időszaki csökkentéséről	14689
170/2004. (XII. 18.) FVM r.	A szakmai követelmények kiadásáról szóló 64/1994. (XII. 15.) FM rendelet módosításáról	14690
24/2004. (XII. 18.) KvVM r.	Az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víz, valamint a halak életfeltételeinek biztosítására kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről szóló 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelet módosításáról	14740
	Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal közleménye a magán-személyek adóelőleg-nyilatkozatairól	14747

FELHÍVJUK

tisztelt előfizetőink figyelmét

a Magyar Közlöny utolsó oldalán közzétett 2005. évi előfizetési árakra.

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány 337/2004. (XII. 18.) Korm. rendelete

a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló Egyezmény végrehajtásáról szóló, Budapesten, 2003. szeptember 29. napján aláírt Megállapodás kihirdetéséről

[Az Egyezmény 2004. év december hónap 8. napján hatályba lépett. A Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges belső jogi feltételek teljesüléséről szóló jegyzékváltás 2004. november hónap 8. napján megtörtént. A Megállapodás – annak 23. Cikk (2) bekezdése alapján – 2004. év december hónap 8. napján lépett hatályba.]

1. §

A Kormány a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló Egyezmény végrehajtásáról szóló, Budapesten, 2003. szeptember 29. napján aláírt Megállapodást e rendelettel kihirdeti.

2. §

A Megállapodás magyar nyelvű szövege a következő:

„Megállapodás a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló Egyezmény végrehajtásáról

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: a Szerződő Felek) a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló, Budapesten, 2003. szeptember 29. napján aláírt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 3. Cikk (2) bekezdése alapján, az Egyezmény végrehajtására az alábbiakban állapodnak meg:

I. RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. Cikk

(1) A Szerződő Felek szolgálati személyei a határforgalom ellenőrző szolgálati helyeken kölcsönösen elősegítik a jogszerű ellenőrzést, a zavartalan munkavégzést a határforgalom ellenőrzésének megkönnyítése, meggyorsítása és a jogsértő cselekmények megakadályozása céljából.

(2) A Szerződő Felek illetékes határforgalom ellenőrző szervei a határátkelőhelyeket érintő fejlesztésekről és a határátkelőhelyek működését érintő munkálatokról közvetlenül és diplomáciai úton kölcsönösen tájékoztatják egymást.

2. Cikk

A Szerződő Felek határforgalom ellenőrző hatóságai szorosan együttműködnek a jelen Megállapodás végrehajtásában, kijelölik a határforgalom ellenőrző szolgálati helyeken a szolgáltatást végzők tevékenységének helyét.

3. Cikk

(1) A Szerződő Felek illetékes szervei a növény- és állategészségügyi szolgálatok helyét, nyitvatartási idejét, azok megszüntetését érintő jogszabályi változásaikról 15 (tizenöt) nappal a hatálybalépést megelőzően írásban értesítik egymást. A jelenleg működő növény- és állategészségügyi szolgálatok helyéről a jelen Megállapodás melléklete ad tájékoztatást.

(2) Amennyiben a Szerződő Felek növény- és állategészségügyi szolgálata nem engedélyezi meghatározott áruknak a beléptető államba történő behozatalát és az árut vissza kell szállítani, annak visszafogadását ugyanazon a határátkelőhelyen kell a kiléptető államnak biztosítani.

4. Cikk

Azokat a határátkelőhelyeket, ahol a veszélyes áruk szállíthatók, a Szerződő Felek illetékes szervei írásban állapítják meg és azt közzéteszik.

5. Cikk

(1) A Szerződő Felek határforgalom ellenőrző szerveinek kijelölt vezetői írásban meghatározzák azon határátkelőhelyek rendjét, ahol a határforgalom ellenőrzése közös helyen történik.

(2) Jelen Megállapodás végrehajtása során a szolgálati személyek között a kapcsolattartás nyelve a magyar és a horvát nyelv. Az együttműködő szolgálati személyek a kapcsolattartás során más nyelv használatában is megállapodhatnak.

II. RÉSZ

KÖZÚTI HATÁRÁTKELŐHELYEK

6. Cikk

Letenye–Goričan (Muracsány) I. (működő)

(1) Letenye–Goričan (Muracsány) I. közúti határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

(2) A jelen Megállapodás 7. Cikkében meghatározott Letenye–Goričan (Muracsány) II. autópálya határátkelőhely megnyitását követően a határátkelőhely használata kiterjed: a nemzetközi áruforgalomra, az autópályáról letiltott járműforgalomra, valamint a gyalogos és kerékpáros forgalomra.

(3) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(4) A határforgalom ellenőrzése a Szerződő Felek államának területén külön-külön történik.

7. Cikk

Letenye–Goričan (Muracsány) II. (létesítendő nemzetközi személyforgalmi autópálya határátkelőhely)

(1) Letenye–Goričan (Muracsány) II. autópálya határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személyforgalomra.

(2) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(3) A határátkelőhely létesítéséről a Szerződő Felek a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a Letenye–Goričan autópálya-kapcsolat létesítéséről szóló, Budapesten, 2001. március 2-án aláírt Egyezmény 4. Cikkében foglaltakra figyelemmel, külön állapodnak meg.

(4) A határátkelőhely megnyitásának időpontját a Szerződő Felek diplomáciai úton egyeztetik.

8. Cikk

Berzence–Gola (Góla)

(1) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra a járművek teljes tömegének 20 (húsz) tonna korlátozásával.

(2) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(3) A határforgalom ellenőrzése a Szerződő Felek államának területén külön-külön történik.

9. Cikk

Barcs–Terezino Polje (Trézenföld)

(1) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

(2) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(3) A határforgalom ellenőrzése a Szerződő Felek államának területén külön-külön történik.

10. Cikk

Drávaszabolcs–Donji Miholjac (Alsómiholjac)

(1) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

(2) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(3) A határforgalom ellenőrzése a Szerződő Felek államának területén külön-külön történik.

11. Cikk

Beremend–Baranjsko Petrovo Selo (Petárda)

(1) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személyforgalomra.

(2) A határátkelőhelyen az áruforgalom ellenőrzésére az illetékes határforgalom ellenőrző szervek által kiadott egyedi engedély alapján kerülhet sor.

(3) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(4) A határforgalom ellenőrzése a Szerződő Felek államának területén külön-külön történik.

12. Cikk

Udvar–Duboševica (Dályok)

(1) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

(2) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(3) A határforgalom ellenőrzése a Szerződő Felek államának területén külön-külön történik.

13. Cikk

A Szerződő Felek illetékes hatóságai az Egyezmény 12. Cikk (1) bekezdésében meghatározott célból, az állandó határátkelőhelyeken kívül az államhatár ideiglenes megnyitását különösen az alábbi térségekben engedélyezik:

- Molnári–Kotoriba;
- Belezna–Donja Dubrava;
- Vízvár–Ferdinandovac;
- Őrtilos–Legrad;
- Révfalu–Sopje.

III. RÉSZ

VASÚTI HATÁRÁTKELŐHELYEK

14. Cikk

(1) A vasúti forgalomban a vasúti szerelvények határforgalom ellenőrzése általában a határállomáson való tartózkodásuk alatt történik. A vasúti személyforgalomban a határforgalom ellenőrzése a szükségletnek megfelelően, a kijelölt vasúti vonalszakaszokon menetközben is végrehajtható. A növény- és állategészségügyi határellenőrzést a határállomáson kell elvégezni.

(2) A vasúti forgalomban, a menetközbeni ellenőrzés során a feltételezett rejtkehelyek ellenőrzését a Szerződő Felek szolgálati személyei közösen végezhetik. A konkrét ellenőrzési formák bevezetéséről és azok módjáról a határforgalom ellenőrző szervek vezetői a vasúti szervek bevonásával állapodnak meg.

15. Cikk

Murakeresztúr–Kotoriba (Kotor)

(1) A vasúti határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

(2) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(3) Murakeresztúr vasúti határállomáson, a Magyar Köztársaság államterületén, kihelyezett horvát vasúti határforgalom ellenőrző szolgálati hely működik.

(4) A személy- és áruforgalom ellenőrzését a Szerződő Felek szolgálati személyei Murakeresztúr közös vasúti határállomáson végzik, a vasúti szerelvénynek a határállomáson való tartózkodása alatt. A személyforgalom ellenőrzését a szükségleteknek megfelelően, valamint a mindenkor érvényes vasúti menetrend szerinti útirányoknak megfelelően Balatonszentgyörgy–Murakeresztúr–Éakovec (Csáktornya) vasútállomások között, illetve Kaposvár–Gyékényes–Murakeresztúr–Éakovec (Csáktornya) vonalszakaszon a személyszállító vonatokon menetközben végzik.

(5) A horvát szolgálati személyek részére a magyar fél a következő működési területet biztosítja Murakeresztúr közös vasúti határállomáson:

- a vasútállomás épületében kijelölt hivatali helyiségeket,
- a vasútállomás közös helyiségeit,
- a nemzetközi személy- és áruforgalmat lebonyolító kijelölt vágányokat, peronokat, a vasúti járművek és a váróterem kijelölt részét.

(6) A magyar szolgálati személyek részére a menetközbeni ellenőrzés során a horvát fél a következő működési területet biztosítja Csáktornya vasútállomáson:

- a vasútállomás épületében a horvát vasút részéről kijelölt 1 (egy) hivatali helyiséget,
- a vasútállomás közös helyiségei használatát.

(7) A horvát szolgálati személyek részére a menetközbeni ellenőrzés során a magyar fél a következő működési területet biztosítja Balatonszentgyörgy vasútállomáson:

- a vasútállomás épületében a magyar vasút részéről kijelölt 1 (egy) hivatali helyiséget,
- a vasútállomás közös helyiségei használatát.

16. Cikk

Gyékényes–Koprivnica (Kapronca)

(1) A vasúti határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

(2) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(3) Gyékényes vasúti határállomáson, a Magyar Köztársaság államterületén, kihelyezett horvát vasúti határforgalom ellenőrző szolgálati hely működik.

(4) A személy- és áruforgalom ellenőrzését a Szerződő Felek szolgálati személyei Gyékényes közös vasúti határállomáson végzik, a vasúti szerelvénynek a határállomáson való tartózkodása alatt. A személyforgalom ellenőrzését a szükségleteknek megfelelően, valamint a mindenkor érvényes vasúti menetrend szerinti útirányoknak megfelelően Kaposvár–Gyékényes–Koprivnica (Kapronca) vasútállomások között, illetve Nagykanizsa–Murakeresztúr–Gyékényes–Koprivnica (Kapronca) vonalszakaszon a személyszállító vonatokon menetközben végzik.

(5) A horvát szolgálati személyek részére a magyar fél a következő működési területet biztosítja Gyékényes közös vasúti határállomáson:

- a vasútállomás épületében kijelölt hivatali helyiségeket,
- a vasútállomás közös helyiségeit,
- a nemzetközi személy- és áruforgalmat lebonyolító kijelölt vágányokat, peronokat, a vasúti járművek és a váróterem kijelölt részét.

(6) A magyar szolgálati személyek részére a menetközbeni ellenőrzés során a horvát fél a következő működési területet biztosítja Koprivnica (Kapronca) vasútállomáson:

- a vasútállomás épületében a horvát vasút részéről kijelölt 1 (egy) hivatali helyiséget,
- a vasútállomás közös helyiségei használatát.

(7) A horvát szolgálati személyek részére a menetközbeni ellenőrzés során a magyar fél a következő működési területet biztosítja Kaposvár és Nagykanizsa vasútállomáson:

- a vasútállomás épületében a magyar vasút részéről kijelölt 1 (egy) hivatali helyiséget,
- a vasútállomás közös helyiségei használatát.

17. Cikk

Magyarbóly–Beli Manastir (Pélmonostor)

(1) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

(2) A nyitvatartási idő 00.00–24.00 óráig tart.

(3) A határforgalom ellenőrzése a Szerződő Felek államának területén külön-külön történik.

IV. RÉSZ

HATÁRFORGALOM ELLENŐRZÉS A VÍZI KÖZLEKEDÉSBEN

18. Cikk

(1) A Duna folyamon és a Dráva folyón a nemzetközi vízi határforgalom ellenőrzését a Szerződő Felek szolgálati személyei saját államuk területén külön-külön végzik.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott folyókon a vízi közlekedés során, amely a Szerződő Felek egyike államának területének történik, a már kiléptetett vagy még be nem léptetett vízi járművek annak a Szerződő Fél államának a területén amelyből/amelybe közlekednek a jelen Megállapodás 19. és 20. Cikkében meghatározott kikötőkön kívül – a kényszerkikötés kivételével – a parttal és más vízi járművekkel nem érintkezhetnek.

(3) Elháríthatatlan külső ok miatti kényszerkikötés, valamint más vízi járművel való érintkezés esetén a vízi jármű parancsnoka vagy annak megbízottja köteles erről értesíteni annak a Szerződő Félnak a legközelebbi hajózársbiztonsági illetékes hatóságát, amely államának területén az eset megtörtént. Erről a hajózársbiztonsági hatóság haladéktalanul értesíteni köteles a legközelebbi illetékes határforgalom ellenőrző szervet.

(4) A Dráva folyónak a 70 folyamkilométertől a 198,6 folyamkilométerig terjedő szakaszán hajózó vízi járművek, amelyek nem érintik az egyik vagy másik Szerződő Fél államának területét, azon nem kötnek ki olyan módon, hogy érintkeznének a szárazfölddel vagy más vízi járművekkel, nem tartoznak határforgalom ellenőrzési kötelezettség alá.

19. Cikk

Határforgalom ellenőrzés a Dunán

(1) A Duna folyam 1447,1 folyamkilométerénél a Mohácsi Kikötőben a vízi járművek ellenőrzése céljából magyar határátkelőhely működik.

a) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

b) A határátkelőhely nyitvatartási ideje: 00.00 órától 24.00 óráig tart.

(2) A Duna folyam 1333 folyamkilométernél a Vukovar (Vukovár) Kikötőben a vízi járművek ellenőrzése céljából horvát határátkelőhely működik.

a) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

b) A határátkelőhely nyitvatartási ideje: 00.00 órától 24.00 óráig tart.

c) A horvát fél 15 (tizenöt) nappal korábban diplomáciai úton tájékoztatja a magyar felet a nyitvatartási idő esetleges módosításáról.

20. Cikk

Határforgalom ellenőrzés a Dráván

(1) A Dráva folyó D–78 folyamkilométerénél a Dráva-szabolcsi Kikötőben a vízi járművek ellenőrzése céljából magyar határátkelőhely működik.

a) A határátkelőhely használata kiterjed a sport és kedvtelési célú vízi járművek, valamint a nemzetközi személyforgalomban közlekedő személyhajók forgalmára;

b) a határforgalom ellenőrzése 07.00–19.00 óra között, külön bejelentési kötelezettség mellett történik.

(2) A Dráván a 18 folyamkilométernél, Osijek (Eszék) Kikötőben a vízi járművek ellenőrzése céljából horvát határátkelőhely működik.

a) A határátkelőhely használata kiterjed a nemzetközi személy- és áruforgalomra.

b) A határátkelőhely nyitvatartási ideje: 00.07 órától 19.00 óráig tart.

(3) A Dráva folyón a jelen Cikkben meghatározott kikötők között, az államhatáron átmenő nemzetközi áruforgalom – a jelen Cikk (1) bekezdés a) pontjától eltérő, egyéb hajózársi tevékenység – határforgalom ellenőrzésére az illetékes határforgalom ellenőrző szervek által kiadott egyedi engedély alapján kerülhet sor.

21. Cikk

A Szerződő Felek diplomáciai úton kölcsönösen tájékoztatják egymást egyéb, a Dráva folyón és a Duna folyamon – saját államterületen – új vízi határátkelőhely létesítéséről.

V. RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

22. Cikk

(1) A jelen Megállapodás értelmezéséből vagy alkalmazásából eredő vitákat a Szerződő Felek az Egyezmény

23. Cikkében szereplő Magyar–Horvát Határforgalmi Vegyes Bizottság keretében tárgyalások útján, ennek eredménytelensége esetén pedig diplomáciai úton rendezik.

(2) A jelen Megállapodás alkalmazását nemzetközi szerződésben vállalt és egyéb nemzetközi jogi kötelezettség teljesítése, valamint közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okból bármelyik Szerződő Fél egészben vagy részben, átmenetileg felfüggesztheti. Ilyen intézkedés bevezetéséről és visszavonásáról a másik Szerződő Fél diplomáciai úton haladéktalanul értesíteni kell. A felfüggesztés bevezetése, illetve megszűnése halaszthatatlan intézkedést igénylő esetekben a diplomáciai jegyzék kézhezvételével, egyéb esetekben a diplomáciai jegyzék kézhezvételét követő 15. (tizenötödik) napon lép hatályba.

23. Cikk

(1) A jelen Megállapodás határozatlan időre szól. A Szerződő Felek írásban diplomáciai úton értesítik egymást arról, hogy eleget tettek a hatálybalépéshez szükséges belső jogi előírásaiknak.

(2) A jelen Megállapodás az Egyezmény hatálybalépésének napján lép hatályba.

(3) A jelen Megállapodást a Szerződő Felek közös megegyezéssel, írásban módosíthatják. A módosítás azon utolsó diplomáciai jegyzék kézhezvételének napján lép hatályba, amelyben a Szerződő Felek írásban értesítik egymást arról, hogy eleget tettek a Megállapodás módosításának hatálybalépéséhez szükséges belső jogi előírásaiknak.

(4) Az Egyezmény végrehajtásának felfüggesztése esetén a jelen Megállapodás végrehajtása is szünetel.

(5) A jelen Megállapodást bármely Szerződő Fél diplomáciai úton, írásban felmondhatja. A Megállapodás a felmondásról szóló értesítés kézhezvételét követő 6. (hatodik) hónap elteltét követő napon veszti hatályát.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározottaktól függetlenül hatályát veszti a jelen Megállapodás az Egyezmény hatályának megszűnésével.

(7) A jelen Megállapodás hatálybalépésével egyidejűleg a Szerződő Felek a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között, Budapesten, 1994. október 28-án aláírt vasúti határforgalomról szóló Egyezmény 24. Cikk (1) bekezdését hatályon kívül helyezik, a (2) bekezdése helyébe pedig a következő rendelkezés lép: „(2) Jelen Egyezmény hatálybalépésével a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Kormánya között Budapesten, 1972. évi március hó 16. napján aláírt, a vasúti határforgalomról szóló Egyezmény a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között nem kerül alkalmazásra.”

Készült Budapesten, 2003. szeptember 29. napján, két eredeti példányban, magyar, horvát és angol nyelven, mindhárom nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az esetleges értelmezési viták esetén az angol nyelvű szöveg az irányadó.

Aláírások

Melléklet

a Magyar Köztársaság Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya között a Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló Egyezmény végrehajtásáról szóló Megállapodás

3. Cikk (1) bekezdéséhez

A Magyar Köztársaság és a Horvát Köztársaság között a közös államhatáron az alábbi határátkelőhelyeken működnek növény- és állategészségügyi szolgálatok

1. A magyar fél részéről:

a) a közúti határátkelőhelyeken:

- Letenye növény- és állategészségügyi szolgálat,
- Udvar növény- és állategészségügyi szolgálat;

b) a vasúti határátkelőhelyeken:

- Murakeresztúr növény- és állategészségügyi szolgálat,
- Gyékényes növény- és állategészségügyi szolgálat,
- Magyarbóly növényegészségügyi szolgálat;

c) a vízi határátkelőhelyeken:

- Mohács határkikötő növény- és állategészségügyi szolgálat.

2. A horvát fél részéről:

a) a közúti határátkelőhelyeken:

- Goričan (Muracsány) növény- és állategészségügyi szolgálat,
- Duboševica (Dályok) növény- és állategészségügyi szolgálat,
- Donji Miholjac (Alsómiholjac) növényegészségügyi szolgálat;

b) a vasúti határátkelőhelyeken:

- Murakeresztúr kihelyezett horvát növény- és állategészségügyi szolgálat,
- Gyékényes kihelyezett horvát növény- és állategészségügyi szolgálat,
- Beli Manastir (Pélmonostor) növény- és állategészségügyi szolgálat;

c) a vízi határátkelőhelyeken:

- Vukovar (Vukovár) Kikötő növény- és állategészségügyi szolgálat,
- Osijek (Eszék) Kikötő növény- és állategészségügyi szolgálat.”

3. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba, rendelkezéseit azonban 2004. év december hó 8. napjától kell alkalmazni.

(2) E rendelet végrehajtásáról a belügyminiszter, a pénzügyminiszter és a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter gondoskodik.

Budapest, 2004. május 5.

Dr. Medgyessy Péter s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány
338/2004. (XII. 18.) Korm.
rendelete**

**az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának
kiadásáról szóló**

100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 94. §-a (3) bekezdésének c) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 42. §-ának (3) bekezdése, amelyet az R. módosításáról szóló 233/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 30. §-a állapított meg, a következő szöveggel lép hatályba:

„(3) Ha a vizsgázó a rendes érettségi vizsgán valamely vizsgatárgyból szintemelő vizsgát tett, a záróértekezleten megállapított eredmény ismeretében írásban nyilatkozik arról, hogy érettségi bizonyítványában melyik minősítés szerepeljen. Ha a vizsgázó a záróértekezlet időpontjában adott vizsgatárgyból több vizsgaeredménnyel rendelkezik, írásban nyilatkozik arról, hogy melyik az az egy vizsgaeredmény, amelynek az érettségi bizonyítványába való bejegyzését kéri. Az érettségi bizonyítványban nem szereplő vizsgaeredményekről középszintű vizsgaeredmény esetén a vizsgabizottságot működtető intézmény, emelt szintű vizsgaeredmény esetén az országos vizsgaközpont tanúsítványt állít ki.”

2. §

Az R. 50. §-ának (7) és (8) bekezdése, amelyet a Rendelet 36. §-ának (2) bekezdése állapított meg, a következő szöveggel lép hatályba:

„(7) Abban az esetben, ha jogorvoslati eljárásban az országos vizsgaközpont döntését a bíróság utóbb megváltoztatja, a bíróság döntésének megfelelő érettségi bizonyítványt – az eredeti érettségi bizonyítvány bevonása és érvénytelenítése után, az Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht. Közoktatási Információs Iroda (a továbbiakban: Közoktatási Információs Iroda) egyidejű tájékoztatásával – a vizsgabizottságot működtető intézmény igazgatója állítja ki, írja alá, és látja el a vizsgabizottságot működtető intézmény körbélyegzőjének lenyomatával.

(8) A kiadott érettségi bizonyítványokról, tanúsítványokról a vizsgabizottság jegyzője, illetve az országos vizsgaközpont összesítő kimutatást készít, amelyet – az érettségi vizsga eredményének kihirdetését követő 5 munkanapon belül – nyomtatott formában hitelesítve és elekt-

ronikus úton megküld a Közoktatási Információs Irodának. A kimutatásban a vizsgabizottságot működtető intézmény nevét, címét, OM azonosítóját, a vizsgázó nevét, születéskori nevét, születési helyét és idejét, anyja nevét, tanuló azonosítóját, és vizsgatárgyanként a vizsga szintjét, az elért százalékos eredményt és az érdemjegyet, valamint a törzslap számát, az érettségi bizonyítvány, illetve tanúsítvány sorszámát és a vizsga időpontját kell feltüntetni. A tanúsítványokról készített kimutatásban fel kell tüntetni az érettségi bizonyítvány sorszámát is. A Közoktatási Információs Iroda a kiadott érettségi bizonyítványokról és tanúsítványokról évenként és ezen belül vizsgaidőszakonként központi nyilvántartást készít.”

3. §

Az R. 53. §-ának (8) és (9) bekezdése, amelyet a Rendelet 38. §-ának (4) bekezdése állapított meg, a következő szöveggel lép hatályba:

„(8) A nemzeti, etnikai kisebbségi nyelven vagy célnyelven teljesített emelt szintű szóbeli tantárgyi érettségi vizsgán a tantárgyi bizottsági tag megbízása során az országos vizsgaközpont a képesítési követelmények és a bizottság létszáma tekintetében eltérhet e rendelet 17/A. § (2) bekezdésében meghatározott feltételektől.

(9) A két tanítási nyelvű, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségi oktatásban részt vevő iskola tanulójának a történelem tantárgy célnyelven, nemzeti, etnikai kisebbségi nyelven folyó írásbeli érettségi vizsgáján a forrászöveget magyar nyelven is rendelkezésére kell bocsátani.”

4. §

(1) Az R. 61. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A 2005. és 2006. évi érettségi vizsgaidőszakokban az 53. § (2) bekezdés a) pontja szerint a nemzeti, etnikai kisebbség nyelvén folyó érettségi vizsga két vizsgatárgyának egyikén, amennyiben a tantárgy írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll, az írásbeli vizsgarészt a vizsgázó magyar nyelven teljesítheti.”

(2) Az R. 61. §-ának (10) bekezdése, amelyet a Rendelet 41. §-ának (3) bekezdése állapított meg, a következő szöveggel lép hatályba:

„(10) A 2002–2005-ben szervezett vizsgaidőszakokban teljesítette idegen nyelvből az érettségi vizsgát az, aki – egynyelvű vagy kétnyelvű – legalább középfokú, „C” típusú, államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvánnyal vagy azzal egyenértékű okirattal rendelkezik. Ebben az esetben a vizsgázó tudását 2004-ig jeles (5) osztályzattal; 2005-ben emelt szintű jeles (5) (100%) osztályzattal kell minősíteni. A felsőoktatási felvételi eljárás során a jelentkezési feltételként meghatározott emelt szintű

idegen nyelvi érettségi vizsga teljesítését nem helyettesíti az e bekezdés szerint a nyelvvizsga-bizonyítvány alapján kiadott érettségi bizonyítvány. Az a tanuló, akinek a felsőoktatási továbbtanulásnál feltétel az idegen nyelvi emelt szintű érettségi vizsga letétele, és aki korábban államilag elismert nyelvvizsga-bizonyítvány alapján teljesítette az előrehozott emelt szintű idegen nyelvi érettségét, még tanulói jogviszonya alatt jelentkezhet ugyanaból a nyelvből emelt szintű idegen nyelvi érettségi vizsgára.”

5. §

Az R. 62. §-ának (4) bekezdése, amelyet a Rendelet 48. §-a állapított meg, a következő szöveggel lép hatályba:
„(4) A 13. évfolyamon 2005-ben érettségiző tanulók az iskola helyi tantervében megfogalmazott követelmények alapján a GÉV hatályban tartott rendelkezései szerint, vagy az új követelmények szerint tesznek érettségi vizsgát.”

6. §

(1) Az R. 2. számú mellékletének Első részében a Kötelező tantárgyak jegyzékében a 2. számú tantárgy vizsgarészeinek elnevezése az alábbiak szerint módosul:

”

2. a) Nemzetiségi nyelv és irodalom b) Nemzetiségi nyelv	írásbeli írásbeli	szóbeli szóbeli	írásbeli írásbeli – olvasott szöveg értése – íráskészség – nyelvhelyesség – hallott szöveg értése	szóbeli szóbeli
---	----------------------	--------------------	--	--------------------

”

(2) Az R. 2. számú mellékletének Első részében a Választható közismereti tárgyak jegyzékében a 6. és 7. számú tantárgy vizsgarészeinek elnevezése az alábbiak szerint módosul:

”

6. Ének-zene	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
7. Rajz és vizuális kultúra	írásbeli	gyakorlati	gyakorlati	szóbeli

”

(3) Az R. 2. számú mellékletének Első részében a Választható közismereti tárgyak jegyzéke a következő 21–25. sorszámu tantárgyakkal egészül ki:

”

21. Belügyi rendészeti ismeretek	–	szóbeli	–	–
22. Katonai alapismeretek	írásbeli	gyakorlati	–	–
23. Utazás és turizmus	gyakorlati	szóbeli	–	–
24. Gazdasági ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
25. Judaisztika	szóbeli	–	–	–

”

7. §

Az R. 2. számú mellékletének Első részében a Választható szakmai előkészítő tantárgyak 4., 7., 15., 17., 18., 19., 21. sorszámu pontjai, amelyeket a Rendelet 50. §-ának (4) bekezdése állapított meg, a következő szöveggel lépnek hatályba:

”

4. Művelődési és kommunikációs alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
7. Informatikai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
15. a) Közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan) b) Közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan)	írásbeli írásbeli	szóbeli szóbeli	– írásbeli	– írásbeli

17. Közgazdasági-marketing alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
18. Vendéglátó-idegenforgalmi alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
19. Rendészeti alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
21. Élelmiszeripari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

”

8. §

Az R. 2. számú mellékletének Első részében a művészeti tantárgyak 1. sorszámú tantárgyának elnevezése az alábbiak szerint módosul:

1. Ábrázoló és művészeti geometria	írásbeli	–	írásbeli	–
------------------------------------	----------	---	----------	---

”

9. §

Az R. 2. számú mellékletének Második részében az INFORMATIKA választható közismereti tantárgy általános követelményeiben a „gyakorlat” kifejezés helyébe a „gyakorlati” kifejezés lép.

10. §

Az R. 2. számú mellékletének Második részében a választható közismereti tantárgyak általános vizsgakövetelményei kiegészülnek az e rendelet *mellékletében* található BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK, a KATONAI ALAPISMERETEK, az UTAZÁS ÉS TURIZMUS, a GAZDASÁGI ISMERETEK, JUDAISZTIKA vizsgatárgyak általános vizsgakövetelményeivel.

11. §

Ez a rendelet 2005. január 1-jén lép hatályba.

12. §

(1) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) az R. 30. §-a (2) bekezdésének e) pontja,

b) az R. 2. számú mellékletének Második részében az INFORMATIKA választható közismereti tantárgy általános követelményei címen belül az informatikai érettségi vizsga emelt szintű céljait megfogalmazó részt követő

„A követelményekben megfogalmazott 1–3. és 9. sorszámú témaköröket a szóbeli, a 3–8. sorszámúakat a gyakorlati érettségi vizsgán kell számon kérni mindkét szinten.”, valamint

„Az emelt szintű érettségi helyettesítheti a felvételt az olyan egyetemeken és főiskolákon, ahol a Programozás felvételi tantárgy.

Tekintettel arra, hogy e tantárgyból már középszintű vizsgát is csak az tehet, aki a kerettantervben rögzített 74 óra helyett legalább 148 órát tanult, ezért az érettségi vizsga általános követelményei a kerettantervhez viszonyítva bővebben kifejtettek.” szövegrész.

(2) Nem lép hatályba a Rendelet 50. §-a (3) bekezdésének következő szövegrésze:

21. Belügyi rendészeti ismeretek	–	szóbeli	–	–
22. Katonai alapismeretek	írásbeli	gyakorlati	–	–
23. Utazás és turizmus	írásbeli	szóbeli – gyakorlati – elméleti	–	–
24. Gazdasági ismeretek	írásbeli	–	írásbeli	–

(3) Nem lép hatályba a Rendelet 50. §-ának (5) bekezdése.

(4) Nem lép hatályba a Rendelet 51. §-ának (2) bekezdése.

13. §

(1) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg

a) a felsőoktatási intézmények felvételi eljárásainak általános szabályairól szóló 269/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R₂) 5. §-ának (4) bekezdése, amelyet az R₂ módosításáról szóló 234/2004. (VIII. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet₂) 4. §-a állapított meg, a következő szöveggel lép hatályba:

„(4) A jelentkezők felhatalmazása alapján az (1) és (3) bekezdésben meghatározott dokumentumokat, illetve adatokat az Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht. Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda (a továbbiakban: Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda) elektronikus úton is beszerezheti a középiskolától, a vizsgaközponttól vagy az adatokat kezelő szervezettől. Az így beszerzett adatok valódiságáért az azt szolgáltató felel. Az elektronikus úton beszerzett adatok megismerhetőségét a jelentkező számára biztosítani kell.”

b) az R₂ 5. §-ának (6) bekezdése, amelynek számozását a Rendelet₂ 4. §-a állapította meg, a következő szöveggel lép hatályba:

„(6) A felvételi eljárási díj összege alapdíjből, továbbá jelentkezésként intézményi díjből tevődik össze, mely díjak évenkénti összegét a pénzügyminiszterrel egyetértésben az oktatási miniszter határozza meg. A felvételi eljárás alapdíját és intézményi díjait az Országos Felsőoktatási Felvételi Irodához kell befizetni. A díjak befizetésének és beszedésének módjáról, kezelésének, nyilvántartásának szabályairól részletesen külön jogszabály rendelkezik.”

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg

a) az R₂ 6. §-ának (10) bekezdése, amelynek számozását az R₂ módosításáról szóló 246/2003. (XII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet₃) 2. §-ának (2) bekezdése állapította meg, a következő szöveggel lép hatályba:

„(10) Az államilag finanszírozott alapképzésre történő jelentkezés esetén az érettségi évében és az azt követő 3 évben, a költségtérítéssel alapképzésre, továbbá a felsőfokú szakképzésre történő jelentkezés esetén az érettségi évében és az azt követő 5 évben legfeljebb 60 pontig értékelhető a 8. §-ban foglaltak szerint a jelentkező középiskolai teljesítménye.”

b) az R₂ 8. §-ának (6) bekezdése, amelyet a Rendelet₃ 4. §-a állapított meg, a következő szöveggel lép hatályba:

„(6) Államilag finanszírozott alapképzésre történő jelentkezés esetén az érettségi évében és az azt követő három évben, költségtérítéssel alapképzésre történő jelentkezés esetén az érettségi évében és az azt követő öt évben a Rendelet 6. §-a (3) bekezdésében meghatározott *a)–b)* pontok számításai közül azt kell alkalmazni, amelyik a jelentkező számára előnyösebb.”

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

Melléklet a 338/2004. (XII. 18.) Korm. rendelethez

A katonai alapismeretek érettségi vizsgatárgy általános követelményei

- a)* A vizsga célja: a katonai alapismeretek tantárgy érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- rendelkezik-e a katonai alapismeretek tantárgy tantervében meghatározott elemeivel és olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik az önművelésre,
  - szert tett-e a katonai alapismeretek tantárgy tantervi követelményeinek megfelelő tárgyi tudásra, gondolkodó és tájékozódó képességre, képes-e ismereteinek rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására,
  - a fentiek alapján alkalmas-e arra, hogy tanulmányait közép- és felsőfokú oktatási intézményben folytassa.

b) *Formája*: az érettségi vizsga középszinten tehető le, írásbeli és gyakorlati vizsgarészből áll.

c) *Tartalma*:

A vizsga megoszlása az írásbeli és a gyakorlati vizsgarészek között tantárgyrészenként:

Fsz.	Témakörök	Vizsga formája	
		írásbeli	gyakorlati
1.	Szabályzat ismeret	X	
2.	Alaki rendgyakorlat		X
3.	Magyar Honvédség és NATO ismeretek	X	
4.	Katonai tereptan	X	X
5.	Munkavédelmi és biztonságtechnikai ismeretek	X	
6.	Egészségügyi ismeretek	X	
7.	Jogi ismeretek	X	
8.	Lövészeti ismeretek		X

A belügyi rendészeti ismeretek érettségi vizsgatárgy általános követelményei

A belügyi rendészeti ismeretek érettségi vizsga középszinten tehető le, szóbeli vizsgarészből áll.

A belügyi rendészeti ismeretek érettségi vizsga célja:

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a főbb rendészeti fogalmakat, a belügyi rendészeti szervek feladatrendszerét, szervezetét, erőit, eszközeit,
- tudja-e a rendészeti szerveket egymástól megkülönböztetni, rámutatni azok azonosságaira és különbözőségeire,
- képes-e a belügyi rendészeti szervekkel szemben támasztott elvárásokról önálló véleményt alkotni, véleményét érvekkel alátámasztani,
- ismeri-e a belügyi rendészeti szervek működését meghatározó jogszabályok főbb rendelkezéseit,
- elsajátította-e azokat az ismereteket, amelyekkel fel tudja ismerni a tanult szabálysértési és bűncselekményi tényállásokat, tudja-e azokat értelmezni,
- ki tudja-e választani az elsősegélynyújtáshoz, a terepen történő tájékozódáshoz, a szakmai feladatok ellátásához szükséges eszközöket,
- tudja-e az eszközöket szakszerűen és célszerűen használni,
- képes-e integrálni a társadalomismeret, az etika, a földrajz tantárgyakban tanultakat a rendészeti ismeretekkel,
- képes-e gondolatait szabatosan, szaknyelven megfogalmazni,
- teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége.

Tartalmi követelmények:

Középszint

Témakörök	Követelmények
<i>1. A rendészet alapjai</i>	
Rendészet, rendészeti szervek	A rend, a közrend (belső rend) és a határrend. A biztonság, a nemzetbiztonság és a közbiztonság. A rendvédelem, a közrend és a közbiztonság védelme, az államhatár rendjének védelme. A katasztrófavédelem és a polgári védelem. A katasztrófák felosztása. A rendészet szervei.

Témakörök	Követelmények
A belügyi rendészeti szervek általános jellemzése	A BM irányítása alá tartozó rendészeti szervek működését meghatározó főbb jogszabályok. A belügyi rendészeti szervek rendeltetése, jogállása és feladatai. A Rendőrség, a Határőrség, a katasztrófavédelem szervezeti felépítése, erői (személyi állománya) és eszközei.
<i>2. A belügyi rendészeti szervek szakmai tevékenysége</i>	
A szakmai tevékenység területei, az egyes szervek működése és irányítása	A rendészeti szervek szolgálati tagozódása, szakmai tevékenységének területei. A Rendőrség, a Határőrség, a katasztrófavédelem működésének általános elvei és szabályai. A rendészeti szervek irányítása és vezetése.
Intézkedések és kényszerítő eszközök	A rendőri és határőri intézkedések, alkalmazásuk alapvető szabályai. A kényszerítő eszközök és alkalmazásuk legfontosabb szabályai.
Együttműködés, kapcsolatok és szolgálati tevékenységek	A belügyi rendészeti szervek együttműködése, kapcsolata a társadalmi szervekkel, szervezetekkel, lakossággal és a civil kontroll. A rendészeti szervek filozófiája. A Rendőrség, a Határőrség szervei által alkalmazott szolgálati tevékenységek jellemzése. A katasztrófavédelmi szolgálati tevékenységek jellemzői.
<i>3. A belügyi rendészeti szervek funkcionális tevékenysége</i>	
A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység	A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célja, feladatai. A rendészeti szervek tagjává válásának feltételei. A rendészeti szervek tagjait megillető alapvető pénzügyi és anyagi járandóságok, szociális juttatások.
A szolgálattal összefüggő jogok és köteleességek	A személyi állomány szolgálatellátással összefüggő jogai és köteleességei. A személyi állománnyal szemben támasztott társadalmi elvárások, jogi, szakmai és etikai követelmények.
A környezet-, a munka- és egészségvédelem	A környezet-, a munka- és egészségvédelem célja és feladatai. Az elsősegélynyújtás alapelvei, az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés elsődleges ellátásának gyakorlati feladatai.
A szolgálati érintkezés	Rendfokozatok és állománycsoportok. Fegyelmi és függőségi viszonyok. A szolgálati érintkezés főbb szabályai.
Az alaki magatartás	Az alakiség jelentősége. A főbb alaki elvárások és követelmények.
<i>4. Tereptan</i>	
A tereptan alapjai	A terep fogalma, fajtái, jellemzői, a világtér meghatározása. A térkép fogalma, fajtái, méretaránya. A térképi jelek és jelzések. A térkép tájolása.
A terepen történő tájékozódás	A tájékozódás fogalma, szerepe az ember és a rendészeti szervek tevékenységében. Az iránytű, a tájoló és a távcső használata. A közúthálózat számozása, a közúti gépjárművek országjelzései, a magyar rendszámablak ismertető jegyei.
<i>5. A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés</i>	
A jogellenes cselekmények	A jogellenes cselekmények értelmezése, felosztása, a velük szembeni fellépést szabályozó jogszabályok.

Témakörök	Követelmények
Szabálysértési alapismeretek	<p>A szabálysértés fogalma, elkövetői, a felróhatóság és a felróhatósági akadályok, az elkövetőkkel szemben alkalmazható szabálysértési szankciók.</p> <p>A szabálysértési ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban részt vevő személyek.</p> <p>A szabálysértési eljárás szakaszai, lefolytatásának rendje, főbb szabályai.</p> <p>A Rendőrség és a Határőrség tevékenysége során előforduló főbb szabálysértési tényállások köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői.</p>
Bűncselekményi alapismeretek	<p>A bűncselekmény fogalma, felosztása, elkövetői.</p> <p>A tényállások fajtái, az általános törvényi tényállás szerkezete.</p> <p>A büntethetőségi akadályok.</p> <p>Az elkövetőkkel szemben alkalmazható szankciók.</p> <p>A Rendőrség és a Határőrség tevékenysége során előforduló főbb bűncselekmények köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzői.</p>
Nyomozási alapismeretek	<p>A büntetőeljárás elvei.</p> <p>A büntető ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban részt vevő személyek.</p> <p>A büntetőeljárás szakaszai.</p> <p>A bűncselekmény nyomozása során alkalmazható krimináltechnikai eszközök.</p> <p>A büntetőeljárás cselekmények és az azokkal kapcsolatos krimináltaktikai ajánlások és módszerek.</p>

Az utazás és turizmus érettségi vizsgatárgy általános követelményei

Az utazás és turizmus középszinten letehető érettségi vizsga.

A középszintű érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

ismereteit tekintve ismeri-, tudja-e:

a tanterv 1–4. modulja alapján

- a magyar és nemzetközi idegenforgalom fejlődési tendenciáit, főbb jellemzőit,
- az idegenforgalom hatását a gazdasági, társadalmi és természeti környezetre,
- az utazási döntéseket befolyásoló tényezőket,
- a szervezett utak típusait és jellemzőiket,
- a szálláshelyek típusait és jellemzőiket,
- a közlekedés és idegenforgalom kapcsolatát,
- a vendéglátás szolgáltató egységeinek típusait, jellemzőiket,
- a programszervezés alapfogalmait;

ezen kívül az iskola helyi tantervében szereplő választott moduloknak megfelelően:

5. modul

- a fenntartható fejlődés idegenforgalomban történő értelmezését,
- a levegő- és vízminőség kölcsönhatását az idegenforgalom területén,

6–7. modul

- a vállalkozási formákat,
- az idegenforgalmi marketing alapfogalmait,
- reklám lényegét és szerepét,
- a vállalkozások indításának alapfeltételeit,

8. modul

- a falusi turizmus jellemzőit,
- a falusi települések idegenforgalmi potenciálját;

képességeit tekintve képes-e:

- szolgáltatói attitűddel szemlélni környezetét,
- önálló, mérlegelő döntéshozásra,
- önálló információ gyűjtésre, feldolgozásra, alkalmazásra,
- véleményalkotásra és véleményének, álláspontjának megvédésére.

A gazdasági ismeretek érettségi vizsgatárgy általános követelményei*A vizsga formája:*

Középszinten: írásbeli és szóbeli

Emelt szinten: írásbeli és szóbeli

Középszinten az írásbeli vizsga a hagyományos számonkérési rendszertől eltérően projektmunka készítése. (Egy nagyobb téma feldolgozása, amely részletezve és a gyakorlatra adaptálva tartalmazza a modulárgy több részelemét.)

Középszinten a szóbeli vizsga a fentieknek megfelelően két részből áll: a projektmunka megvédéséből (a dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdésből és a dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdésből), valamint egy, a vizgakovetelményeknek megfelelő témakörből kihúzott tétel kifejtése.

Emelt szinten az írásbeli vizsga kétféle módon történhet. A tanulóknak lehetősége van a középszinttel formailag megegyező (tartalmilag mélyebb, átfogóbb ismereteket bemutató) projektmunka elkészítésére, vagy ennek alternatívájaként az emelt szinten meghatározott témakörökhöz (makroökonómia, a mikroökonómia és a nemzetközi gazdasági ismeretek) kapcsolódó feladatok megoldására.

Emelt szinten a szóbeli vizsga *a) és b)* tételrészekből áll.

a) A vizgakovetelményeknek megfelelő témakörből kihúzott tétel kifejtése.

b) Vagy a projektmunka megvédéséből, vagy egy aktuális probléma (globalizáció, privatizáció, fogyasztóvédelem stb.) értelmezéséből, elemzéséből egy megadott forrás alapján.

A gazdasági ismeretek érettségi vizsga célja:

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- megismerkedett a közgazdaságtan tudomány fogalmaival, azokat egyértelműen képes azonosítani, helyesen használja. Emelt szinten a fogalmak jelentésváltozatait is képes megkülönböztetni;
- képes önállóan is új ismereteket gyűjteni az őt körülvevő gazdasági környezetről, gazdálkodási szabályokról, a háztartások, üzleti élet gazdálkodási szokásairól;
- képes megszerzett ismereteit személyes formában – önálló véleményeként – elmondani;
- tud a felvetődő általánosabb kérdésekre és problémákra konkrét példákat és eseteket mondani;
- jártas a modellalkotásban, elvonatkoztatásban annyira, hogy saját élményeit és tapasztalatait képes általános formában is megfogalmazni;
- meg tudja különböztetni a lényeges és lényegtelen információkat, és ez alapján képes adott forrásokból információk gyűjtésére és következtetések levonására;
- felismeri azokat a különbségeket és azonosságokat, amelyek alapján képes meglátni, szintetizálni a gazdasági ismeretek és a hozzá kapcsolódó tudományterületek összefüggéseit, amelyekről már hallott, tanult;
- jártas a problémák felismerésében, a feladatok helyes értelmezésében és megoldások keresésében;
- képes a gazdasági jellegű problémák alternatív megoldásainak értékelésére, otthonosan mozog a várható eredmények becslésében;
- egyszerű, emelt szinten bonyolultabb mutatószámok kiszámítását elsajátította, azokat képes gazdasági értelemben használni;
- képes egy adathalmazból többféle feladat megoldására.

Tartalmi követelmények:

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
A közgazdaságtan alapfogalmai, főbb kérdései, vizsgálódási módszerei	<p>A közgazdaságtan tárgya, elhelyezése a tudományok rendszerében. A közgazdaságtan tudomány részei. Alap problémája, alapvető kérdései.</p> <p>A gazdasági gondolkodás alapvető elvei.</p> <p>A szűkösség problémája.</p> <p>Főbb gazdasági szereplők jellemzése, helyük a gazdálkodási folyamatban.</p> <p>A gazdasági körforgás.</p> <p>Aktuális kérdések, amelyekre keresi a választ.</p> <p>Vizsgálódási módszereinek lényegi elemei, és ezek példákon keresztül történő bemutatása.</p>	<p>A közgazdaságtan történelmének fő korszakai (közgazdasági elődök – merkantilizmus, fiziokraták, Adam Smith munkássága, klasszikus közgazdaságtan, Keynes munkássága, neoklasszikus közgazdaságtan, polgári közgazdaságtan és marxizmus, gazdasági liberalizmus), az egyes korszakok jellemzői és neves képviselői.</p> <p>A modellezés, mint vizsgálati eszköz előnyei, hátrányai.</p> <p>A határelemzés, mint alapvető eszköz.</p> <p>Határelemzés versus átlagelemzés.</p> <p>A gazdasági racionalitás értelmezése.</p> <p>A ceteris paribus elv alkalmazása.</p> <p>Az alternatív költség fogalmának meghatározása, értelmezése.</p> <p>Gazdasági rendszerek.</p> <p>Magyarország gazdasága, mint piacgazdaság.</p>
A piaci mechanizmus alapvető elemei, működése, a piacgazdaság jellemzői	<p>A piac fogalma, típusai, a piaci szereplők meghatározása.</p> <p>A kereslet, a keresleti függvény és a kínálat, kínálati függvény értelmezése.</p> <p>Marshall-kereszt segítségével a piaci egyensúly, a túlkereslet és túlkínálat értelmezése.</p> <p>A „láthatatlan kéz” működésének, a piaci önszabályozásnak a bemutatása.</p>	<p>A piacgazdaság alappillérei – magántulajdon, elosztási rendszerek, munkamegosztás, verseny.</p> <p>Az árak szerepe a piacon.</p> <p>Piaci folyamatok magyarázata a Marshall-kereszt segítségével.</p> <p>Specializáció és a komparatív előnyök tana.</p>
A pénz kialakulása és funkciói	<p>A különböző pénztörténeti korszakok bemutatása a munkamegosztás és a csereformák fejlődésén keresztül.</p> <p>A pénz funkciók meghatározása, és annak szemléltetése, hogy a különböző pénzformák, hogyan töltötték be a pénz szerepkörét.</p> <p>A pénz szerepe a gazdálkodásban.</p> <p>A váltó fogalma, szerepe a bankjegy kialakulásában.</p>	<p>Bankok és a hitelezés kialakulása.</p> <p>Egyszintű, kétszintű bankrendszer, pénzintézetek fajtái, azok főbb jellemzői.</p> <p>A magyar bankrendszer kialakulása.</p>
A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplője, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése	<p>A háztartás, mint fogyasztó helye, szerepe a modern gazdaságban.</p> <p>A szűkösség értelmezése a háztartás esetén.</p> <p>A racionalitás értelmezése a fogyasztóra, s ennek modellezése.</p> <p>A szükséglet fogalma, csoportosítása, rangsorolása (preferencia rendszer).</p> <p>Háztartás költségvetésének összeállítása.</p> <p>A háztartás megtakarítása, befektetési szempontjai.</p> <p>A piaci keresleti függvény ábrázolása és jellemzése.</p>	<p>A fogyasztás, család, háztartás, szükséglet, igény és kereslet fogalma, az egyes fogalmak közötti különbségek, illetve összefüggések.</p> <p>A hasznosság kardinális és ordinális megközelítése.</p> <p>Hasznossági függvények ábrájának elemzése. Telítettségi pont jelentése és felismerése.</p> <p>A határhaszon és a csökkenő határhaszon értelmezése.</p> <p>A fogyasztók preferenciáinak bemutatása közömbösségi görbék rendszerén keresztül.</p> <p>A fogyasztói döntést korlátozó tényezők, a jövedelem és az árak változásának hatása a fogyasztói döntésekre.</p> <p>A költségvetési egyenes értelmezése.</p> <p>A piaci keresleti függvény levezetése.</p>

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők	A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők. A marketing eszközök hatása a fogyasztói döntésekre. A fogyasztó jogai, fogyasztóvédelem.	A kereslet rugalmasságának többoldalú megközelítése, értelmezése.
A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák	A vállalkozó fogalma. Vállalkozói tulajdonságok. A vállalkozások fogalma és céljai. A vállalkozás alapításának, működésének külső és belső feltételei, érintettjei. Vállalkozások csoportosítása különböző szempontok alapján. Vállalkozási formák jellemzése.	Vállalkozói és a menedzseri szerepkör összehasonlítása. Vállalkozási forma megválasztásának szempontjai, a különböző vállalkozási formák előnyei és hátrányai. Tulajdonosi szerkezet alakulása az utóbbi években Magyarországon. A privatizáció fogalma, alapvető formái, jelentősége, szerepe a magyarországi átalakulás során a 90-es évektől kezdődően. A nonprofit szféra főbb területei és sajátosságai.
A termelés erőforrásai és felhasználási lehetőségeik	Termelési tényezők megnevezése, jellemzése. A termelési tényezők szerepe a vállalkozás döntéseiben. A munkamegosztás jelentősége, fejlődése a termelésben. Termelékenységet befolyásoló tényezők. A vállalkozás működése során felmerülő költségek típusai. A termelői racionalitás értelmezése és a profit alakulása. Az idő szerepe és értelmezése a közgazdaságtanban.	Az erőforrások és a termelés kapcsolata. A technológiai és gazdasági hatékonyság. A termelési függvény elemzése, meghatározói, ábrázolása. Kiadás versus költség és bevétel versus haszon. A vállalkozás működése során felmerülő költségek jellemzői és a köztük érvényesülő összefüggések. A különböző profitkategóriák meghatározása, értelmezése. A különböző bevételi, költség- és profitfüggvények elemzése, meghatározói, ábrázolásuk.
Piaci formák és jellemzőik. A racionális vállalkozói magatartás különböző piaci viszonyok között	A piaci formák és jellemzőik. A vállalkozás piaci helyzetének, döntéseinek szerepe az árbevétel alakulásában. A profitorientáció értelmezése. A fedezeti pont jelentősége a vállalkozási döntésekben. A tisztességes piaci magatartás és verseny védelmének állami eszközei és a versenyszabályozás.	A tökéletes verseny viszonyai között működő vállalkozások döntéseinek sajátosságai, a profitmaximum helyének meghatározása. A verseny „torzulásai” és azok szükségszerűsége. A monopolhelyzet kialakulásának okai. A monopolium, mint piaci forma jellemzői, döntéseinek sajátosságai, a profitmaximum helyének meghatározása. A fedezeti pont és az üzembzárás pont értelmezése és számítása különböző piaci formák esetén. A természetes monopolium kialakulása, működésének szabályozási lehetőségei. Az árdiszkrimináció értelmezése, fajtái. A monopolhelyzet társadalmi előnyei és hátrányai, különös tekintettel a jóléti szempontokra. A fogyasztói és a termelői többlet, illetve a holttehervesztés értelmezése.
A vállalkozás finanszírozása, működését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezők. A tőkepiac	Az induló tőke, a pótlólagos tőkebefektetések és az eredmény hatása a vállalkozás vagyoni helyzetére. A vállalkozás eredményét befolyásoló tényezők. Finanszírozási források: saját forrás, idegen forrás.	A jövedelem és a vagyon kapcsolata. A vagyonértékelés módjai. A jelenérték számítás. A tőkekínálat jellemzői, alakulására ható tényezők. A tőkekereslet jellemzése, alakulására ható tényezők.

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
	<p>A tőke ára.</p> <p>A kereskedelmi bankok ezzel kapcsolatos feladatai.</p> <p>Folyószámla hitelek; Rövid, közép- és hosszú lejáratú bankhitelek. Hitelezéssel kapcsolatos alapfogalmak (kamat, futamidő, fedezet, jelzálog, sajáterő).</p>	<p>Értékpapírok fajtái és jellemzői.</p> <p>A tőzsdék fajtái, működésük.</p> <p>Részvények adásvételének gyakorlata, jelentősége.</p>
A piaci mechanizmus működési zavarai	<p>A vállalat működését befolyásoló „külső környezet” főbb összetevői.</p> <p>Az externáliák fogalma, elemzése, hatása a vállalkozás életére, különös tekintettel a környezetgazdálkodás jelentőségének növekedésére.</p>	<p>Közjavak, magánjavak, vegyes javak.</p> <p>A potyautas magatartás.</p> <p>Piaci mechanizmus kritikája, működési elégtelenségei.</p>
A munka, mint termelési tényező a gazdálkodás folyamatában	<p>A munkaerő, mint termelési tényező bemutatása.</p> <p>Az emberi erőforrás helye, szerepe a vállalkozások életében.</p> <p>A munkaerő-piaci elhelyezkedést segítő kompetenciák.</p> <p>A bérmeghatározó tényezők, a piaci és a nem piaci erők hatása. A szociális párbeszéd a munkáltatók és a munkavállalók között.</p>	<p>A munkakínálat jellemzői, alakulására ható tényezők.</p> <p>A munkakereslet jellemzése, alakulására ható tényezők.</p> <p>A humán tőkebefektetés megtérülése.</p> <p>A munkabérek alsó és felső korlátja.</p>
A makrogazdaság szereplői és a makrojövedelem keletkezése	<p>A makrogazdaság szereplői és a makrogazdasági körforgás.</p> <p>A nemzetgazdaság kibocsátásának mérésének problémái.</p> <p>Makrogazdasági mutatók értelmezése, számításuk.</p> <p>A háztartások jövedelmének keletkezési forrásai.</p> <p>A jövedelem felhasználása.</p> <p>A háztartások megtakarítási attitűdjei, formái.</p> <p>A megtakarítások szerepe a makrogazdaságban.</p> <p>A fogyasztás, a megtakarítások, a beruházások közötti makrogazdasági összefüggés.</p>	<p>A nemzetgazdasági fogyasztási és a beruházási függvény ismerete, elemzése, meghatározói, ábrázolásuk.</p> <p>A fogyasztás részesedése a nemzetgazdaság által megtermelt jövedelemből.</p> <p>Életszínvonal.</p> <p>A hazai fogyasztás összehasonlítása nemzetközi példákkal.</p> <p>Az árupiaci kereslet a tervezett jövedelem függvényében.</p>
A modern pénz teremtése és a pénzpiac	<p>A modern pénz fogalma, a pénzteremtés folyamata, mechanizmusa.</p> <p>Pénzkímélő eszközök használata a gyakorlatban.</p>	<p>A pénzkeresletre ható tényezők.</p> <p>A pénzkínálat alakulása és a jegybank szerepe ebben.</p> <p>A pénzkeresleti és a pénzkínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása.</p> <p>A gazdaság pénzszükségletét meghatározó tényezők.</p> <p>Az egyensúlyi kamatláb.</p> <p>Pénzügyi intézmények rendszere Magyarországon – szereplők, feladatuk és tevékenységük.</p>

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
A munkapiac és a munkanélküliség problémájának elemzése	A munkapiaci szereplők meghatározása, a kereslet és kínálat értelmezése. A munkapiac szemléltetése a keresleti és kínálati függvény segítségével. A munkapiaci helyzetek értelmezése. A munkanélküliség fogalma, típusai, mérése. Munkanélküliségi ráta értelmezése.	A munkakeresleti és a munkakínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása. Foglalkoztatottság és munkanélküliség Magyarországon. A hazai és a nemzetközi foglalkoztatottsági és munkanélküliségi adatok összehasonlítása. A tőkeállomány és a foglalkoztatottság hatása a nemzetgazdasági jövedelem alakulására.
Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlődési szakaszai, a gazdasági válságok	A klasszikus újratermelési ciklus sajátosságainak bemutatása. A modern állam szerepvállalásának közvetlen előzményei. Az állami beavatkozás oka, célja, eszközei.	A makrogazdasági egyensúly meghatározása és a válságciklusok jellemzői az állami szerepvállalás megjelenése előtt és után. Az állami újraelosztás mértékének összehasonlítása. Magyarország, nyugat-európai országok és az Egyesült Államok példái alapján.
Költségvetés politika jellemzői	A fiskális politika fogalma, a költségvetés felépítése, egyenlege, a deficit finanszírozás módjai. A költségvetési politika eszközrendszere, különös tekintettel az adózásra. A költségvetési politika hatásmechanizmusa, veszélyei.	Az állami újraelosztás hatása a GDP alakulására. A feketegazdaság és a költségvetési hiány problémái Magyarországon. Adónemek. Adópolitika és adómorál Magyarországon.
Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzői	Az infláció fogalma, mérése, típusai, okai. Infláció hatása a gazdaságra és az egyes gazdasági szereplőkre. A monetáris politika fogalma, céljai. A monetáris szabályozás jegybanki eszközei, működésének mechanizmusa.	A fogyasztási szokások és a profitvárakozások hatása az infláció alakulására. A pénzkínálat alakulása és az infláció kapcsolata. Az ár-bér spirál értelmezése.
A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai	A kereskedelmi és fizetési mérleg felépítése és a közöttük lévő kapcsolat. A valutakereslet és valutakínálat értelmezése, jellemzése. A különböző valutaárfolyamok. Napjaink valutáinak árfolyam-meghatározása, az euró jelentősége. Magyarország külgazdasági kapcsolatainak áttekintése.	A nyitott gazdaság egyensúlya. A valutakeresleti és a valutakínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása. A fix és a lebegő valutaárfolyamos rendszerek jellemzői. Az eurózónához csatlakozás feltételei. Eurózónához csatlakozás előnyei és hátrányai.
Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák	A munkanélküliség és az infláció kezelésének lehetséges módjai. A téma lehetőséget ad néhány aktuális gazdasági probléma megnevezésére (pl. infláció, munkanélküliség, szegénység, fizetési mérleg hiány, eladósodás stb.). Ezek közül valamely probléma hazai megjelenésének bemutatása. (Például: Magyarország európai uniós tagságának hatása a hazai munkaerőpiacra.)	A gazdasági problémák közül egy-kettő részletesebb kifejtése. A probléma megoldási alternatíváinak felvázolása.

Témák	Vizsgaszintek	
	Középszint	Emelt szint
A globalizáció	<p>A globalizáció fogalma. Napjaink gazdasági együttműködési formáinak bemutatása. Az együttműködésből származó előnyök, problémák. Napjaink nemzetközi gazdasági együttműködésének formái, tendenciái. A fejlett és fejlődő országok helye, szerepe a nemzetközi munkamegosztásban. Ez Európai Unió, mint gazdasági integráció.</p>	<p>Küzdelem a gazdasági problémák megoldásáért (környezetvédő, segélyező, regionális stb. programok, szervezetek). A globalizációs folyamatok jellemzése, előnyeinek és hátrányainak bemutatása. Magyarország integrálódása a világgazdaságba és az EU-ba. Magyarország gazdaságának értékelése a világ más országaihoz képest. Alternatív közgazdaságtan: miért alakult ki, példák a hagyományostól eltérő válaszokra.</p>

A judaisztika érettségi vizsgatárgy általános követelményei

A vizsga formája:

Középszinten: szóbeli vizsga.

A vizsga időtartama: 15 perc.

A judaisztika érettségi vizsga célja:

A vizsga célja, hogy az érettségiző diák számot adjon arról, hogy

- rendelkezik a zsidó élet és gondolkodásmód kialakításához szükséges alapfogalmakkal,
- érti és használni tudja az alapvető judaisztikai szaknyelvet és fogalmakat,
- rendelkezik alapvető Bibliaismerettel,
- ismeri a zsidó naptárt és a zsidó ünnepeket,
- tisztában van a zsidó élet fontosabb állomásaival,
- tudja a kószerság alapelemeit,
- rendelkezik alapvető ismeretekkel a zsidó otthon és a zsinagóga vonatkozásában,
- felismeri a parancsolatok hatását a mai életünkre,
- ismeri a zsidó történelem fontosabb eseményeit és összefüggéseit,
- érzékeli a zsidó etika és filozófia sajátosságait,
- jellemezni tudja a magyarországi zsidóságot irányultsága, szervezetei alapján,
- tisztában van a zsidó állam létevel,
- képes ismereteit a dialógus szellemében, mások számára is közvetíteni.

Nem lehet az érettségi vizsga célja a személyes hit számonkérése.

A középszintű vizsga az érettségiző jelöltektől pontos ismereteket, megfelelő kifejezőkészséget, az elemzés, rendszerezés alapvető egyszerűbb formáját várja el.

Tartalmi követelmények:

Kompetenciák	Követelmények
<i>Nyelv</i>	A zsidósággal kapcsolatos fogalomrendszer helyes használata.
Források	<p>Bibliai szöveg alapvető mondanivalójának, üzenetének, megértése és kifejtése. Bibliai források, lényeges információk felismerése, kiemelése, alapvető következtetések levonása. Információk gyűjtése és rendszerezése, a judaisztika irodalmának alapján. Térképek felhasználása az ismeretszerzéshez. Szépirodalmi és képzőművészeti alkotások, képi és zenei források felhasználása a zsidóság szokásainak megértéséhez, bemutatásához.</p>
Tájékozódás térben	<p>A Biblia szempontjából fontos helyszínek azonosítása a térképen. A földrajzi környezet szerepe a zsidó kultúra alakulásában.</p>
Tájékozódás időben	<p>A fontos történelmi események időrendi sorrendbe állítása. A zsidó élet körforgásának időbeli értelmezése.</p>

Témakör	Követelmények
A zsidó naptár	Csillagászati háttér, a naptár egységei (év, hó, nap). A hónapok felsorolása. A zsidó ünnepek naptári elhelyezkedése.
Zarándokünnepek	Az ünnepek eredete. Az ünnepek nevei, a félünnep. Pészach, Savout, Szukot történetének ismerete. Pészach, Savout, Szukot gyakorlata, imarendszere. Pészach Hagada jelentősége. A Tízparancsolat hatása korunkra. A Szukoti csokor szimbolikája.
Örömunnepek	Hanuka történelmi háttere, szertartása, imarendszere. A hanukkia. Purim történelmi háttere, a Purim parancsolatok. Megilla olvasás jelentősége.
Nagyünnepek	A zsidó újév forrása, jelentősége, szertartása és liturgiája. A megtérés napjai. Az engesztelés napja, az ünnep szabályai, szertartása, liturgiája.
Szombat (Sábát)	A Szombat bibliai forrása. A Szombat törvényei, liturgiája, imarendje. A Szombat jelentősége közösségekben, családokban. A pihenőnap fontossága.
Kóserység (Kashrut)	A kóserység forrásai. Kóser állatfajták. Kóser konyha, tejes és húsos szétválasztása. Kóserügyi tilalmak.
A zsidó szimbólumok és kegytárgyak	Dávid pajzsa, menóra. Imaesközök, gyertyatartók. Tóratekercek és tartozékaik. Zsidó motívumok a művészetben.
A zsinagóga és kialakulása	A pusztai szentély, forrása, berendezési tárgyai. A jeruzsálemi szentély építői, helye, története. A zsinagóga funkciója, tisztviselői, tárgyai, művészete.
A zsidó közösség és zsidó otthon	Közösségi élet. Családi élet.
A zsidó élet körforgása	Születés, névadás, a körülmetélés és bibliai forrásai. Halál, temetési szokások, sírkö.
A zsidó esküvő	Felkészülés az esküvőre. Az esküvő szertartása. A résztvevők és feladataik. A házasságlevél szerkezete, tartalma.
Gyász és böjt	Közösségi gyász-, böjtnapok (Gedalja, Tévét 10, Támuz 17, Áv 9, a holokauszt napja) Egyéni gyász szakaszai, előírásai.
A zsidó nép gyökerei	Az ősatyák története, szerepe a zsidó nép formálásában (Ábrahám, Izsák, Jákob). Az ősanák története, szerepe a zsidó nép formálásában (Sára, Rebeka, Ráchel, Lea). A zsidó törzsek kialakulása, szerepük.
A zsidó nép őstörténete	Az egyiptomi fogság évei. A kivonulás története. A kinyilatkoztatás, néppé válás. A sivatagi vándorlás.
A parancsolatok (micvák)	A parancsolatok felosztása. Tórai parancsolatok. Rabbinikus parancsolatok. A parancsolatok jelentősége. A parancsolatok mint a zsidó élet formálói.
A honfoglalás	Józsua, a zsidó nép új vezetője. A Szentföld meghódítása. Az ország felosztása. A bírák kora.
A zsidó nép vezetői	A kohániták kötelességei, jogai egykor és ma. A királyok (Saul, Dávid, Salamon). A próféták közvetítő funkciója. A Messiás, elképzelések a megváltás koráról.
Nők a Bibliában	Egy prófétanő története és szerepe.

Témakör	Követelmények
A Szent iratok	A zsolnárok kialakulása, a liturgiában betöltött szerepük. Az öt tekeres kialakulása, szerepe. Jób könyve és üzenete.
A zsidó filozófia	Egy zsidó filozófus élete, munkássága.
Az ima	Az ima kialakulása. Az imák ideje. Hétköznapi imák. Ünnepi imák. Áldások. Az imakönyv felépítése, fontosabb részei.
Rabbinikus tevékenység Magyarországon	Egy magyarországi rabbi élete és munkássága.
Izrael földje (Erec Jisrael)	Izrael földrajza. Izrael szentsége. A modern zsidó állam kialakulása, jelentősége a zsidó nép életében.

**A Kormány
339/2004. (XII. 18.) Korm.
rendelete**

az üzemanyagok jövedékiadó-mértékének időszakai csökkentéséről

A Kormány a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXXVII. törvény (a továbbiakban: Jöt.) 129. §-a (1) bekezdésének *c)* pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

A Jöt. 128/A. §-a szerinti, a 2004. év 50. és 51. hetének hétfőjére vonatkozó gázolaj átlagárak számtani átlagának literenkénti 239,96 Ft-os nagyságrendje alapján a Jöt. 52. §-a (1) bekezdésének *d)* pontjában megjelölt gázolaj esetében az ott meghatározott jövedékiadó-mérték literenként 3,20 Ft-tal csökken, a gázolaj jövedéki adó mértéke 81 800 Ft/ezer liter.

2. §

E rendelet a kihirdetését követő 2. napon lép hatályba, egyidejűleg az üzemanyagok jövedékiadó-mértékének időszakai csökkentéséről szóló 326/2004. (XII. 11.) Korm. rendelet hatályát veszti.

A miniszterelnök helyett:

Kiss Péter s. k.,
a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 170/2004. (XII. 18.) FVM rendelete

a szakmai követelmények kiadásáról szóló 64/1994. (XII. 15.) FM rendelet módosításáról

A szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. §-a (1) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján – az oktatási miniszter egyetértésével – az alábbiakat rendelem el:

1. §

A szakmai követelmények kiadásáról szóló, többször módosított 64/1994. (XII. 15.) FM rendelet (a továbbiakban: R.) melléklete e rendelet 1. számú melléklete szerinti szakképesítésekkel és az ezekhez tartozó szakmai és vizsgakövetelményekkel egészül ki.

2. §

Az R. mellékletének 7. pontja helyébe e rendelet 2. számú mellékletében meghatározott szakmai és vizsgakövetelmények lépnek.

3. §

Az R. melléklete 145. pontja I. fejezetének 2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(145. A Vágóállat-minősítő szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai)

„2. A szakképesítés megnevezése: Vágóállat-minősítő (az állatfaj megjelölésével)

- 2.1. Szarvasmarha
- 2.2. Sertés
- 2.3. Juh”

4. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba azzal, hogy az iskolarendszeren kívüli képzésben a rendelet hatálybalépését követően megkezdett felkészít-

tésben, az iskolai rendszerű képzésben a hatálybalépést követően induló évfolyamokon kell alkalmazni.

(2) Az R. mellékletében szereplő szakmai és vizsgakövetelmények közül az e rendelet 3. számú mellékletében felsorolt szakképesítések és az azokhoz tartozó vizsgakövetelmények hatályukat veszítik.

*Dr. Németh Imre s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter*

1. számú melléklet a 170/2004. (XII. 18.) FVM rendelethez

Az R. mellékletében a 68/2003. (VI. 23.) FVM rendelettel megállapított táblázatban feltüntetett szakképesítések az alábbi 157–162. sorszámú szakképesítésekkel és az ezekhez tartozó szakmai és vizsgakövetelményekkel egészülnek ki:

(Sor- szám)	OKJ azonosító szám	Szakképesítés)
„157.	55 6206 01	Gyógynövény- és fűszernövény- termesztő és -feldolgozó
158.	53 6203 07	Hobbyállat-tenyésztő és -forgalmazó
159.	55 6203 04	Ménészgazda
160.	55 6249 02	Mezőgazdasági laboratóriumi szakasszisztens
161.	55 6206 02	Növénytermesztő és növényvédő technológus
162.	31 5212 17	Sajtkészítő

157. A Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 55 6206 01
2. A szakképesítés megnevezése: Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó
3. Hozzárendelt FEOR szám: 6121
4. Szakképzési évfolyamok száma: 2
5. Képzési idő, maximális óraszám: –
6. Elmélet aránya: 35%
7. Gyakorlat aránya: 65%

II. A szakképesítés további adatai

8. A képzés megkezdéséhez szükséges iskolai és szakmai előképzettség: érettségi vizsga

9. Pályaalkalmassági, illetve szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelnie: szakmai alkalmasság
10. Előzetes szakmai gyakorlat: –
11. Előírt gyakorlat: –
12. Szakmai alapképzés időtartama: –
13. Szintvizsga: –

III. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
6121	Gyógynövénytermesztő

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó korszerű ökológiai, agronómiai, műszaki és menedzsment ismeretek birtokában az alábbi tevékenységeket végzi:

- A gyógy- és fűszernövények termesztésének tervezése, a termesztéstechnológiai munkafolyamatokat végzi, irányítja, ellenőrzi.
- A gyógy- és fűszernövények átvételét, elsődleges (primer) feldolgozását, tárolását szervezi és irányítja.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések	
azonosító száma	megnevezése
21 6206 02	Gyógynövényismerő és -termelő
21 6207 08	Zöldség- és fűszernövénytermesztő
31 6206 01	Gyógynövénytermesztő és -feldolgozó

IV. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során elvárt kompetenciák

Gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó tevékenység végzése:

- talaj-előkészítés, talajművelés,
- tápanyag-visszapótlás szerves és műtrágyákkal,
- különböző növénykultúrák öntözése, öntözőberendezések üzemeltetése,
- okszerű talajjavítás és talajvédelem,
- gyógy- és fűszernövények szaporítása,
- termesztőberendezések (fóliaágy, fóliasátor) üzemeltetése,
- gyógy- és fűszernövények felvásárlásának, átvételének megszervezése,

- vadon termő gyógynövények gyűjtésének és átvételének irányítása,
- feldolgozás előkészítése, elsődleges feldolgozás munkaműveleteinek megszervezése és irányítása,
- minőségbiztosítás üzemi feladatainak szervezése,
- a drogok csomagolása és tárolása,
- a tevékenységhez szükséges gépek, berendezések, eszközök szakszerű működtetése és karbantartása,
- a munkafolyamatoknál a környezetvédelmi, munka- és tűzvédelmi előírások betartása, betartatása.

Irányítói, illetve önálló vállalkozói tevékenysége végzése:

- munkacsoportok tevékenységének megszervezése, irányítása,
- a könyvelési dokumentumok vezetése, átnézése, hasznosítása,
- a szakmai ismeretek folyamatos aktualizálása, kommunikációs és informatikai eszközök használata,
- szakmai és érdekvédelmi szervezetekkel való kapcsolattartás és együttműködés.

2. Elméleti követelmények

Földműveléstan alapismeretek terén:

- ismeri az őszi vetésű növények talajművelési rendszerét korán és későn lekerülő elővetemények után,
- ismeri a tavaszi vetésű növények talajművelési rendszerét,
- ismeri a gyepek és évelő pillangósok feltörésének talajművelési rendszerét,
- ismeri a talaj mélyművelését,
- ismeri a szántás minőségét és megengedhető maximális mélységét meghatározó tényezőket, a szántás mélységének adott időpontban történő megválasztását,
- ismeri a szántás módját,
- ismeri a másodvetésű növények talajművelési rendszerét,
- megérti a talajművelési rendszer fogalmát és megválasztásának főbb szempontjait,
- jellemezni tudja a talajművelés csökkentésének lehetőségét,
- megérti a klimatikus és edafikus környezeti tényezők hatását a növénytermesztésre,
- megérti a műtrágyahasznosulást és műtrágyaveszteségeket befolyásoló tényezőket, a műtrágyahatékonyság javításának lehetőségeit,
- megérti az N, P és K-műtrágyák hatását és alkalmazásának irányelveit,
- jellemezni tudja az istállótrágyázás jelentőségét, az istállótrágya kijuttatásának és bedolgozásának idejét, módját.

Növényteni alapismeretek terén:

- ismeri a növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) részeit, típusait, módosulásait,
- ismeri a növény fejlődési fázisait (mag, csírázás, vegetatív fejlődés, generatív fejlődés),

- ismeri a fontosabb növénycsoportok rendszertani jellemzőit,
- megérti a növényi szervek életfolyamatait,
- megérti a növények életjelenségeinek összefüggéseit (anyagcsere, növekedés, fejlődés, mozgás),
- megérti és jellemzi a növény és a környezete közötti kölcsönhatásokat,
- jellemzi a növényeket külső megjelenésük alapján,
- jellemzi a növények belső felépítését (sejtek, szövetek, szervek részei, típusai),
- alkalmazni tudja a fontosabb rendszertani kategóriákat (család, nemzetség, faj, fajta).

Növénytermesztési alapismeretek terén:

- ismeri a növényi produktumot befolyásoló abiotikus és biotikus tényezőket,
- ismeri hazánk főbb tájegységeinek agroökológiai adottságait,
- ismeri a biológiai alapok szerepét és jelentőségét a növénytermesztésben, a faj, fajta fogalmát, megválasztásának jelentőségét,
- ismeri a legfontosabb növénynemesítési eljárásokat, a fajtaminősítés rendszerét,
- ismeri a vetőmag előállítás feltételrendszerét, a vetőmag minősítés rendszerét,
- ismeri a talajok tulajdonságait, a főbb talajtípusokat és termőhelyi kategóriákat,
- ismeri a különböző talajművelési rendszereket és a talajművelési módokat, annak eszközeit, gépeit,
- ismeri a legfontosabb makro-, mezo- és mikroelemeket, azok jelentőségét, növényélettani szerepét,
- ismeri a különböző trágyaféleségeket, a trágyakezelési módokat, a trágyázás célját, idejét, módjait, eszközeit, gépeit,
- ismeri az öntözési módokat, az öntözőberendezés típusait,
- felismeri a legfontosabb kórokozókat, kártevőket, gyomokat, és ismeri az ellenük való védekezés módjait,
- megérti a talaj termékenységet befolyásoló tényezőket, a talajtermékenység fenntartásának és fokozásának lehetőségeit,
- jellemezni tudja a termőhelyi kategóriákat,
- megérti a tápanyagellátást, a talajművelést és az öntözést befolyásoló tényezőket,
- jellemezni tudja a tápanyagellátás hatásait az egyes növénykultúrák termésmennyiségére és minőségére,
- jellemezni tudja a különböző talajművelési rendszerek és talajművelési módok hatását a talaj állapotára, a talajművelő eszközök talajszerkezetre gyakorolt hatását,
- jellemezni tudja az öntözés hatását egyes növénykultúrák termésmennyiségére és minőségére,
- megérti az okszerű talajművelés és tápanyag-gazdálkodás jelentőségét, megérti a talajélet és a talaj termékenységének összefüggéseit, fenntartásának lehetőségeit,
- jellemzi az agrotechnikai és kémiai növényvédelem módjait, eljárásait,

- elemezni tudja a különböző növénytermelési rendszereket, azok ökológiai és társadalmi-gazdasági jelentőségét,
- megérti a növényvédelem és a környezetvédelem kapcsolatát, a kölcsönhatások magyarázatát az életközösségekben,
- tudja a komposztálást, szerves hulladékkezelést,
- meg tudja választani a szükséges tápanyagmennyiség megállapításának módjait, technikáját,
- meg tudja választani a trágyázási módokat, azok anyagait, eszközeit,
- meg tudja választani az öntözési módokat és azok eszközeit.

Gyógynövénytermesztési ismeretek terén:

- ismeri a gyógynövénytermesztés jelentőségét hazánkban és más országokban,
- ismeri a gyógynövények gyűjtésének feltételeit, lehetőségeit, munkafolyamatait,
- ismeri a gyógynövénytermesztés agroökológiai feltételeit, tájkörzeteit,
- ismeri a gyógynövénytermesztés biológiai alapjainak jelentőségét,
- ismeri a gyógynövénytermesztés természetstechnológiai elemeinek hatását a termés mennyiségére és minőségére,
- ismeri a hazánkban termesztendő gyógynövények termesztésének agroökológiai feltételeit, természetstechnológiáját (mák, magháj nélküli tök, koriander, kapor, konyhakömény, majoranna, ánizs, bazsalikom, borsfű, kamilla, körömvirág, máriatövis, sáfrányos szeklice, gyapjas gyűszűvirág, muskotályzsálya, borsosmenta, levendula, édeskömény, citromfű, izsóp, kerti kakukkfű, lestyán, macskagyökér, orvosi zsálya),
- jellemezni tudja a gyógynövények nemesítésének gyakorlatát,
- alkalmazni tudja a termesztés agrotechnikáját eltérő termőhelyi adottságok mellett,
- alkalmazni tudja a biotermesztés feltételrendszerét a gyógynövénytermesztés során.

Fűszernövény-termesztés terén:

- ismeri a fűszer fogalmát, a termesztés környezeti és gazdasági feltételeit,
- ismeri a fűszerek csoportosítását a felhasznált növényi részek alapján,
- ismeri a fűszernövények termesztésének gazdasági és táplálkozás-élettani jelentőségét,
- ismeri a hazánkban termesztendő fűszernövények termesztésének agroökológiai feltételeit, természetstechnológiáját (fűszerpaprika, rozmaring, zamatos turbolya, mustár, tárkony, rebarbara, torma, fokhagyma),
- jellemezni tudja a fűszernövények elsődleges feldolgozásának jelentőségét, követelményeit,
- jellemezni tudja a fűszernövény-szárítás alapkövetelményeit, módjait, a szárítást előkészítő műveleteket,
- jellemezni tudja a természetes szárítást, a szárítást követő manipulálási műveleteket,

- alkalmazni tudja a hideglevegős és a meleglevegős szárítás módjait,
- alkalmazni tudja a drogok csomagolására és tárolására vonatkozó előírásokat.

Termesztéstechnológia műszaki alapjai terén:

- ismeri a kertészetekben használt traktorok működését és a hozzájuk kapcsolt erőgépek üzemeltetését,
- ismeri és alkalmazza az erő- és munkagépek munkavédelmi előírásait,
- ismeri a talajművelés gépeinek üzemeltetését,
- ismeri a környezetbarát tápanyagpótlás gépeit,
- ismeri a vetőgépek üzemeltetését a gyógynövény-termesztésben,
- ismeri a csávázás, a gyomirtás, a környezetbarát növényvédelem gépeit,
- ismeri a gyógy- és fűszernövények betakarításának folyamatát és gépeit.

Feldolgozástechnológia műszaki alapjai terén:

- ismeri az anyagmozgatás gépeit,
- értelmezni tudja a szárítási alapfogalmakat,
- jellemezni tudja a szárítóberendezéseket, az illóolajok kinyerésére alkalmazott berendezéseket,
- jellemezni tudja a magtisztítás, osztályozás berendezéseit,
- jellemezni tudja a gyógynövények tisztításának és aprításának eszközeit és gépeit, csomagoló- és tárolóberendezéseket.
- ismeri az anyagmozgatásnál és a feldolgozó munkafolyamatokban használt gépek, berendezések munkavédelmi előírásait.

Fitoterápia alapjai tantárgyi ismeretek terén:

- ismeri a népi gyógyászatban használt növényeket és felhasználásának terápiás területeit,
- ismeri a galenusi készítményeket és előállításuk lehetőségeit,
- ismeri az aromaterápia során alkalmazható gyógynövényeket és azok hatásait,
- jellemezni tudja a fitoterapeutikumok sajátosságait,
- alkalmazni tudja az egyes megbetegedések kezelésének fitoterápiás lehetőségeit.

Gyógy- és fűszernövények elsődleges feldolgozása és minőségbiztosítása terén:

- ismeri a gyógynövények értékmegőrzésének, illetve értéknövelésének lehetőségeit, feldolgozásának elméleti alapjait,
- ismeri az alapanyag átvétel előtti minősítését, feldolgozás előtti tárolását,
- ismeri a szárítás-előkészítés munkaműveleteit,
- ismeri a szárítás alapfogalmait, a szárítás fizikai tényezőit,
- jellemezni tudja a gyógynövények szárításának módjait,
- jellemezni tudja az illóolajok kinyerésének módszereit (extrahálás, sajtolás, enfleurage, desztilláció),
- ismeri az illóolaj-lepárlás előkészítő műveleteit és a lepárlás folyamatát,

- ismeri az illóolaj minőségét befolyásoló tényezőket,
- ismeri a szuperkritikus extrakciót,
- jellemezni tudja a gyógynövények tisztításának és aprításának munkafolyamatait,
- jellemezni tudja a drogok tárolásának és csomagolásának lehetőségeit,
- ismeri a tárolt drogok stabilitásának megőrzését és feltételeit,
- jellemezni tudja a minősítés és minőség-ellenőrzés elveit, a minőségbiztosítás folyamatát.

3. Gyakorlati követelmények

Földműveléstani és növénytermesztési ismeretek terén:

- önállóan képes a kertészeti és szántóföldi növények termesztési és növényvédelmi technológiájának munkafolyamatait (talajművelés, vetés, növényápolás, öntözés) végezni,
- önállóan képes az erő- és munkagépek üzemeltetéséhez kapcsolódó karbantartási feladatokat végezni,
- önállóan képes a technológiai feladatokhoz szükséges anyagokat, eszközöket és göngyölegeket mennyiségileg, minőségileg kiválasztani,
- önállóan képes az elvégzett munkát értékelni, az esetleges hibákat felismerni,
- alkalmazni tudja a szakmai szoftvereket,
- önállóan képes a kórokozók, kártevők és kártételük, a gyomnövények diagnosztizálására,
- alkalmazni tudja a számítástechnikai eszközöket, adatátviteli eszközöket és eljárásokat,
- képes önállóan üzleti tervet készíteni,
- alkalmazni tudja a vállalkozási, adózási és társadalombiztosítási, számviteli, bank- és pénzügyi ismereteket,
- önállóan végzi a vető és szaporító anyagok tulajdonságainak meghatározását, értékelését, válogatását, tisztítását, csávázását,
- önállóan végzi a vetést, a növényállomány minőségének elbírálását,
- ismeri a permetezési napló célját, önállóan végzi készítését, vezetését,
- önállóan végzi a tevékenység végzéséhez szükséges szakmai számításokat,
- önállóan végzi a tevékenységgel összefüggő szervezési feladatokat,
- önállóan végzi az erő- és munkagépek üzemeltetését, kezelését, beállítását, karbantartását a munkavédelmi és munkabiztonsági szabályok betartásával.

Gyógy- és fűszernövénytermesztés terén:

- önállóan végzi, szervezi és irányítja a tápkockás és szálas palánták kiültetését, a magágy készítését és a magvetést, a szaporítóágy előkészítését,
- önállóan végzi, szervezi és irányítja a palánta kiszedését fóliasátorból és kiültetését,
- önállóan végzi, szervezi és irányítja a gyökeres dugvány kiültetését állandó helyre,
- önállóan képes a vetőgép beállítására, a vetés elvégzésére és ellenőrzésére,

– önállóan végzi, szervezi és irányítja a sorközművelés munkafolyamatait,

– önállóan végzi, szervezi és irányítja a magtisztítás munkaműveleteit kézi és gépi rostával,

– önállóan végzi a mintavételt a gyógy-, illetve fűszernövényekből,

– önállóan végzi, szervezi és irányítja a nyári növényápolási munkákat (talajmunkák, öntözés, fejtrágyázás),

– önállóan végzi, szervezi és irányítja a kézi és gépi betakarítás munkaműveleteit a munkavédelmi és munkabiztonsági szabályok betartásával.

Gyógy- és fűszernövények elsődleges feldolgozása terén:

– önállóan végzi, szervezi és irányítja a gyógy- és fűszernövények átvételét, feldolgozás előtti tárolását,

– önállóan végzi, szervezi és irányítja a drog előállítására alkalmas gyógynövények elsődleges feldolgozását,

– önállóan végzi, szervezi és irányítja a természetes szárítás előkészítését, végrehajtását,

– szervezi és irányítja a szárítást hideglevegős és meleglevegős szárítóberendezéssel,

– önállóan végzi, szervezi és irányítja a drogok aprítását, szakszerű csomagolását és tárolását a munkavédelmi és munkabiztonsági szabályok betartásával.

4. Személyi követelmények

A munkaterület jellemzéséhez igazodó szakmai, egészségügyi alkalmasság határozza meg a beiskolázási feltételeket.

A gyógynövény- és fűszernövénytermesztő és -feldolgozó rendelkezzen megfelelő fizikummal, állóképességgel, szakmáját megfelelő hivatástudattal végezze. A gyógynövények gyűjtése és termesztése során képes legyen komplex ökológiai szemléletre. Fegyelmzettsége és hivatástudata megfelelő mértékű legyen a gyógynövénytermesztésben és a drogelőállításban alkalmazott előírások betartására és betartatására. Ismereteit megfelelően tudja integrálni az egyes munkafolyamatok végzése, illetve irányítása során. Fokozott környezettudatosság jusson érvényre szemléletét és szakmai tevékenységét illetően is.

V. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

– A szorgalmi időszak alatti szakmai elméleti és gyakorlati követelmények eredményes teljesítése.

– Két opponens által elbíralt és védésre alkalmasnak minősített szakdolgozat:

A szakdolgozat témája szabadon választható a szakmai érdeklődésen belül, ha az kapcsolódik a szakiránynak megfelelő, az intézmény által elfogadott témakörökhöz.

A jelöltnek a témakörhöz tartozó növénykultúra termesztésének, feldolgozásának, forgalmazásának, illetve minőségbiztosításának sajátosságait kell elemeznie, kom-

plex ökológiai szemléletre törekedve a növénytermesztés, gyógy- és fűszernövénytermesztés, elméleti és gyakorlati ismereteinek hasznosításával.

A szakdolgozat legyen a jelölt önálló munkája, szakmai programokra felépített, a magyar nyelv szabályai szerint összeállított, a szakmai és formai követelményeknek megfelelő, az értékelő fejezet szakirodalom, egyéni elemzés és tapasztalat alapján történjen.

A szakdolgozat részletes formai és tartalmi követelményeit az intézmény által kiadott követelményrendszer tartalmazza.

– A képzés ideje alatt szervezett járművezető-képzés esetén a jármű kategóriájának megfelelő egészségügyi alkalmasság.

A szakmai vizsgát a vonatkozó hatályos rendelet előírásai alapján kell végrehajtani.

Köztes vizsga: –

2. A szakmai vizsga részei

– Gyakorlati vizsga

– Szóbeli vizsga

(A gyakorlati vizsgarészt kell előbb megtartani.)

2.1. A szóbeli vizsga tantárgyai

– gyógy- és fűszernövénytermesztés,

– gyógy- és fűszernövény-feldolgozás.

A gyógy- és fűszernövénytermesztés vizsgatárgy:

– a növényi produktumra ható ökológiai tényezők, a növény és környezete kölcsönhatásai,

– a biológiai alapok szerepe a gyógy- és fűszernövénytermesztésben, a fajtaminősítés rendszere, a gyógy- és fűszernövények fajtái, a fajtaválasztás szempontjai, a fajtákkal szemben támasztott követelmények,

– a gyógy- és fűszernövények ökológiai igénye, termesztéstechnológiájának főbb elemei témaköreit foglalja magába.

A gyógy- és fűszernövények elsődleges feldolgozása vizsgatárgy:

– a gyógynövények elsődleges feldolgozásának elméleti alapjai, alapanyag átvétel előtti minősítése, feldolgozás előtti tárolása,

– a szárítás-előkészítés munkaműveletei, szárítás módjai, illóolajok kinyerésének módszerei, illóolaj-lepárlás, szuperkritikus extrakció,

– gyógynövények tisztítása és aprítása,

– drogok tárolása és csomagolása, minőségbiztosítása témaköreit foglalja magába.

A szóbeli vizsgán az FVM által jóváhagyott és kiadott tételeket kell alkalmazni.

2.2. Gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

A gyakorlati vizsgán a vizsgafeladatokat (tételeket) az FVM által javasolt témakörökből kell a helyi feltételrendszer figyelembevételével összeállítani.

A végrehajtandó vizsgafeladatokat a kamarai vizsgabizottsági taggal egyetértésben a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsga időtartama legfeljebb 300 perc.

A gyakorlati vizsga két részből áll:

Gyógy- és fűszernövénytermesztés:

– Meghatározott termesztéstechnológiai művelet, tervezés, számítás elvégzése egy óra időtartam alatt.

– Gyógy- és fűszernövény felismerés herbáriumi lapokról (kb. 30 herbáriumi lap; tudományos név, életformába és családba sorolás).

Gyógy- és fűszernövények elsődleges feldolgozása:

– Meghatározott elsődleges feldolgozási művelet, tervezés elvégzése egy óra időtartam alatt.

– Drogfelismerés (kb. 30 drogminta, növény és drog tudományos neve, hatóanyaga).

A vizsgázók létszámának megfelelő számú tételt a vizsgáztató intézmény állítja össze, a javasolt gyakorlati témakörök, valamint a gyakorlati követelmények figyelembevételével, úgy, hogy azok a megadott időtartamok alatt szakszerűen elvégezhetők legyenek, és a feladatok szakszerű elvégzése ezt az időtartamot ki is töltsse.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

Az elméleti vizsga tartalma:

Gyógy- és fűszernövénytermesztés

– a gyógy- és fűszernövények gazdasági és táplálkozás-élettani jelentősége,

– a hazai gyógynövénytermesztés és -gyűjtés ökonómiai és ökológiai feltételei,

– a termék mennyiségét és minőségét (hatóanyagtartalmát) befolyásoló agrotechnikai tényezők hatásának értékelése,

– a biológiai alapok szerepének meghatározása a gyógy- és fűszernövénytermesztésben, a nemesítés célkitűzései és sajátosságai,

– a fűszer fogalma, a termesztés környezeti és gazdasági feltételei,

– a fűszerek csoportosítása a felhasznált növényi részek alapján,

– a hazánkban termesztendő gyógynövények termesztésének agroökológiai feltételei, termesztéstechnológiája (mák, maghéj nélküli tök, koriander, kapor, konyhakömény, majoranna, ánizs, bazsalikom, borsfű, kamilla, körömvirág, máriatövis, sáfrányos szeklice, gyapjas gyűszűvirág, muskotályzsálya, borsosmenta, levendula, édeskömény, citromfű, izsóp, kerti kakukkfű, lestyán, macskagyökér, orvosi zsálya),

– a hazánkban termesztendő fontosabb fűszernövények termesztésének agroökológiai feltételei, termesztéstechnológiája (fűszerpaprika, rozmarin, zamatos turbolya, mustár, tárkony, rebarbara, torma, fokhagyma),

– az erő- és munkagépek üzemeltetésének, kezelésének munkavédelmi, környezetvédelmi és tűzvédelmi szabályai.

Gyógy- és fűszernövények elsődleges feldolgozása:

– a természetes növényi anyagok főbb csoportjai,

– gyógynövények értékmegőrzésének, illetve értéknövelésének lehetőségei, feldolgozásának elméleti alapjai, feldolgozás előtti tárolása,

– szárítás-előkészítés munkaműveletei, gyógynövények szárításának módozatai (természetes szárítás, hideglevegős és terményszárító-szellőztetőpados szárítás, meleglevegős szárítás, forrólevegős szárítás módja, eszközei), szárítás utáni manipulációs műveletek,

– illóolajok kinyerésének módszerei (extrahálás, sajtolás, enfleurage, desztilláció), illóolaj-lepárlás előkészítő műveletei, a lepárlás folyamata, az illóolaj minőségét befolyásoló tényezők,

– a szuperkritikus extrakció,

– a gyógynövények tisztításának és aprításának munkafolyamatai,

– a drogok tárolásának és csomagolásának lehetőségei, a tárolt drogok stabilitásának megőrzése és feltételei,

– a minősítés és minőség-ellenőrzés elvei, a minőségbiztosítás folyamata,

– az anyagmozgatásnál és a feldolgozó munkafolyamatokban használt gépek, berendezések üzemeltetésének, kezelésének munkavédelmi, környezetvédelmi és tűzvédelmi szabályai.

A gyakorlati vizsga tartalma:

Gyógy- és fűszernövénytermesztés

– gyógy- és fűszernövények felismerése élő növény-minta és herbárium alapján (magyar és tudományos megnevezéssel),

– magfelismerés (magyar és tudományos megnevezéssel),

– talajelőkészítés munkafolyamatainak tervezése, végzése és értékelése,

– szerves- és műtrágyázás munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,

– talajjavító anyagok (mészkeőrlemény) kijuttatás munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,

– aprómagvú növények vetésének tervezése, előkészítése, vetőgépheállítás,

– mechanikai gyomirtás, sorközművelés, sorközművelő kultivátor beállítás,

– öntözés megtervezése, öntözőberendezés üzemeltetése,

– erő- és munkagépek üzemeltetéséhez kapcsolódó karbantartási feladatok végzése,

– üzleti terv készítése,

– a vető és szaporító anyagok tulajdonságainak meghatározása, értékelése, válogatása, tisztítása, csávázása,

– kórokozók, kártevők és kártételük, gyomnövények diagnosztizálása adott növénykultúrában,

– vegyszeres gyomirtás megtervezése, szervezése és irányítása adott növénykultúrában,

– kórokozók és kártevők elleni védekezés megszervezése, előkészítése és irányítása,

– szakmai számítások végzése,

– tápkockás és szálas palánták kiültetése,

– magágy készítés és magvetés természetöberendezésben, szaporítóláda előkészítése,

– gyökeres dugvány kiültetése állandó helyre,

– magtisztítás kézi és gépi rostával.

Gyógy- és fűszernövények elsődleges feldolgozása:

– drogfelismerés (kb. 30 drogminta, növény és drog tudományos neve, hatóanyaga),

– mintavétel meghatározott gyógy-, illetve fűszernövényekből,

– fólium drog előállítására alkalmas gyógynövények betakarításának szervezése, előfeldolgozása,

– virág, virágos, leveles hajtás betakarításának szervezése, tisztítása, szárítókeretre terítése,

– bogycs termés betakarításának szervezése, előfeldolgozása,

– extrahálás előkészítése,

– minősítés érzékszervi módszerekkel,

– szárazanyagtartalom megállapítása laboratóriumban,

– fólium drog természetes szárítás előkészítése, végrehajtása,

– meglevegős szárítóberendezés üzemeltetése,

– drogok aprítása,

– drogok mikrovágása, örlemény készítése,

– filterezés előkészítése,

– szakszerű csomagolás, dobozolás, zsákolás szervezése és végrehajtása,

– tárolás megszervezése, végrehajtása.

A gyakorlati vizsgán a vizsgafeladatokat (tételket) az FVM által javasolt témakörökből kell a helyi feltételrendszer figyelembevételével összeállítani. A végrehajtandó vizsgafeladatokat a kamarai vizsgabizottsági taggal egyetértésben a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A vizsga alóli felmentés a hatályos vizsgarendelet figyelembevételével a vizsgakövetelmények teljes megfelelése esetén adható. Ilyen esetben a vizsgarész vagy tantárgy osztályzatát, illetőleg érdemjegyét a másik szakmai vizsgán elért érdemjegy alapján kell megállapítani.

5. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján

– szakmai elméletből és

– szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szakmai elméleti vizsga értékelése:

A szakdolgozat érdemjegyét a két opponens által adott bírálati érdemjegyek és a szóbeli védés átlaga adja, a kerekítés szabályainak megfelelően (a szóbeli védés színvonalára döntő tényező lehet).

Amennyiben az egyik opponens elégtelenre értékeli a dolgozatot, azt egy harmadik opponensnek is bírálnia kell. Amennyiben két opponens nem fogadja el a dolgozatot, az szóbeli vizsgára nem bocsátható, a szakdolgozat érdemjegye elégtelen.

A szakmai elmélet osztályzatát a szakdolgozat és a szóbeli vizsgarészen tantárgyanként külön-külön kapott érdemjegyekből számított számtani átlag alapján kell meghatározni a kerekítés szabályainak figyelembevételével (51 századtól felfelé kell kerekíteni). 50 század esetén a szakdolgozat érdemjegye a meghatározó.

A szakdolgozatok értékelését a vizsgáztató intézmény által kiadott értékelési útmutató előírásai szerint kell elvégezni.

A szóbeli vizsgát tantárgyanként egy-egy (1–5-ig terjedő) érdemjeggyel kell értékelni.

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A gyakorlati vizsga végső érdemjegyét a két gyakorlati vizsgarész érdemjegyeinek számtani átlaga alapján kell meghatározni a kerekítés szabályainak figyelembevételével (51 századtól felfelé kell kerekíteni). 50 század esetén a gyógy- és fűszernövénytermesztési feladat érdemjegye a meghatározó. Sikertelennek kell tekinteni azt a gyakorlati vizsgarészt, ahol a vizsgázó nem teljesíti az egyes feladatra adható elérhető pontszámok 50%-át, vagy a felismerési feladat esetén 65%-át.

Ha a gyakorlati vizsgán a jelölt, más vagy saját testi épességét veszélyezteteti, akkor a vizsgát meg kell szakítani, és a jelölt elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga értékelése:

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból a vizsgakövetelményeket teljesítette.

Nem kaphat bizonyítványt az a jelölt, aki

– a szakdolgozatra elégtelen érdemjegyet kapott,
– a szóbeli vizsgarészen egy vagy több tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott, illetve

– a gyakorlati vizsga egy vagy több vizsgarészén 50%, vagy a felismerési feladat esetén 65% alatt teljesített.

Az elégtelen osztályzatot kapott szakdolgozatot újra kell írni, legközelebb a következő vizsgaidőszak folyamán lehet megvédeni.

Javítóvizsgát a sikertelen szóbeli vizsga esetében abból a tantárgyból kell tenni, amelyből a vizsgázó tudását elégtelenre minősítették.

Sikertelen gyakorlati vizsga esetén javítóvizsgát abból a gyakorlati vizsgarészből kell tenni, ahol a vizsgázó nem teljesítette az előírt %-ot.

Ha a vizsgázó tudását elégtelenre minősítették valamely vizsgarészből, illetve tantárgyból a vizsgát más vizsgarészből, illetve tantárgyból folytathatja.

VI. Egyéb tudnivalók

Javasolt tantárgyak (modulok)

Közismereti modulok

Alkalmazott biológia
Alkalmazott kémia
Alkalmazott matematika
Alkalmazott fizika
Angol nyelv
Informatika és számítástechnika

Szakmai elméleti és gyakorlati modulok

Agroökológia
Műszaki alapismeretek
Fitoterápia alapjai
Növénytan alapismeretek
Növényélettan alapjai
Növény- és drogismeret alapjai
Növénytermesztési alapismeretek I.
Táj- és környezetvédelem
Talajtan alapjai
Vadon termő gyógynövények és gyűjtésük
Gyógynövénytermesztés
Fűszernövénytermesztés
Gyógy- és fűszernövények elsődleges feldolgozása és minőségbiztosítása
Jogi és vállalkozási ismeretek
Kommunikációs technikák
Munka- és tűzvédelmi ismeretek
Termesztéstechnológia műszaki alapjai
Feldolgozástechnológia műszaki alapjai

* * *

158. A Hobbiállat-tenyésztő és -forgalmazó szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 53 6203 07
2. A szakképesítés megnevezése: Hobbiállat-tenyésztő és -forgalmazó
3. Hozzárendelt FEOR szám: 6139
4. Szakképzési évfolyamok száma: –
5. Képzési idő, maximális óraszám: 1000 óra
6. Elmélet aránya: 60%
7. Gyakorlat aránya: 40%

II. A szakképesítés további adatai

8. A képzés megkezdéséhez szükséges iskolai és szakmai előképzettség: érettségi vizsga, szakmai előképzettség
9. Pályaalkalmassági, illetve szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelnie: szakmai alkalmasság
10. Előzetes szakmai gyakorlat: szakmai előképzettség hiányában 2 éves állattenyésztői gyakorlat
11. Előírt gyakorlat: –
12. Szakmai alapképzés időtartama: –
13. Szintvizsga: –

III. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
6139	Egyéb állattartási és állattenyésztési foglalkozások

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Szakszerű, önálló munkavégzés az állatok környezeti igényeinek biztosításával, szaporításával, tenyésztésével, tartásával, takarmányozásával, ápolásával, gondozásával, forgalmazásával, engedélyeztetéssel, adminisztratív tevékenységgel, menedzselési feladatokkal, szükséges eszközök és anyagok forgalmazásával kapcsolatos tevékenységek ellátása során.

Valamennyi tevékenységben kiemelt a munkavédelmi, környezetvédelmi és állatvédelmi feladatok ellátása.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések	
azonosító száma	megnevezése
31 6203 10	Általános állattenyésztő
31 6203 02	Állattenyésztő (baromfi- és kisállattenyésztő)
31 6203 01	Állatkerti állatgondozó
	Cirkuszi állatgondozó

IV. A szakképesítés szakmai követelményei

Az egyes feladatcsoportokat témabontásban, illetve a témák részletezésében adjuk meg, valamennyi hobbiállatra vonatkozóan. A témákban nem részletezzük a fajokat, a tantárgyi programoknak fel kell ölelni valamennyi hobbiállatra vonatkozó ismeretet, melyek tenyésztői- és/vagy bolti relációban tarthatók. A témák vonatkoznak ezek szerint az alábbi rendszertani kategóriákba sorolható hobbiállatokra:

– Ízeltlábúak (rágók, rovarok, pókszabásúak);
 – Gerincesek (halak, kétéltűek, hüllők, madarak, emlősök).

Kiemelten kell foglalkozni – hovatarozástól függetlenül – az emberre, a környezetükre veszélyes [a 8/1999. (VIII. 13.) KöM–FVM–NKÖM–BM együttes rendeletben] meghatározott állatfajokba tartozó hobbiállatokkal.

1. A foglalkozás gyakorlása során elvárt kompetenciák

A hobbiállatok forgalmazásához és tartásához a szakhatósági engedélyek beszerzése.

Az állatok környezeti igényeinek biztosítása.

Az állatok takarmányozásával kapcsolatos feladatok elvégzése.

Az egyes állatfajok esetében a speciális gondozási igények ellátása.

Az állattartás, szállítás és forgalmazás állategészségügyi és állatvédelmi feladatainak elvégzése.

Az egyes állatok rendellenes viselkedésének felismerése.

Az állatok tenyésztésével kapcsolatos feladatok elvégzése.

Az állatok szállítása.

Alapvető tartási, takarmányozási és állatvédelmi szaktanácsadás.

A kereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos feladatok elvégzése.

A számlák, bizonylatok kiállítása, kezelése.

Szervezési, menedzselési feladatok ellátása.

Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása.

2. Elméleti követelmények

Hobbiállat-tenyésztési ismeretek terén

– ismeri a témakörhöz kapcsolódó gyakoribb fogalmakat (a hobbiállat, a forgalmi korlátozás,

– a szakhatóság, a védett állat, a veszélyes állat, az egzotikus állat, a mikroklíma, a stressz),

– ismeri az egyes fajok legfontosabb életfolyamatait és azok összefüggéseit,

– megjegyzi az alapvető genetikai ismereteket,

– megnevezi az egyes hobbiállat fajok rendszertani egységeit,

– ismeri az eladásra kínált állat (faj, fajta) származásának jellemzőit,

– ismeri a hobbiállatok tenyésztésének szabályait,

– ismeri az ivarmeghatározás és a párosítás szabályait,

– ismeri a tenyésztési eljárások alkalmazhatóságát,

– ismeri a szelekciós módszereket és azok szempontjait,

– ismeri a bírálat szempontjait az egyes fajok esetében,

– ismeri a hobbiállatok felnevelésének elemeit,

– ismeri az eladásra kínált állat ökológiai és etológiai sajátosságait,

– kiválasztja az optimális mikroklíma biztosításának lehetőségeit,

– kiválasztja a hobbiállatok igényei szerinti lehetséges tartási módokat,

– kiválasztja a különböző tartási módokhoz tartozó berendezéseket, felszereléseket,

– kiválasztja a közösen elhelyezhető különböző állatfajokat,

– kiválasztja az egyes fajok optimális férőhelyét,

– kiválasztja a szükséges mozgáslehetőség megoldásait,

– kiválasztja a tenyésztési dokumentációkat,

– jellemzi a hobbiállatok szaporodásbiológiájának paramétereit,

– jellemzi a hobbiállatok szaporítását,

Takarmányozási ismeretek terén

– ismeri a főbb takarmánytípusokat és a takarmányok beltartalmi jellemzőit,

– ismeri a helytelen takarmányozás következményeit,

– felismeri a takarmányokkal szembeni minőségi követelményeket,

– kiválasztja a különböző hobbiállat fajok igényei szerinti természetszerű takarmányokat,

– kiválasztja a takarmányok tárolhatóságát, kezelését, az ivóvízzel szembeni követelményeket,

– kiválasztja az etetés és itatás eszközeit,

– kiválasztja az etetési módokat,

– kiválasztja a takarmányozási hibákból eredő betegségek tüneteit, ezzel kapcsolatos azonnali teendőket,

– elemzi a legfontosabb hobbiállat fajok főbb takarmányozási elveit,

– kidolgozza a főbb fajok kor- és hasznosítás szerinti takarmányozását,

– megszervezi az etetési időket.

Hobbiállat-egészségügyi ismeretek terén

– ismeri a gondozással kapcsolatos igényeket, azok hagyományait,

– ismeri az állattal való speciális bánásmód szükségességét, a nem megfelelő bánásmód következményeit,

– ismeri az egyes hobbiállat betegségek kialakulását és annak feltételeit,

– megnevezi a humán vonatkozású egészségügyi előírásokat és foglalkozási betegségeket,

– ismeri az állategészségügyi szakigazgatás rendszerét, a bejelentési kötelezettséget,

– ismeri a védőoltások programját,

– ismeri az állatorvosok feladatköreit,

– ismeri a zoonózisok jelentőségét, a szakmájában előforduló legfontosabb zoonózisokat, az azokkal kapcsolatos teendőket,

– ismeri az elkülönítés szükségességét, megoldását,

– kiválasztja a gondozáshoz szükséges állategészségügyi eszközöket,

– kiválasztja az állattartó tér takarításának, fertőtlenítésének időpontját, módját,

– megkülönbözteti az egészséges és beteg hobbiállatok életjelenségek és klinikai értékek alapján,

- kidolgozza az egyszerű kezelések és életmentő beavatkozások rendjét,
- elemzi az állategészségügyi törvény tartalmát,
- alkalmazza az állatszállítással kapcsolatos egészségügyi teendőket,
- alkalmazza az állatkereskedelemmel kapcsolatos egészségügyi rendelkezéseket,
- alkalmazza a személyi higiénia alapvető szabályait,
- önként elvégzi a szakmai tevékenységhez szükséges humán- és állategészségügyi szakhatósági engedélyek beszerzését.

Állatvédelmi ismeretek terén

- ismeri az állatvédelem jelentőségét,
- ismeri a hazai állatvédelem rendszerét,
- ismeri az etológia fogalmát,
- ismeri az állatok minimális elhelyezési feltételeiről szóló előírásokat,
- ismeri a hazai állat- és természetvédelmi szervezeteket és tevékenységüket,
- ismeri az állatvédelem és természetvédelem közös céljait,
- ismeri a nemzetközi természetvédelmi egyezményeket és szervezeteket,
- ismeri a hazai védett állatfajokat,
- ismeri a Washingtoni Egyezmény előírásait, CITES fajokat,
- ismeri az evolúciós és társadalmi tendenciák ütközését a fajvédelemben,
- ismeri az állategészségügyi és természetvédelmi szempontból az állatok szállítására,
- importjára, exportjára vonatkozó engedélyezési eljárásokat,
- ismeri a veszélyes állatok és egyéb társállatok törzskönyvi nyilvántartására vonatkozó előírásokat,
- felismeri az agresszív viselkedés megnyilvánulásait,
- felismeri az állat-ember kapcsolatban tanúsított természetes viselkedést,
- felismeri a társas viselkedés megnyilvánulásait,
- felismeri az egyedí tulajdonságokat,
- jellemzi az állattartással és állatvédelemmel kapcsolatos szaktanácsadás, szemléletformálás fontosságát,
- jellemezni tudja az egyes hobbiállat fajok viselkedési sajátosságait különböző élethelyzetekben (fajta, kor, ivar, élettani állapot szerint),
- jellemezni tudja a betaníthatóság és betanítás lehetőségeit,
- elemzi az állatok védelméről és kíméletéről szóló törvény tartalmát,
- felfedezi a rendellenes viselkedéssel kapcsolatos teendőket,
- elemzi a veszélyes állatokról és tartásuk engedélyezésének részletes szabályairól szóló rendelet előírásait.

Gazdálkodási és szervezési ismeretek terén

- ismeri a vállalkozási formákat, a hobbiállat-tenyésztő és -forgalmazó tevékenység jogi formáit,

- megnevezi a legfontosabb közgazdasági alapfogalmakat,
- ismeri a könyvvezetés fontosságát a vállalkozásokban és a számviteli alapelveket,
- megnevezi a bankválasztás szempontjait, a hitelformákat, hitellehetőségeket,
- megnevezi a társadalombiztosítási szabályokat és a támogatási lehetőségeket,
- ismeri az adózás szerepét, fogalmát, a szakma adózási viszonyait,
- ismeri a biztosítási ügyleteket,
- megérti a bizonylatokkal és számlákkal kapcsolatos elveket, a bizonylati fegyelmet,
- megmagyarázza a szerződészkötést,
- megmagyarázza a hitelfelvétel szabályait, a leltározás fogalmát, szabályait és a pénzügyi terv készítésének mozzanatait,
- megmagyarázza a vállalkozás beindításának módját, feltételeit,
- megítéli a gazdaságossági számítások alapelveit,
- megválasztja a bizonylatokat és számlákat,
- megválasztja a számlakezelés módját,
- megvalósítja a szerződészkötést.

Kereskedelmi ismeretek terén

- ismeri a vevőkör kialakításának szempontjait,
- ismeri a kapcsolattartás módjait,
- ismeri a szponzorálás lehetőségeit,
- ismeri az ügynöki hálózat kiépítését,
- ismeri a kereskedelmi tárgyalásokat,
- megítéli az árukínálatot, a beszerzési forrásokat,
- megítéli az ár kalkulációt,
- ismeri veszélyes állatok forgalmazásának szabályait,
- ismeri ritka állatfajok kereskedelmének szempontjait,
- megérti a PR tevékenység lényegét, lehetőségeit a szakmában,
- megtervezi a reklámozást,
- kiválasztja az igényeket,
- kiválasztja a teendőket reklamáció esetén,
- értékeli a piackutatás módjait,
- elemzi az üzleti dekorációt,
- megítéli a jó állatkereskedő személyiségjegyeit,
- megvalósítja az üzlethelyiséggel szembeni követelményeket,
- megvalósítja az állatok ellátását az üzletben tartózkodás időtartama alatt,
- megvalósítja a „raktár” és raktározás módját élő állat esetén,
- megvalósítja a vevőkkel való kommunikációt,
- megvalósítja a kereskedelmi levelezést,
- megérti az árjegyzékek, ártáblák elhelyezésével kapcsolatos követelményeket,
- megvalósítja a pénzkezelést,
- megvalósítja a leltárkészítést,
- szakszerűen elemezni tudja a szükséges ismereteket a vevők felé,

- beszerzi és elkészíti a szállításhoz szükséges dokumentumokat,
- beszerzi és alkalmazni tudja az állategészségügyi igazolásokat,
- elvégzi, illetve irányítja a vonatkozó szabályok szerinti szállításokat,
- önként elvégzi a vámügyi és egyéb szakhatósági engedélyek beszerzését.

Munka-, tűz- és környezetvédelem terén

- ismeri a munka-, tűz- és környezetvédelem fogalmának alkalmazását a szakmában,
- ismeri a munkavédelmi törvény tartalmát,
- ismeri a környezetvédelmi törvény tartalmát,
- megérti a munka- és tűzvédelmi szabályok szakmára vonatkozó ismereteit,
- megérti a környezetvédelem szakmára vonatkozó ismereteit,
- megérti a hobbiállat tenyésztés és forgalmazás balesetveszélyeit,
- kiválasztja a szükséges és kötelező munka- és védőruházatot, illetve védőeszközöket,
- kiválasztja a környezetvédelmi előírásokkal kapcsolatos teendőket,
- kiválasztja a szerszámok, eszközök, gépek használatának, tárolásának és karbantartásának módjait,
- kiválasztja a hulladék (szemét) eltávolításának-kezelésének módjait,
- levezeti baleset esetén való teendőket,
- levezeti a mérgezések, fertőzések esetén szükséges teendőket,
- értékelné tudja a szakma tűzveszélyességi osztályba sorolását,
- levezeti a szükséges és kötelező baleseti oktatásokat és azok adminisztrációját,
- irányítja a kötelező orvosi vizsgálatokat,
- megvalósítja a vegyszerek, gyógyszerek tisztító és fertőtlenítőszer használata, tárolásának módjait,
- értékelné tudja az érintésvédelmi módokat.

3. Gyakorlati követelmények

Hobbiállat-tenyésztési ismeretek terén

- megmutatja az emésztő- és szaporítószervek részeit, elhelyezkedését,
- megismeri a hobbiállat fajokat (fajtákat),
- kiválasztja a tenyésztésre alkalmas egyedeket, az ivarzókat, valamint a közeledő ellést/fialást mutató állatokat,
- elvégzi az ellés/fialás szakszerű levezetését, az újszülött és az anya ápolását,
- megítéli az egyes madárfajok szaporítási munkáit,
- elvégzi az állattartás munkáit,
- szabályozza a mikroklimát beállító berendezéseket,
- elvégzi a veszélyes állatok tartásának engedélyeztetésével kapcsolatos teendőket,

- kialakítja az egyes hobbiállat fajok előírt módon való tartási körülményeit,

- megoldja az állatok tenyésztésével kapcsolatos feladatokat,

- végrehajtja az állatok jelölését.

Takarmányozási ismeretek terén

- értelmezi a takarmányok beltartalmi vizsgálatának eredményeit,

- használja a takarmányozási táblázatokat,

- bemutatja az egyes hobbiállatok takarmányait,

- bemutatja a különböző minőségű takarmányokat,

- felismeri a leggyakrabban előforduló mérgező növényeket,

- elvégzi a takarmányok tárolásával, tartósításával kapcsolatos munkákat,

- előkészíti a takarmányokat,

- végrehajtja az állatok etetését és itatását,

- összeállítja az egyes állatfajok takarmányát.

Hobbiállat-egészségügyi ismeretek terén

- kiválogatja a beteg állatokat,

- megmutatja az alapvető gyógyszereket,

- megméri a fontosabb klinikai alapértékeket és mikroklíma jellemzőket,

- elvégzi a különböző fertőtlenítési eljárásokat,

- elvégzi az egyszerűbb gyógykezeléseket, életmentő beavatkozásokat,

- betartja a tartás, szállítás és forgalmazás során az állategészségügyi jogszabályi előírásokat,

- elvégzi a speciális gondozási feladatokat.

Állatvédelmi ismeretek terén

- szakszerű bánásmódot alkalmaz,

- ellenőrzi az állatjóléttel és az állatvédelmi előírásokkal kapcsolatos technikai berendezéseket,

- felismeri az egyes hobbiállat fajok egyedeinek viselkedésében mutatkozó rendellenességeket,

- betartja a tartás, szállítás és forgalmazás során az állatvédelmi jogszabályi előírásokat.

Gazdálkodási és szervezési ismeretek terén

- bemutatja a szakmával járó szervezési és menedzselési feladatokat,

- megbízhatóan ellátja a számla- és pénzkezeléssel kapcsolatos feladatokat,

- adóbevallást készít,

- elvégzi a leltározást,

- kitölti a nyilvántartásokat, bizonylatokat és számlákat,

- szakmai számításokkal ellenőrzi és elemzi a gazdálkodás eredményességét.

Kereskedelmi ismeretek terén

- elvégzi a hobbiállatok forgalmazásához szükséges engedélyek beszerzésével kapcsolatos teendőket,

- betartja a kereskedelmi tevékenység jogszabályi előírásait,

- megfelelően átadja a vevők felé a forgalmazás során az alapvető tartási, takarmányozási, állategészségügyi és állatvédelmi vonatkozású információkat,

- megszervezi és elvégzi a kereskedelmi tevékenységgel kapcsolatos teendőket,
- az üzlet berendezési tárgyainak kialakítása során szem előtt tartja az állatok élettani,
- etológiai igényeit.

Munka-, tűz- és környezetvédelem terén

- biztonságosan üzemelteti a hobbiállatok tartásához és forgalmazásához szükséges berendezéseket, felszereléseket,
- kidolgozza a betartandó baleset-megelőzési és biztonságtechnikai előírásokat,
- megítéli a tüzesetek kialakulásának lehetőségét,
- elsősegélyt nyújt baleset esetén,
- szakszerűen használja a tűzoltó eszközöket,
- alkalmazza a veszélyes állatok (főként méreggel ölő állatok) tartásával kapcsolatos balesetvédelmi előírásokat.

4. Személyi követelmények

A hobbiállat tenyésztő és forgalmazó legyen alkalmas a munka végzésére fizikailag, szellemileg és pszichikailag, rendelkezzen jó esztétikai érzéssel, legyen kiegyensúlyozott, nyugodt.

Rendelkezzen megfelelő fizikai állóképességgel, legyen pontos, megbízható, fegyelmezett és rendszerető. Legyen állatszerető, az állatokkal türelmes, legyen érzéke a különleges (egzotikus) igények iránt, rendelkezzen megfelelő kereskedelmi érzéssel.

V. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

- a munkakör jellegének megfelelő, orvos-egészségügyi alkalmasság, különös tekintettel a zoonózisoktól való mentességre, a testi erőnlétre, mely alkalmassá teszi az állatokkal való bánásmódra,
- a „Leckekönyv” minősítésének – mely a szakmai gyakorlati munkát értékeli – bemutatása, illetőleg annak, a képző cég által a vizsgáztatásra kijelölt intézmény felé történő megküldése,
- a gyakorlati órák 80%-án, valamint az elméleti órák 65%-án való részvétel.

A szakmai vizsgát a vonatkozó hatályos rendelet előírásai alapján kell végrehajtani.

Köztes vizsga: –

2. A szakmai vizsga részei

- Szóbeli vizsga
- Gyakorlati vizsga

A vizsgarészek sorrendjét a vizsgabizottság elnöke határozza meg.

2.1. A szóbeli vizsga tantárgyai

– hobbiállat tenyésztés (tartalmazza az állatvédelmi, a takarmányozási és hobbiállat egészségügyi ismereteiket is),

- gazdálkodási és szervezési ismeretek,
- kereskedelmi ismeretek,
- munka-, tűz- és környezetvédelem.

A szóbeli vizsga tételei magukban foglalják az elméleti ismeretek anyagát, valamint azok gyakorlati alkalmazását szóbeli megjelenítésben.

A szóbeli vizsgán az FVM által jóváhagyott és kiadott tételeket kell alkalmazni.

2.2. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

A gyakorlati vizsgán a vizsgafeladatokat (tételeket) az FVM által javasolt tételekből kell a helyi feltételrendszer figyelembevételével összeállítani.

A vizsgafeladatok számát az adott vizsgacsoportban vizsgázó jelöltek számának, valamint a képző és vizsgáztató intézmény sajátosságainak figyelembevételével kell meghatározni.

A végrehajtandó feladatokat a kamarai vizsgabizottsági taggal egyetértésben a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsgán a következő feladatokat kell végrehajtani:

- egy állatfaj gondozási, etetési feladatainak elvégzése,
- okmányok, bizonylatok kitöltése,
- kereskedelmi tevékenység gyakorlásának bemutatása.

A gyakorlati vizsga lehetséges helyszínei:

- állatkereskedés,
- állatkert, vadspark,
- hobbi-állattenyésztő telephely,
- ízeltlábúak (rások, rovarok, pókszabásúak) – egy munkahely,
- gerincesek (halak, kétélűek, hüllők, madarak, emlősök) – legalább két munkahely.

A vizsgák során meg kell győződni a képzésben résztvevők eszközhasználatáról, az állatokkal való megfelelő bánásmódról, a vevőkörrel való kulturált kapcsolatteremtésről, a gyakorlatban megnyilvánuló adminisztrációs és kereskedelmi készségről.

A gyakorlati vizsga időtartama legfeljebb 300 perc.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével:

Az elméleti vizsga tartalma:

- a témakörhöz kapcsolódó fogalmak ismerete,
- az állatok optimális elhelyezésének magyarázata,
- a hobbiállatok tartásával kapcsolatos feladatok jellemzése,
- a hobbiállatok takarmányainak ismerete,
- a hobbiállatok takarmányozásával kapcsolatos feladatok elemzése,
- az egyes berendezések, munkaeszközök összehasonlítása,
- a különböző fajok, fajták ismerete, jellemzése,
- a tenyésztéssel kapcsolatos feladatok elemzése,
- a tenyésztési dokumentációk ismerete,
- a hobbiállatok etológiai megnyilvánulásainak megkülönböztetése,

- az állatok ápolásának és gondozásának ismerete,
- az állategészségügyi törvény, valamint az állatvédelmi törvény tartalmának elsajátítása,
- az egészséges és beteg állat életjelenségeinek összehasonlítása,
- a humán- és állathigiénia feladatainak ismerete,
- az állatvédelem jelentőségének és hazai rendszerének ismerete.
- az egyes vállalkozási formák és közgazdasági alapfogalmak ismerete,
- a vállalkozások pénzügyi és számviteli tevékenységének elemzése,
- a vállalkozások beindításának magyarázata,
- a különböző szerződések jellemzése,
- az adózási és biztosítási ügyletek ismerete,
- a pénzügyi tervezés jelentőségének ismerete,
- a hitelügyletek ismerete,
- a kereskedelmi tevékenység során szükséges kommunikációs tevékenység jellemzése,
- a PR tevékenység lehetőségeinek ismerete,
- a piackutatás lehetőségeinek leírása,
- a beszerzések és értékesítések feladatainak magyarázata,
- a kereskedelmi tevékenység adminisztrációs tevékenységének leírása,
- a szállítással, raktározással és értékesítéssel kapcsolatos feladatok ismertetése,
- a kereskedelemmel kapcsolatos szakhatóságok, törvények és rendeletek jelentőségének jellemzése,
- a hobbiállatok tartásával, tenyésztésével és forgalmazásával kapcsolatos összefüggések elemzése, az alapvető fogalmak ismerete,
- a Munka Törvénykönyve, valamint a környezetvédelmi törvény követelményeinek elsajátítása,
- a biztonságos munkavégzés szabályainak magyarázata,
- a hulladék- és szemétkézelés szabályainak magyarázata,
- a balesetek esetén szükséges teendők elemzése,
- az elsősegélynyújtás szabályainak magyarázata,
- a hobbiállat tenyésztő és forgalmazó munka- és környezetvédelmi tevékenységével kapcsolatos ismeretek elemzése.

A gyakorlati vizsga tartalma:

- állatok betelepítésének elvégzése,
- állatok pihenőterének kialakítása,
- tartáshoz, ápoláshoz szükséges eszközök, anyagok bemutatása,
- mikroklíma ellenőrzése és beállítása,
- állatok szállításra való előkészítése,
- állatok ápolásának elvégzése,
- tenyésztési feladatok bemutatása,
- állatok bírálatának elvégzése,
- állatok jelölésének elvégzése,
- takarmányok minőségének elbírálása,
- takarmányadag összeállítása,

- etetés-itatás eszközeinek bemutatása,
- etetés-itatás elvégzése,
- takarítás-fertőtlenítés elvégzése,
- higiéniai feladatok bemutatása,
- egyszerűbb kezelések és gyógyszerelések elvégzése,
- elsősegélynyújtás elvégzése,
- állatok helyes megfogásának, helyváltoztatásának, fegyelmezésének bemutatása,
- bizonylatok kiállításának elvégzése,
- szerződésminta elkészítése,
- gazdaságossági számítások elvégzése,
- pénzügyi terv elkészítése,
- marketingtevékenység bemutatása,
- hobbiállat forgalmazó bolt berendezéseinek bemutatása,
- szaktanácsadási tevékenység bemutatása,
- piackutatási tevékenység bemutatása,
- leltározási tevékenység elvégzése,
- tűzoltó eszköz kezelésének bemutatása,
- a hobbiállat forgalmazó bolt biztonsági berendezéseinek, felszereléseinek bemutatása,
- munka- és védőruházat, védőfelszerelések használatának bemutatása,
- érintésvédelmi módok bemutatása,
- hobbiállat tartásban, tenyésztésben lévő balesetek megelőzésének bemutatása,
- balesetek esetén szükséges teendők végzése.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A vizsga alóli felmentés a hatályos vizsgarendelet figyelembevételével a vizsgakövetelmények teljes megfelelése esetén adható.

Ilyen esetben a vizsgarész vagy tantárgy osztályzatát, illetőleg érdemjegyét a másik szakmai vizsgán elért eredmény alapján kell megállapítani.

5. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján

- szakmai elméletből, és
- szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét tantárgyanként külön-külön 1–5-ig terjedő érdemjeggyel kell osztályozni. Elégtelenre kell minősíteni a jelölt szóbeli vizsgaeredményét, ha bármely tantárgyra elégtelen érdemjegyet kapott.

A gyakorlati vizsgán tantárgyanként (feladatonként) külön-külön 1–5-ig terjedő érdemjeggyel kell osztályozni. Elégtelenre kell minősíteni a jelölt gyakorlati vizsgaeredményét, ha bármely gyakorlati tantárgyra (feladatra) elégtelen érdemjegyet kapott.

A szakmai elméleti vizsga értékelése:

A szakmai elmélet osztályzatát a szóbeli vizsgarészen kapott érdemjegyek számtani átlagolásával kell meghatározni. (Kerekítési tényezőként figyelembe vehető a vizsgázó tanulmányi idő alatt tanúsított szorgalma és előmenetele.)

Eredménytelennek kell tekinteni az elméleti vizsgát, ha a jelölt a szóbeli vizsga tantárgyainak bármelyikére elégtelen érdemjegyet kapott.

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A szakmai gyakorlati vizsgarészen részterületenként értékelőlapot kell kitölteni a jelölt munkájáról.

A szakmai gyakorlatok értékelését a szakszerűség, a pontosság, a minőségi követelmények, valamint a munka- és környezetvédelmi előírások betartásának figyelembevételével kell elvégezni.

A szakmai gyakorlati osztályzatot a három feladatra egyenként adott érdemjegyek átlaga adja.

A kerekítés során a hobbiállat tartással kapcsolatos feladat érdemjegye a meghatározó.

A gyakorlati vizsgán, ha a jelölt más vagy saját testi épességét veszélyezteti, vagy állatot durván, szakszerűtlenül kezel, akkor a vizsgát meg kell szakítani, s a jelölt elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga értékelése:

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki szakmai elméletből és gyakorlatból a vizsgakövetelményeket teljesítette.

Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészen, továbbá ha a szóbeli vizsgarészen bármelyik szakmai elméleti tantárgyból elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott. Javítóvizsgát abból a vizsgarészből, illetőleg tantárgyból kell tennie, amelyből a tudását elégtelenre minősítették.

A sikertelen szakmai vizsga, a pótló vizsga és a javítóvizsga a vizsga időpontjában érvényes vizsgakövetelmény szerint megismételhető.

VI. Egyéb tudnivalók

1. A szakképzés megkezdésének feltételei:

- középiskolai érettségi,
- szakmai előképzettségként állattenyésztési szakképzés, vagy állattenyésztési ismereteket is tartalmazó általános mezőgazdasági szakképzés, vagy 2 év állattenyésztői gyakorlat,
- a munkakör jellegének megfelelő, orvos-egészségügyi alkalmasság, különös tekintettel a zoonózisoktól való mentességre, a testi erőnlétre, mely alkalmassá teszi az állatokkal való foglalkozásra,
- olyan adottságok megléte, mely képessé teszi az állatok gazdáival való kommunikációra, együttműködésre.

2. Javasolt tantárgyak (modulok)

Szakmai elmélet:

Állatvédelmi ismeretek
Hobbiállat-tenyésztési ismeretek
Takarmányozási ismeretek
Hobbiállat-egészségügyi ismeretek
Gazdálkodási és szervezési ismeretek
Munka-, tűz- és környezetvédelem
Kereskedelmi ismeretek

Európai Unió ismeretek (modul)*

Szakmai gyakorlat:

Állatvédelmi ismeretek
Hobbiállat-tenyésztési ismeretek
Takarmányozási ismeretek
Hobbiállat-egészségügyi ismeretek
Gazdálkodási és szervezési ismeretek
Munka-, tűz- és környezetvédelem
Kereskedelmi ismeretek

* Az ismeretanyagot a szakképzésért felelős miniszter a 68/2003. (VI. 23.) FVM rendeletben jelentette meg.

VII. Függelék

Ajánlott óraszámok:

Tantárgyak megnevezése	Összes óraszám
Elméleti tantárgyak	
Állatvédelmi ismeretek	50
Hobbiállat-tenyésztési ismeretek	100
Takarmányozási ismeretek	100
Hobbiállat-egészségügyi ismeretek	100
Munka-, tűz- és környezetvédelem	50
Gazdálkodási és szervezési ismeretek	100
Kereskedelmi ismeretek	100
Összes elmélet	600
Szakmai gyakorlat	400
Mindösszesen	1000

Iskolarendszeren kívüli képzések esetén az Európai Unió ismeretek tantárgyi modul előírt óraszámát a helyi képzési program órakeretéből kell biztosítani.

* * *

159. A Ménesgazda szakképzés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképzés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképzés azonosító száma: 55 6203 04
2. A szakképzés megnevezése: Ménesgazda
3. Hozzárendelt FEOR szám: 6134
4. Szakképzési évfolyamok száma: 2
5. Képzési idő, maximális óraszám: –

6. Elmélet aránya: 35%
7. Gyakorlat aránya: 65%

II. A szakképesítés további adatai

8. A képzés megkezdéséhez szükséges iskolai és szakmai előképzettség: érettségi vizsga
9. Pályaalkalmassági, illetve szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelnie: szakmai alkalmasság
10. Előzetes szakmai gyakorlat: –
11. Előírt gyakorlat: –
12. Szakmai alapképzés időtartama: –
13. Szintvizsga: –

III. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
6134	Lótarló és -tenyésztő

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Biztonságos, szakszerű és önálló munkavégzés a lótenyésztés, lovassportok, lóversenyzés területén. A lótenyésztő vállalkozások folyamatosan jelentkező üzemeltetési munkáinak szervezése, irányítása. A szakterületen jelentkező adminisztratív jellegű feladatok elvégzése, bizonylatok, feljegyzések, esetleg számítógépes adatnyilvántartás vezetése.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések	
azonosító száma	megnevezése
31 6203 05	Lótenyésztő
33 6203 01	Belovagló (Bereiter)
51 7872 02	Lovastúra-vezető
53 6203 03	Lótenyésztő szaktechnikus
31 6203 10	Általános állattenyésztő
32 6201 02	Mezőgazdasági vállalkozó
33 6249 03	Mezőgazdasági kovács (patkoló)
52 6201 01	Mezőgazdasági technikus
52 6203 01	Állattenyésztő és állategészségügyi technikus

IV. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során elvárt kompetenciák

A ló tenyésztése, felnevelése, gondozása, takarmányozása, istállózása.

A ló alapszintű kiképzése, felkészítése különböző munkavégzésre, szakszerű használata a hasznosítás szerint (nyereg alatt, fogatban, versenysportban).

A ló tenyésztésével és használatával kapcsolatos járművek, szerszámok, eszközök és épületek szakszerű használata, gondozása.

Adminisztratív jellegű elemzési és tervezési feladatok végrehajtása, gazdálkodási, vállalkozási, munkaszervezési és vezetési feladatok ellátása.

A munka-, tűz- és környezetvédelmi, valamint üzemi és személyi higiéniai szabályok betartása és betartatása.

Folyamatos önképzés megvalósítása (szakmai, számítástechnikai, valamint idegennyelv területen).

2. Elméleti követelmények

ALAPISMERETI-KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI MODULOK

Lovaglási és hajtási alapismeretek terén:

- ismeri a kiképzés helyét, beosztását,
- ismeri a lovas és hajtó öltözékét,
- ismeri a kocsik típusokat, felszereléseket,
- ismeri a felülés, leszállás szabályait, a különböző ülésformákat, ülés gyakorlatokat, segítségformákat, azok külön-külön és együttes hatását,
- ismeri a küllemi hibás lovak helyes lovaglásának szabályait,
- megjegyzi a lovardai jeleket, a lovardai alakzatokat, a lovardai rendet,
- megítéli a segédeszközök alkalmazásának szükségességét, rendjét,
- jellemzi a lovak, fogatok előkészítését a lovagláshoz, hajtáshoz és a kézen való munkához,
- elsajátítja a lovassportok egyes szakágaiban az alapkiképzést,
- kidolgozza az alapgyakorlatok és feladatok összeállítását,
- irányítja a tereplovaglást, csoportokat vezet.

Biztonságtechnika, munka-, tűz- és balesetvédelem terén

- ismeri a munkavédelem célját, feladatait, a munkavédelem és baleset-elhárítás alapelveit,
- megismeri a munka- és balesetvédelem felépítését, szabályozási rendszerét,
- ismeri az állattenyésztés és az állattartás munkavédelmi előírásait, úgymint az állatokkal kapcsolatos veszélyeket, a technológiai felszereltségből előálló biztonságtechnikai követelményeket, az egészségre ártalmas tényezőket,
- ismeri a mezőgazdasági tűzvédelmi alapismereteket, a lótarással és takarmánytárolással összefüggő tűzvédelmi előírásokat, szabályokat,
- jellemzi a szakma sajátos baleseti helyzetét, és magyarázza a baleseti óvó rendszabályok jelentőségét,
- jellemzi a szakmában előforduló foglalkozási ártalmakat, és tisztában van megelőzésének módjaival,

- elsajátítja a munka- és biztonságtechnikai eljárásokat,
- elsajátítja a segítségnyújtás szabályait,
- elemzi az anyagmozgatás és tárolás biztonságtechnikáját, a gépi és fogatos anyagszállítást, ezek szabályait.

Számítógép használat terén:

- ismeri a számítástechnikai alapfogalmakat,
- ismeri a PC-t felhasználói szinten,
- megérti a szoftver hálózati alapismereteket,
- eligazodik a táblázatkezelő programokban,
- jellemzi a prezentáció-készítés alapjait,
- elsajátítja a fontosabb segédprogramok alkalmazását,
- elsajátítja a szövegszerkesztő programok és az elemi szövegműveletek használatát,
- elsajátítja a formázási lehetőségek alkalmazását, diagramok készítését.

Műszaki alapismeretek terén:

- ismeri a belsőégésű motorok felépítését, működését, jellemzőit,
- ismeri az erőgépeket, erőátviteli rendszereket, járószerkezeteket, valamint azok vontatási sajátosságait,
- ismeri a silózás gépeinek használhatóságát,
- definiálja a villamossági alapfogalmakat, a villamos motorok működési elvét,
- jellemzi a főbb takarmány- és tájjellegű növények betakarítógépeinek működését,
- jellemzi a szalastakarmány-termesztés, betakarítás, a szárítás gépeinek és a magtisztítók teljesítményét.

KÖTELEZŐ SZAKMAI MODULOK

Genetika alapjai terén:

- ismeri az örökléstan történetét és jelentőségét az állattenyésztés gyakorlatában,
- ismeri a nemhez kötött öröklődés, és az ivararányok kialakulásának szabályait, az öröklődés alaptörvényeit,
- ismeri a beltenyésztés és heterózis fogalmát, továbbá jelentőségét,
- jellemzi a mennyiségi és minőségi tulajdonságok öröklődését,
- jellemzi a különböző öröklésmeneteket, a populációk genetikai struktúráját kialakító főbb tényezőket,
- jellemzi a biotechnikai módszerek genetikai vonatkozásait,
- megmagyarázza a szelekció fogalmát, jelentőségét az állattenyésztés gyakorlatában,
- érti a tenyészték-beclést, tisztában van az ivadékvizsgálat genetikai alapjaival,
- megítéli a tenyészállat-kiválasztás gyakorlati szempontjait,
- tudja a génmegőrzés feladatait és lehetőségeit, valamint a megőrzendő állományok fenntartási elveit.

Anatómia, állategészségtan, higiénia terén:

- ismeri a ló emésztőrendszerének anatómiai és élettani sajátosságait, a légzőszervek felépítését, működését,
- ismeri a kanca nemi apparatusának felépítését és működését,
- ismeri a mén nemi apparatusának felépítését és működését,
- ismeri az idegrendszer és az érzékszervek felépítését, működését,
- ismeri a kültakaró és a pata szerkezetét, működését,
- ismeri a mozgásszervek (csontok, ízületek, vázizomzat) felépítését és működését,
- ismeri az emésztőszervi betegségeket,
- ismeri a légzőszervi betegségeket,
- ismeri a mozgásszervi és fertőző betegségeket,
- ismeri a takarmányozási eredetű rendellenességeket és tartáshigiéniai problémákat.

Viselkedéskultúra, lovasetika terén:

- ismeri a magyar agrártörténet jelentősebb helyszíneit, egykori méneseit, méntelepeit és műemlékeit,
- követi a lovasélet történéseit, eseményeit, tradícióit a nagyvilágban, a jelentősebb külföldi lovashelyeken,
- ismeri a magyar lótenyésztés intézményrendszerének múltját, a neves magyar lovasemberek sport és tenyésztési sikereit itthon és a nagyvilágban,
- ismeri és megőrzi, támogatja a népi fogat-, pásztor- és lovashagyományokat,
- ismeri a levelezés, írásbeliség (kifejezőmód, külalak, forma), az iratkezelés szabályait,
- ismeri és betartja a protokolláris eseményeken, rendezvényeken követendő viselkedési szabályokat,
- jellemzi a köszönés, társas viselkedés általános szabályait,
- jellemzi a környezettel szemben tanúsított igényesség, esztétikus, stílusos környezet kialakításának rendjét,
- elsajátítja az öltözködés, megjelenés, személyi higiénia általános szokásait,
- elsajátítja a lóval való bánásmódot és az állatvédelem etikai alapjait,
- megköveteli a helyes viselkedést a lovardában, lovak között, istállóban, ménesben, terepen,
- betartja és betartatja a szabályszerű etikus viselkedést a sportban, a hétköznapi és az üzleti életben.

Lovassportok, lóversenyzés, lóhasználat terén:

- ismeri a lóhasználat területeit (gazdasági/igás, háta, sport, hobby, versenyló, western stb.) és ezek jellemzőit,
- ismeri a lovassportok és a lóverseny (galopp, ügétő) szabályait, általános tudnivalóit,
- ismeri az alternatív hasznosítási módokat (szérum, vizelet, tej, hús stb.),
- ismeri a ló felvezetésének, bemutatásának, megítélésének szabályait,
- jellemzi a hobbylovak tartását, használatukkal kapcsolatos szabályokat,

- jellemzi a bérlovarda működtetésének feltételeit, ismeri a lovak bértartásának speciális szabályait,
- jártas a lovasturizmus és idegenforgalom alapvető kérdéseiben,
- elsajátítja a csikók hozzászoktatásának módjait a karrámhoz, vezetéshez, jártatógéphez,
- elsajátítja a csikók fogatba, nyereg alá tanítását, a fokozatosan növekvő feladatokkal és terheléssel együtt azok képzését,
- elsajátítja a lovak versenyre felkészítését, formába hozását, szinten tartó és levezető edzések kidolgozását.

Szaporodásbiológia terén:

- ismeri a kanca fogamzását befolyásoló tényezőket,
- ismeri a mén termékenyítőképességét és nemi aktivitását meghatározó külső körülményeket,
- ismeri a kanca nemi ciklusát és annak szezonális nemi működését,
- ismeri a mesterséges termékenyítés rendjét,
- ismeri a vemhességi vizsgálatok lehetséges módozatait és jelentőségüket,
- ismeri az embrió transfer (ET) és egyéb biotechnikai és biotechnológiai módszerek gyakorlati alkalmazhatóságát és jelentőségét,
- elsajátítja az ellések levezetését.

Takarmányozás terén:

- ismeri a takarmányok kémiai összetételét, beltartalmi értékét, étrendi hatását, etethető mennyiségét, a takarmányok minősítését, tartósítását és szakszerű tárolását,
- megjegyzi az életfenntartás és termelés táplálóanyag-szükségletét, a tápanyagok sorsát az állati szervezetben,
- ismeri a takarmánynövényeket, jellemzi a takarmányelőkészítési módokat,
- ismeri a gyári takarmánykeverékek és takarmánykiegészítő anyagok lótakarmányozásban betöltött szerepét,
- elsajátítja a különböző korú és használatú lovak táplálóanyag igényére, a takarmányok emésztésére, felszívódására és értékesítésére vonatkozó ismereteket,
- elsajátítja az etetés és itatás technikáját, különös tekintettel a higiéniai szempontokra,
- összeállítja és kidolgozza a kor és hasznosítási csoportnak megfelelő takarmányadagokat.

Lótenyésztés terén:

- ismeri a ló származását, háziasítását, rendszertani besorolását,
- ismeri a ló rokon fajait,
- ismeri a lótenyésztési korszakokat és irányzatokat Magyarországon,
- ismeri a tradicionális lótenyésztési centrumokat Magyarországon és Európában,
- ismeri a lovak kor és hasznosítás szerinti elnevezését, a ló életkorának meghatározását,
- ismeri a ló színeit és jegyeit,
- ismeri a ló fajtáinak kialakulását, helyeit, a fajták jellemző értékmérő tulajdonságait,
- ismeri a lófajták csoportosításának szempontjait,

- ismeri a fajta, a típus, a hasznosítás, illetve a felhasználói igény szerinti kapcsolatokat,
- ismeri a ló törzskönyvezésének szabályait, a külső és belső értékmérő tulajdonságokat, továbbá a ló viselkedésének formáit, annak teljesítménybefolyásoló szerepét,
- jellemzi a ló küllemtanát, küllemi bírálatának szempontjait,
- helyesen megítéli a ló korrekt és hibás jármódját,
- megmagyarázza a kondíció fogalmát, a kondícióban tartás szempontjait, a ló külső értékmérő tulajdonságait,
- elemzi a lóval kapcsolatos teendőket, úgymint az ápolást, gondozást, patkolást, a ló mozgatását,
- elemzi a lovak előkészítését különböző helyzetekre (pl. kiállításra, versenyekre utazásra).

Lovasbírói ismeretek terén:

- ismeri a különböző lovassportok (díjlovasglás, díjjugratás, military, fogathajtás, lovastorna, távlovasglás) hazai és nemzetközi szabályait,
- ismeri a versenyek levezetésének módját, a bíraskodás szempontjait, a versenybíróval szemben támasztott követelményeket és annak felelősségét,
- elsajátítja a pályaépítés alapjait (ugró, fogat),
- tudja a FÉI általános szabályait.

Vállalkozási, számviteli, pénzügyi ismeretek terén:

- ismeri a vállalkozási lehetőségeket, a mezőgazdasági tevékenységek lehetséges jogi formáit,
- ismeri a legfontosabb közgazdasági alapfogalmakat, gazdaságossági és hatékonysági mutatókat,
- ismeri a vállalkozások erőforrásait, növénytermesztési és állattartó vállalkozások jellemzőit,
- ismeri az adózás szerepét, fogalmát, a mezőgazdaság adózási viszonyait és a társadalombiztosítási szabályokat,
- ismeri a könyvvizetés fontosságát, a számviteli alapelveket, a mezőgazdasági támogatások rendszerét, perspektivikus beruházási lehetőségeket, a bankválasztás szempontjait, a hitelformákat, hitellehetőségeket,
- ismeri a munkavállalói és munkáltatói jogokat és kötelezettségeket, valamint az érdekvédelem rendszerét,
- felismeri a vállalkozás lényegét, meghatározza belső felépítését, működésének követelményeit,
- megkülönbözteti a bizonylatolás alapelveit, a bizonylatok és számlák kezelésének szabályait, az egyszeres könyvvitelt,
- jellemzi a marketing jelentőségét és szerepét a vállalkozásokban,
- érti a kommunikáció alkalmazásának alapjait és az üzleti tárgyalás fogásait,
- megmagyarázza a hitelfelvétel szabályait, az egyszerűsített üzleti terv elkészítését,
- megmagyarázza a leltározás fogalmát és szabályait,
- megmagyarázza a pénzügyi terv készítésének szabályait és mozzanatait,
- elemzi a szerződéskötés szabályait,

- megtervezi saját vállalkozását,
- elemzi az alapvető bizonylatok kitöltésének szabályait.

Tartástechnológia terén:

- ismeri az állat speciális igényeit kielégítő, és a gazdaságos termelést meghatározó tartásmódokon belül a férőhely, a komfortigény, az etetési módok, valamint a használat állatfajon belüli és korcsoportonkénti jellemzőit,
- ismeri a telepek elhelyezési szempontjait, berendezéseit, technológiai változatokat és szerelvényeket,
- megmagyarázza a legfontosabb környezeti tényezők viselkedést és termelést befolyásoló szerepét,
- jellemzi a hagyományos, a ménesi és a farm szintű technológiák legelterjedtebb és lehetséges változatait,
- értékeli a tartástechnológiákat a teljesítőképesség, valamint az állat alkalmazkodó és tűrőképessége szempontjából,
- elemzi – az etológiai ismeretekre építve – a ló különböző hasznosítási típusai és korcsoportjai szerinti tartástechnológiákat.

Vezetési és munkaszervezési ismeretek terén:

- ismeri a vezetési iskolák és vezetési formák kialakulását,
- ismeri a szervezeti magatartás és viselkedés alapjait,
- ismeri a motiváció, a kreativitás és az innováció fogalmát, szakmai tartalmát,
- ismeri a vezetésszervezési és munkaszervezési kultúrákat és formákat (rendszereket),
- jellemzi a változás-menedzsment és a szervezeti kommunikáció jelentőségét és alkalmazását az állattenyésztési munkafolyamatokban,
- érti az információ, a csoport-, és konfliktusmenedzsment fontosságát,
- elsajátítja a megalapozott döntéshozás szempontjait,
- értelmezi a munkahely és munkarendszer célszerű kialakítását,
- tervezi és szervezi az állattenyésztésben (mindenekelőtt a lótenyésztésben) létező munkafolyamatokat.

Legeltetési állattartás (lótartás) terén:

- ismeri a gyepre ható természeti környezet, úgymint a földrajzi helyzet, az éghajlati tényezők, talajadottságok, talaj vízgazdálkodása stb. szerepét a terméshozamok kialakítására,
- ismeri és felismeri hazánk fontosabb gyeptípusait, gyepnövényeit, és jellemzésük megadására képes,
- ismeri a legelőberendezések (itatóberendezések) üzemeltetését a ló legeltetési állattartásakor, vagy a húсарu-termelés folyamatában is,
- ismeri a legelő leromlásainak okait, a legelőn keletkező veszteségeket és a gyeper regenerálódási időtartamát,
- jellemzi a legeltetési állattartás higiéniai viszonyait és követelményeit,
- jellemzi az állatok legelési szokásait,
- jellemzi a gyeper szerepét az állattartásban, különösen a lótenyésztésben,
- jellemzi a legelő tápértékét és az állatok igényét,

- elemzi a szakszerű legelőápolási és -karbantartási feladatokat,

- elemzi a legeltetés előtti és utáni munkákat,
- elemzi a különböző legeltetési módokat, az egyes fajok – középpontban a ló – igénye szerint, tudatában van az állat legelő iránti követelményeinek, a legeltetés biológiai hatásának.

Jogi ismeretek terén:

- ismeri a jogi alapfogalmakat, mint jogforrás, jogág, jogrendszer, jogviszony,
- ismeri az államhatalmi, népképviselői és államigazgatási szervek rendszerét, főbb feladatokat és hatásköröket,
- ismeri a jogi személy fogalmát, típusait, a gazdálkodó szervek és szervezetek ismérveit,
- ismeri a tulajdoni formák sajátosságait, a tulajdonlás kérdéseit,
- ismeri a foglalkoztatás szabályait, a szerződések általános ismérveit, a felelősségi formák módosításait,
- ismeri a gazdasági társaságok formáit és sajátosságait,
- ismeri a társas és egyéni vállalkozás jogi kereteit, a különböző gazdasági társasági formák szabályait,
- ismeri a gazdálkodó szervezetek státusz kérdéseit,
- ismeri a kötelmi jogokat (szerződés fogalma, elemei, a szerződés megkötésének, teljesítésének szabályait),
- ismeri a szerződésszegés eseteit és következményeit,
- ismeri az agrárágazatban előforduló tipikus szerződéseket (adásvétel, vállalkozás, termékértékesítés, megbízás, bizomány, biztosítás).

Baleset és sérülésvédelem terén:

- ismeri a lovak kezelésének, fékezésének, vizsgálatának kialakult szabályait,
- ismeri a balesetmentes fogatolás szabályait,
- ismeri a nehezen patkolható lovakkal való bánásmódot a baleset-megelőzés érdekében,
- ismerteti a földutakon, a műutakon való lovaglás szabályait, a pihenők során a lovak megkötésének és összefogásának módosításait,
- megfogalmazza a jó istálló, a balesetmentes munka- és tartózkodási hely kialakításának szempontjait,
- megfogalmazza a lovak szabályos előkészítését és felszerelését a szállításhoz,
- megfogalmazza az istállóhoz tartozó egyéb helyiségek, mint fedezettő és patkolószín, patamosó, lómosó, fedeles lovarda napi munkarendjét,
- ismerteti a lovak megkötését az istállóban, a lóvezetés szabályait, továbbá a lovardarendet, a lóra ülés és lórállás szabályait,
- felkészíti a lovardalátogatókat a baleset megelőzésére, a helyes lovardai szabályokra,
- jellemzi a ló balesetmentes mesterséges környezetét, az istállóval kapcsolatos szabályokat,
- jellemzi a tereplovgálás, sétalovaglás, társas belovaglás szabályait,

- jellemzi az előkészületeket a balesetmentes belovaglásra,
- kialakítja az istállórend, munkarend, a lovak gondozása és a munkavégzés általános szabályait,
- kialakítja az istállóban és a szabadban tartott lovak foglalkozásával, a velük való bánásmóddal kapcsolatos szabályokat,
- kialakítja, illetve betartatja a próbáztatás, a fedeztetés szabályait,
- elemzi a ló lábának felemelésére, a patkolásra, a patafaragásra vonatkozó szabályokat,
- elemzi a lovak közúti járművekben, vagy tehervagonokban történő szállításának rendjét.

3. Gyakorlati követelmények

ALAPISMERETI-KÉPESSÉGFEJLESZTÉSI MODULOK

Lovaglási és hajtási alapismeretek terén:

- elvégzi a lovak nyergelését, kantározását és befogását,
- bemutat egy alapfokú díjhajtó, illetve díjlovagló feladatot, teljesít egy díjugarató pályát.

Számítógép használat terén

- bemutatja a számítógépes nyilvántartású tenyésztési napló vezetését,
- alkalmazza a számítógépes telepíró programot,
- dokumentálja az elektronikus levelezés terén szerzett ismereteit.

Társalgási szaknyelv terén:

- ismerteti idegen nyelven a lovas felszereléseket, tájékoztatást ad a munkahelyéről,
- ismerteti egy turista útvonalat, lefolytat egy vétel-eladás beszélgetést.

Műszaki alapismeretek terén:

- szakszerűen működteti a telepen található erő- és munkagépeket, járatókat, lóápoló eszközöket,
- karbantartja a rendelkezésre álló erő- és munkagépeket, szerszámokat, szakszerűen tárolja az eszközöket,
- használja a védőfelszereléseket, bemutatja a tűzoltó készülék használatát.

Hetesi gyakorlat terén:

- elvégzi egy lóistálló (beleértve a lóápolás) felmerülő összes kézi és gépi munkáját.

KÖTELEZŐ SZAKMAI MODULOK

Genetika alapjai terén:

- kiszámítja a rendelkezésre álló adatok alapján egy-egy értékmérő tulajdonság h²-értékét,
- elvégzi sportteljesítmények alapján a tenyésztéérték becslést,
- genetikai ismeretei alapján megbecsüli a szelekciós előrehaladást.

Anatómia, állategészségtan, higiénia terén:

- bemutatja a ló testtájait, fontosabb ízületeit, inakat, izmokat, utalva a terhelhetőségre, a sérülések megelőzésére,
- megfigyeli és helyesen megítéli az emésztési rendellenességre utaló külső jeleket, észleli az egészséges és beteg állat viselkedését,
- elvégzi a hőmérést, a pulzus és légvétel számlálást, ellenőrzi és elbírálja az inak, ízületek, paták állapotát,
- szakszerűen segít az állatorvosnak, a kiadott utasításai alapján ellátja a beteg állatokat.

Lovassportok, lóversenyzés, lóhasználat

- bemutatja a különböző pályaépítési munkákat, a túralovaglásban történő közreműködést,
- elvégzi az előírt istállómunkát, megteremti a körletrendet,

– végrehajtja a ló szakszerű megkötését, rögzítését, adott esetben megfékezését, ápolásának előkészítését, felvezetését,

- bemutatja a futószárazást, jártatást, nyergelést, végrehajtja a kettős fogat szerszámozását, befogását.

Szaporodásbiológia

- egy sárló kancán jellemzi a tüszőérés állapotát,
- elvégez egy fedeztetést és/vagy spermavételt, a levett spermát termékenyítésre előkészíti,
- levezet egy ellést, ellátja az újszülött csikót.

Takarmányozás

– minősíti a rendelkezésre álló lótakarmányokat, tényleges állapotuk és feltételezett beltartalmuk, tápértékük alapján,

- elvégzi a takarmányok előkészítését,
- végrehajtja a lovak takarmányozását és itatását.

Lótenyésztés

– észleli a ló rossz szokásait, alkalmazza a megelőzés ismert módjait (szelíd, gondos bánásmód),

– bemutatja a ló testtájait és a testméretek felvételének módját, elbírálja a ló küllemét és mozgását, megállapítja a teljesítményt befolyásoló jármódhibákat,

– megállapítja a ló életkorát a fogazat alapján,

– azonosítja a lovat a színe, jegyei és bélyegzése alapján, felismeri a fajtákat,

– előkészíti és elvégzi a próbáltatást, fedeztetést és a vele kapcsolatos tenyésztési adminisztrációt,

– előkészíti az elletést, felkészül az újszülött csikó és a kanca ellátására,

– elvégzi a pataápolást,

– betartja és elvégzi a tartástechnológiai előírásokat,

– elvégzi az épület nyílászáróinak, szellőztető szerkezeinek beállítását, kialakítja velük az istállón belül a megfelelő mikroklímát.

Lovasbírói ismeretek

- elbírál egy díjlovagló, díjugarató és díjhajtó programot.

Vállalkozási, számviteli, pénzügyi ismeretek
 – termelési információkat gyűjt és rögzít előre megadott szempontok alapján,
 – elkészíti egy lótenyésztő telep éves üzletviteli tervét,
 – elvégzi a leltározást, előkészíti az adóbevallást,
 – kitölti az állattenyésztési nyilvántartásokat, fedeztetési bizonylatokat, a telepen keletkező számlákat,
 – szakmai számításokkal ellenőrzi és elemzi a telep gazdálkodásának állását.

Tartástechnológia

– ismerteti a különféle istállórendszereket, paddockokat,
 – állást foglal az istálló padozatáról,
 – értékeli egy adott időpontban létező karám vagy kifutó talaját a faji igények függvényében.

Legeltetési állattartás (lótartás)

– elsajátítja a legelőterületen történő villanykarám telepítését,
 – értékeli egy kaszáló takarmányozási értékét,
 – meghatározza egy adott területre jellemző fűhozam mellett és vegetációs időben a telepíthető – különböző korú – lovak számát.

4. Személyi követelmények

A munkaterület jellemzéséhez igazodó szakmai, egészségügyi alkalmasság határozza meg a beiskolázási feltételeket.

A ménegazda legyen szakmai kérdésekben járatos, jó szervező és irányító készségű, felelősségtudattal rendelkező szakember, aki képes logikus gondolkodásra, következtetések levonására, önálló döntéshozatalra, ítéletalkotásra. A testi alkalmasság mellett legyen kiegyensúlyozott, rendelkezzen gyors reflexekkel, jó állóképességgel. Alakuljon ki benne a rendszeret, a fegyelmezettség, a pontos, precíz munkavégzés, valamint a folyamatos önművelés igénye, legyen fogékony, nyitott az újdonságokra.

V. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

A szakmai vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó elsajátította-e az adott munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai vizsgakövetelmények által meghatározott ismeretanyagot.

A szakmai vizsgát a vonatkozó hatályos rendelet előírásai alapján kell végrehajtani.

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

A képzési programban meghatározott tanulmányi és vizsgakövetelmények maradéktalan teljesítése, a négy félév lezárása.

Határidőre beadott és értékelhető szakdolgozat.

A hallgatónak az elfogadott témakörökből választott, mintegy 30–40 oldalas szakdolgozatot kell készíteni, ame-

lyet két opponens kedvező bírálata után a vizsgabizottság előtt kell megvédenie.

A szakdolgozat a hallgató önálló munkája, készítésének és megvédésének célja, hogy a vizsgázó bemutassa, mennyire tudja hasznosítani a képzés során elsajátított szakmai ismereteket.

A szakdolgozat témája szabadon választható, ha a képző intézmény által elfogadott gyakorlott, orientált témakörhöz kapcsolódik.

A dolgozatnak önálló gondolkodásmódot kell tükröznie, tartalmaznia kell kérdésfelvetést, az ahhoz kapcsolódó elméleti ismereteket és a gyakorlati alkalmazás lehetőségeit, a jelölt értékelő véleményét és javaslatát. A vizsgálat értékelése a publikációk, az egyéni elemzés és tapasztalat alapján történjen.

A szakdolgozat legyen szakmai programokra felépített, a magyar nyelv szabályai szerint összeállított, a szakmai és formai követelményeknek megfelelő.

A szakmai vizsgát a vonatkozó hatályos rendelet előírásai alapján kell végrehajtani.

Köztes vizsga: –

2. A szakmai vizsga részei

- Gyakorlati vizsga
- Szóbeli vizsga

(A gyakorlati vizsgarészt kell előbb megtartani.)

2.1. A szóbeli vizsga tantárgyai

- Lótenyésztés
- Lovassportok, lóversenyzés, lóhasználat
- Vállalkozási, számviteli, pénzügyi ismeretek
- Szakdolgozat védeése

A lótenyésztés vizsgatárgy:

- „A” tétel: – Lótenyésztés
- Tartástechnológia
  - Takarmányozás
  - Legeltetési állattartás (lótartás)

- „B” tétel: – Szaporodásbiológia
- Genetika alapjai
  - Anatómia, állategészségügy, higiénia

A Lovassportok, lóversenyzés, lóhasználat vizsgatárgy:

- „A” tétel: – Lovasbírói ismeretek
- Lovassportok, lóversenyzés, lóhasználat
  - Műszaki alapismeretek
- „B” tétel: – Lovaglási és hajtási alapismeretek
- Viselkedéskultúra, lovasetika
  - Baleset- és sérülésvédelem
  - Biztonságtechnika, munka-, tűz- és balesetvédelem

A vállalkozási, számviteli, pénzügyi ismeretek vizsgatárgy:

- „A” tétel: – Vállalkozási, számviteli, pénzügyi ismeretek
- Vezetési és munkaszervezési ismeretek
  - Jogi ismeretek

„B” tétel: – Társalgási szaknyelv

A szóbeli vizsgán az FVM által jóváhagyott és kiadott tételeket kell alkalmazni.

2.2. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

A gyakorlati vizsgán a vizsgafeladatokat (tételeket) az FVM által javasolt témakörökből kell a helyi feltételrendszer figyelembevételével összeállítani.

A vizsgafeladatok számát az adott vizsgacsoportban vizsgázó jelöltek számának, valamint a képző és vizsgáztató intézmény sajátosságainak figyelembevételével kell meghatározni.

A végrehajtandó vizsgafeladatokat a kamarai vizsgabizottsági taggal egyetértésben a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsga három részből áll:

- a) – küllembírálat, lófelvezetés, lómegítélés, fajtafelismerés,
  - takarmányismeret, takarmány-felismerés,
  - elsősegélynyújtás, felcseri feladatok, sérülésellátás,
  - patafaragás, pataszabályozás,
  - lovaglás, hajtás,
  - pályaépítés, lovassportok bírói feladatainak ellátása,
  - fedeztetés, ellésnél segédkezés,
- b) – egy ménes évi üzemvitelének elkészítése,
- c) – számítógép használat.

A gyakorlati vizsga időtartama legfeljebb 360 perc.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

Az elméleti vizsga tartalma

- alapvető ökológiai, környezetgazdálkodási fogalmak megnevezése,
- a magyar lótenyésztés múltjának és jelenlegi helyzetének ismerete,
- biológiai, genetikai, állatélettani, állat-egészségtani, tenyésztési ismeretek megjegyzése,
- tartástechnológiai, takarmányozás-élettani, szaporodásbiológiai, tenyésztéstechnikai feladatok ismerete,
- a takarmányok kémiai összetételének, beltartalmi értékének, étrendi hatásának, etethető mennyiségének, minősítésüknek, tartósításuknak, tárolásuknak és a különböző korú és hasznosítású lovak táplálóanyag igényének ismerete,
- a különböző korú és hasznosítású lovak takarmányadagjainak összeállítása, az etetés, itatás technikájának, élettani hatásának ismerete különös tekintettel a ló faji sajátosságaira,
- a ló külső és belső értékmérő tulajdonságainak ismerete,
- lóhasználat, lovassportok, lóversenyzés szabályainak jellemzése, lovasbírói teendők ismerete,
- a hazai sportszervezeti felépítés ismerete,

- a ló törzskönyvezésének ismerete,
- tenyésztésszervezési folyamatok ismerete a magyar lótenyésztésben,
- lovas létesítmények gépeinek és berendezéseinek üzemeltetéséhez szükséges műszaki ismeretek és biztonságtechnikai szabályok megnevezése,
- a vállalkozás működtetési feltételeinek ismerete,
- az adózás szerepének, fogalmának, a mezőgazdaság támogatási és adózási viszonyainak ismerete,
- jogi, adózási, társadalombiztosítási, számviteli, bank- és pénzügyi előírások ismerete, ágazati terv készítés követelményeinek jellemzése,
- a kommunikáció és üzleti tárgyalás helyes technikájának ismerete,
- társalgási szaknyelv ismerete.

A gyakorlati vizsga tartalma

- tartástechnológiai feladatok végrehajtása,
- takarmányozástechnológiai feladatok végrehajtása, mintavétel, minőség-meghatározás,
- lovaglás, hajtás bemutatása, alapkiképzés feladatainak ellátása,
- küllemi bírálat bemutatása, testméretek felvétele, lófelvezetés,
- a ló küllemének és mozgásának elbírálása, a teljesítményt befolyásoló jármódhibák felismerése,
- a ló életkorának meghatározása fogazat és külső jegyek alapján,
- a ló azonosítása a bélyegzés, a szín, a jegyek és a szőrforgók alapján,
- a fajták felismerése küllemi bélyegeik alapján,
- sárlás elbírálása, fedeztetés, ellés levezetése,
- felcseri munkák elvégzése, a gyakoribb betegségek, sérülések felismerése, ellátása,
- a pataápolás különböző módjainak végrehajtása,
- a hőmérőzés, a pulzus-, légvétel-számlálás, bélsár, vizelet, bélmozgás ellenőrzése, az izületek, paták, inak állapotának elbírálása,
- a ló szakszerű megkötése, rögzítése, megfékezése, ápolása, előkészítése,
- szerszám, jármű karbantartása,
- küllemi bírálat, lófelvezetés bemutatása,
- lovassportok és lóversenyzés szabályai szerint pályaépítés, bírói feladatok bemutatása,
- a balesetek megelőzése, vagyónvédelem szabályainak betartása,
- a biztonságos munkavégzés, a védőruházat és a védőfelszerelések használata,
- elsősegélynyújtás legfontosabb fogásainak végrehajtása,
- a lovastársadalom érintkezésében használatos alapvető etikett és protokoll szabályok betartása,
- ágazati terv készítése,
- költségkalkulációk elkészítése, bizonylatok, számlák kiállítása, leltározás elvégzése,
- számítástechnikai ismeretek alkalmazása.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A vizsga alóli felmentés a hatályos vizsgarendelet figyelembevételével a vizsga-követelmények teljes megfelelése esetén adható.

A vizsgarészek alól felmentés bizonyos esetekben egyedi elbírálás alapján is adható (pl.: lovassportok területén versenyző hallgató esetében a lovaglási és hajtási feladatok alól, valamint a lovas sportszakágban bírói minősítéssel rendelkezőknek a gyakorlati vizsga ezen része alól).

5. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szakmai elméleti vizsga értékelése:

A szakdolgozat érdemjegyét a két bíráló által adott bírálati érdemjegyek (ha egyik sem elégtelen) és a szóbeli védés átlaga adja, melynek kialakításakor a kerekítés szabályait kell figyelembe venni. (Kerekítési tényezőként figyelembe vehető a szakdolgozat megvédésének színvonala.)

Amennyiben az egyik bíráló elégtelenre értékelte a szakdolgozatot, úgy azt egy harmadik bírálónak szükséges véleményezni. Akinek a dolgozatát egyik bíráló sem, illetve háromból csak egy bíráló fogadta el, szóbeli védésre nem bocsátható, a szakdolgozat érdemjegye elégtelen.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét tantárgyanként külön-külön érdemjeggyel kell osztályozni.

A szakmai elmélet osztályzatát szakdolgozat és a szóbeli vizsgarészen kapott érdemjegyek számtani átlagolásával kell meghatározni.

Eredménytelennek kell tekinteni az elméleti vizsgát, ha a jelölt a szakdolgozatára vagy a szóbeli vizsga tantárgyainak bármelyikére elégtelen érdemjegyet kapott.

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A szakmai gyakorlati vizsgarészen részterületeként értékelőlapot kell kitölteni.

A manuális tevékenység értékelésénél a szakszerűséget, a pontosságot, az eszközök szakszerű használatát, a minőségi követelmények és a munkavédelmi előírások betartását kell pontozni és érdemjegyre átváltani.

A szakmai gyakorlat osztályzatát a részterületeken elért érdemjegyek átlagolásával kell megállapítani. (Kerekítési tényezőként a manuális feladat-végrehajtás érdemjegyeit kell döntő súllyal figyelembe venni.)

A gyakorlati vizsgán a jelölt, ha más vagy saját testi épességét veszélyezteteti, akkor a vizsgát meg kell szakítani, és a jelölt elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga értékelése:

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból a vizsgakövetelményeket teljesítette.

Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó a szakdolgozatra, vagy a szóbeli vizsgarészen, továbbá ha a gyakorlati

vizsgarészen bármelyik szakmai tantárgyból elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott. Javítóvizsgát abból a vizsgarészből, illetőleg tantárgyból kell tenni, amelyből a vizsgázó tudását elégtelenre minősítették.

VI. Egyéb tudnivalók

Javasolt tantárgyak (modulok)

Szakmai elmélet:

Alapismereti- képességfejlesztési modulok

Lovaglási és hajtási alapismeretek
Biztonságtechnika, munka-, tűz- és balesetvédelem
Számítógép használat
Műszaki alapismeretek

Kötelező szakmai modulok

Genetika alapjai
Anatómia, állategészségtan, higiénia
Viselkedéskultúra, lovasetika
Lovassportok, lóversenyzés, lóhasználat
Szaporodásbiológia
Takarmányozás
Lótenyésztés
Lovasbírói ismeretek
Vállalkozási, számviteli, pénzügyi ismeretek
Tartástechnológia
Vezetési és munkaszervezési ismeretek
Legeltetési állattartás (lótartás)
Jogi ismeretek
Baleset- és sérülésvédelem
Európai Unió ismeretek (modul)*

Kiegészítő, választható modulok

Kémia
Állattan
Növénytan

Szakmai gyakorlat:

Alapismereti-képességfejlesztési modulok

Lovaglási és hajtási alapismeretek
Számítógép használat
Társalgási szaknyelv
Műszaki alapismeretek
Hetsi gyakorlat

Kötelező szakmai modulok

Genetika alapjai
Anatómia, állategészségtan, higiénia
Lovassportok, lóversenyzés, lóhasználat
Szaporodásbiológia
Takarmányozás

* Az ismeretanyagot a szakképesítésért felelős miniszter a 68/2003. (VI. 23.) FVM rendeletben jelentette meg.

Lótenyésztés
 Lovasbírói ismeretek
 Vállalkozási, számviteli, pénzügyi ismeretek
 Tartástechnológia
 Legeltetési állattartás (lótartás)

Kiegészítő, választható modulok
 Kémia
 Állattan
 Növénytan

VII. Függelék

Ajánlott óraszámok:

Megnevezés	Óraszám				
	Mind-összesen	Kontakt óra			Egyéni munka
		összesen	elmélet	gyakorlat	
Alapismereti képesség-fejlesztési modulok					
Lovaglási és hajtási alapismeretek	468	364	52	312	104
Hetesi gyakorlat	156	156	0	156	–
Biztonságtechnika, Munka-, tűz- és balesetvédelem	26	26	26	0	–
Számítógép használat	182	130	26	104	52
Társalgási szaknyelv	156	156	0	156	–
Műszaki alapismeretek	39	39	13	26	–
Kötelező szakmai modulok					
Genetika alapjai	52	52	26	26	–
Anatómia, állat-egészségstan, higiénia	104	104	52	52	–
Szaporodásbiológia	78	52	26	26	26
Takarmányozás	52	52	26	26	–
Tartástechnológia	104	52	26	26	52
Lótenyésztés	104	104	52	52	–
Legeltetési állattartás (lótartás)	52	52	26	26	–
Lovassportok, lóversenyezés, lóhasználat	65	65	26	39	–
Lovasbírói ismeretek	91	65	26	39	26
Vállalkozási, számviteli, pénzügyi ismeretek	104	104	52	52	–
Vezetési és munkaszervezési ismeretek	26	26	26	0	–
Jogi ismeretek	13	13	13	0	–
Baleset- és sérülésvédelem	13	13	13	0	–
Viselkedéskultúra, lovasetika	26	26	26	0	–
Szakdolgozat készítés	26	26	26	0	–
Szakdolgozat készítés	120	–	–	–	120
Összefüggő gyakorlat	120	0	0	–	120

Megnevezés	Óraszám				
	Mind-összesen	Kontakt óra			Egyéni munka
		összesen	elmélet	gyakorlat	
Kiegészítő, választható modulok					
Kémia					
Állattan					
Növénytan					
Összesen	2177	1677	559	1118	500

Az Európai Unió ismeretek tantárgyi modul előírt óraszámát a helyi képzési program órakeretéből kell biztosítani.

* * *

160. A Mezőgazdasági laboratóriumi szakasszisztens szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 55 6249 02
2. A szakképesítés megnevezése: Mezőgazdasági laboratóriumi szakasszisztens
3. Hozzárendelt FEOR szám: 6140
4. Szakképzési évfolyamok száma: 2
5. Képzési idő, maximális óraszám: –
6. Elmélet aránya: 30%
7. Gyakorlat aránya: 70%

II. A szakképesítés további adatai

8. A képzés megkezdéséhez szükséges iskolai és szakmai előképzettség: érettségi vizsga
9. Pályaalkalmassági, illetve szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelnie: szakmai alkalmasság
10. Előzetes szakmai gyakorlat: –
11. Előírt gyakorlat: –
12. Szakmai alapképzés időtartama: –
13. Szintvizsga: –

III. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
6140	Általános mezőgazdasági foglalkozások

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A mezőgazdasági laboratóriumi szakterületen a mezőgazdasági laboratóriumi szakasszisztens felügyeli és kezeli a mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és egyéb (nem élelmiszer-ipari üzemekben telepített mezőgazdasági analitika jellegű) üzemekben a minőségvizsgálatra telepített szabályzó és mérőműszereket a technológiai leírás és egyéb műszaki dokumentáció alapján. Önállóan irányít, és felügyeletet gyakorol. Szervezi és irányítja az ügyviteli rend alapján az alkalmazottak munkáját a meghatározási paraméterek biztosítása és az optimális laborüzem megvalósítása érdekében. Mintavételt, gyors minőségelemző analitikai munkát végez, értékkel, összehasonlít, eredményeiről, következtetéseiről, javaslatairól szakszerű dokumentációt, jelentést készít. Minőség-ellenőrző és kutató laboratóriumokban szabvány- és sorozatvizsgálatokat végez önállóan, vagy csoportmunkában műszaki leírás, vagy egyéb dokumentáció alapján. Ismeri és alkalmazza a munkakörre vonatkozó, vagy azzal kapcsolatos jogszabályokat, szabványokat, előírásokat.

Eszközигényt állít össze, karbantartási ütemtervet készít, közreműködik a megvalósításban, a vagyonvédelmi intézkedési terv végrehajtásában. Veszélyhelyzetben intézkedik. Mérnöki ismereteket nem igénylő feladatokat végez, támogatja a mérnök munkáját.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések	
azonosító száma	megnevezése
52 6222 05	Élelmiszer-analitikus technikus
52 6222 14	Élelmiszer-minősítő technikus
51 6201 01	Gazda I.
55 6249 01	Mezőgazdasági menedzserasszisztens (a szakterület megjelölésével)
55 5452 01	Mezőgazdasági műszaki menedzserasszisztens (a szakterület megjelölésével)
52 6201 01	Mezőgazdasági technikus
52 6206 01	Növénytermesztő és növényvédelmi technikus
52 5452 02	Mezőgazdasági gépésztechnikus
51 3439 01	Mezőgazdasági gazdaasszony I.
52 6207 01	Kertész és növényvédelmi technikus

IV. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során elvárt kompetenciák

A mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és egyéb üzemekben a minőségvizsgálatra telepített szabályzó és mérőműszerek felügyelete és kezelése.

A mezőgazdasági laboratórium alapvető eszközeinek és műszereinek rutinszerű előkészítése és használata. Az előírt vizsgálatokhoz szükséges összetettebb felépítésű mű-

szerek használata műszerleírások és egyéb dokumentációk alapján.

A növénytermesztés, állattenyésztés által előállított termékek, takarmányok és élelmiszerek, talaj-, víz-, levegő-, valamint a mikrobiológiai vizsgálatok elvégzése. A mérési adatok számítógépes feldolgozása, a mérési eredmények kiszámítása és értékelése, a vizsgált minta véleményezése, minősítése, szakszerű dokumentáció, jelentés készítése.

Minőségügyi ismeretek; jogszabályok, engedélyezési eljárások, vállalkozások minőségügyi tevékenységének (minőség-ellenőrzés, szabályozás, biztosítás) gyakorlati alkalmazása.

A munka-, tűz- és környezetvédelmi törvények, törvényes rendelkezések, előírások, szabályok betartása.

Munkaszervezés, közvetlen irányítás, karbantartási ütemterv készítése, részvétel a végrehajtásában.

Alapfokú számítógép-kezelés, szövegszerkesztő, táblázatkezelő rendszerek használata.

Idégen nyelv alapfokú ismerete.

2. Elméleti követelmények

A felsőfokú szakképesítést szerzett mezőgazdasági laboratóriumi szakasszisztensnek természettudományi, közgazdasági és jogi alapismeretekkel (matematika, fizika, kémia, biológia, közgazdaságtan, jogi alapismeretek) kell rendelkeznie.

Szakmai elmélet terén:

- rendelkezik alapvető növénytermesztési, állattenyésztési, feldolgozási, ökológiai, ismeretekkel,
- ismeri a mezőgazdasági analitika fő területeit és a meghatározandó feladatokat,
- ismeri a növénytermesztés, az állattenyésztés által előállított termékek összetételét, annak meghatározási módjait,
- ismeri a talajok, a takarmányok és az élelmiszerek összetételét, vizsgálatát,
- ismeri az alapvető mikrobiológiai vizsgálatokat,
- ismeri a főbb környezetvédelmi (talaj, víz, levegő) vizsgálati módszereket,
- ismeri a vállalkozási lehetőségeket, a mezőgazdasági tevékenység lehetséges jogi formáit,
- jellemzi a munkájával kapcsolatos szabványokat, a szabályzatokban rögzített követelményeket,
- ismeri a munka-, tűz- és környezetvédelmi törvényeket, rendeleteket, előírásokat,
- jellemzi a környezetkímélő mezőgazdasági termelés szabályait,
- tudja a korszerű kommunikációs és informatikai eszközök működését,
- jellemzi a növényi és állati termékek előállításának technológiáját,
- érti és alkalmazza a szakirányú vállalkozási tevékenységek folytatásához szükséges ismereteket,
- tudja az üzleti terv készítésének követelményeit,

- érti és alkalmazza a vállalkozási, adózási, társadalombiztosítási, számviteli, bank és pénzügyi előírásokat,
- tudja és alkalmazza a termelés, a feldolgozás, valamint a laboratóriumi minőségbiztosítás elveit,
- tudja az analitikai számítások és a feldolgozás elméleti alapjait, a számításokat,
- tudja a dokumentáció, a jelentés készítés, javaslattétel tartalmi, formai követelményeit, adatokat szolgáltat a tervezéshez.

3. Gyakorlati követelmények

Szakmai gyakorlat terén:

- felügyeli és kezeli a mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és egyéb (nem élelmiszer-ipari üzemekben telepített mezőgazdasági analitika jellegű) üzemekben a minőség-vizsgálatra telepített szabályzó és mérőműszereket a technológiai leírás és egyéb műszaki dokumentáció alapján,
- a laboratóriumi mérések során alkalmazza a szabványokat, betartja a szabályokat,
- mintát vesz, gyors minőségelemző analitikai munkát végez,
- elvégzi a talajok fizikai, kémiai, mikrobiológiai vizsgálatát,
- elvégzi a növények tápanyag-gazdálkodás célú vizsgálatát,
- növényi termékeket minősít (fizikai, kémiai, mikrobiológiai, reológiai, radiológiai vizsgálatok alapján),
- állati termékeket minősít (fizikai, kémiai, mikrobiológiai, reológiai, radiológiai vizsgálatok alapján),
- elvégzi a takarmányok fizikai, kémiai, mikrobiológiai vizsgálatát,
- környezetvédelmi vizsgálatokat végez (talaj, víz, levegő),
- szabvány- és sorozatvizsgálatokat végez önállóan, vagy csoportmunkában műszaki leírás vagy egyéb dokumentáció alapján,
- értékkel, összehasonlít, eredményeiről, következtetéseiről, javaslatairól szakszerű dokumentációt, jelentést készít,
- karbantartási ütemtervet készít, eszközigényt állít össze,
- végrehajtja az egyszerűbb karbantartási, beállítási feladatokat,
- elvégzi a minőségügyi rendszerek bevezetésével, működtetésével kapcsolatos adminisztratív feladatokat (laboratóriumi minőség-biztosítás, akkreditáció),
- használja a számítástechnikai és adatátviteli eszközöket, alkalmazza az eljárásokat,
- gyakorlati feladatok elvégzése során betartja a munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásokat, szükség esetén elsősegélyt nyújt,
- üzleti tervet készít,
- alkalmazza az egyszerűsített könyvvezetés technikáját, a bizonylatolás alapelveit, a bizonylatok és számlák kezelésének szabályait,

- a bizonylatolás elvei alapján szabályosan kitölti a laboratóriumi tevékenység során használt bizonylatokat,
- alkalmazza a kommunikáció alapjait, az üzleti tárgyalás technikáját, az üzleti érintkezésben használatos alapvető etikett- és protokoll-szabályokat.

4. Személyi követelmények

A munkaterület jellemzéséhez igazodó szakmai, egészségügyi alkalmasság határozza meg a beiskolázási feltételeket.

A mezőgazdasági laboratóriumi szakasszisztensben alakuljon ki a pontos, precíz, kitartó munkavégzés iránti igény, a környezeti veszélyek figyelembevétele és elhárításának képessége, a megfelelő ökológiai szemlélet.

Rendelkezzen a laboratóriumi-vizsgálati feladatok ellátásához megfelelő önismerettel, felelősségtudattal, szervezőkészséggel, a környezettel szemben kellő toleranciával, valamint a szakma iránti elkötelezettséggel.

V. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

A szakmai vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó elsajátította-e az adott munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai vizsgakövetelmények által meghatározott ismeretanyagot.

A szakmai vizsgát a vonatkozó hatályos rendelet előírásai alapján kell végrehajtani.

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

A képzési programban meghatározott tanulmányi és vizsgakövetelmények maradéktalan teljesítése, a négy félév lezárása.

Általános A típusú alapfokú nyelvvizsga, vagy idegen nyelvi érettségi.

Az irányított szakmai gyakorlat teljesítése.

Beadott és értékelhető szakdolgozat.

A hallgatónak az elfogadott témakörökből választott, mintegy 30–40 oldalas szakdolgozatot kell készíteni, amelyet két opponens kedvező bírálata után a vizsgabizottság előtt kell megvédenie.

A szakdolgozat legyen szakmai programokra felépített, a magyar nyelv szabályai szerint összeállított, a szakmai és formai követelményeknek megfelelő, az értékelés publikációk, egyéni elemzés és tapasztalat alapján történjen.

A szakdolgozatnak egy meghatározott témakört kell elemeznie, amely magában foglalja a kérdésfelvetést, az ahhoz kapcsolódó elméleti ismereteket és a gyakorlati alkalmazás lehetőségeit. A dolgozatnak önálló gondolkodásmódot kell tükröznie, tartalmaznia kell a jelölt értékelő véleményét és javaslatait, a jelölt problémamegoldó készségét az adott szakterületen.

A szakdolgozat a hallgató önálló munkája, készítésének és megvédésének célja, hogy a vizsgázó bemutassa,

mennyire tudja hasznosítani a képzés során elsajátított szakmai ismereteket.

Köztes vizsga: –

2. A szakmai vizsga részei

- Gyakorlati vizsga
- Szóbeli vizsga

(A gyakorlati vizsgarészt kell előbb megtartani.)

2.1. Szóbeli vizsga tantárgyai és időtartama

A szóbeli vizsga vizsgatárgyai:

- mezőgazdasági ismeretek,
- analitika, minőségvizsgálat,
- jogi, gazdasági és vállalkozási ismeretek,
- a szakdolgozat megvédése.

A szóbeli vizsgán az FVM által jóváhagyott és kiadott tételeket kell alkalmazni.

2.2. Gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

A gyakorlati vizsgán a vizsgafeladatokat (tételeket) az FVM által javasolt témakörökből kell a helyi feltételrendszer figyelembevételével összeállítani.

A vizsgafeladatok számát az adott vizsgacsoportban vizsgázó jelöltek száma, a képző és vizsgáztató intézmény sajátosságainak figyelembevételével úgy kell meghatározni, hogy legalább 15 vizsgafeladat legyen.

A végrehajtandó vizsgafeladatokat a kamarai vizsgabizottsági taggal egyetértésben a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsga három részből áll:

- a) a termesztés/termelés során alkalmazandó analitikai módszerek,
- b) növényi és állati termékek minőségének ellenőrzése, minősítése,
- c) vállalkozási stratégiai terv készítése.

A gyakorlati vizsga lebonyolításakor célszerű a három rész feladatait elkülönítetten – az írásbeli vizsgára vonatkozó előírások betartásával – végrehajtani, megírni.

A gyakorlati vizsga időtartama legfeljebb 420 perc.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

A szóbeli vizsga tartalma:

- alapvető növénytermesztési, állattenyésztési, feldolgozási, ökológiai, ismeretek,
- a növényi és állati termékek előállításának technológiája,
- a környezetkímélő mezőgazdasági termelés szabályai,
- a mezőgazdasági analitika fő területei és a meghatározandó feladatok,
- a növénytermesztés, az állattenyésztés által előállított termékek összetétele, annak meghatározási módjai,
- a talajok, a takarmányok és az élelmiszerek összetétele, vizsgálatának módszerei,
- az alapvető mikrobiológiai vizsgálati módszerek,

- a főbb környezetvédelmi (talaj, víz, levegő) vizsgálati módszerek,
- a termelés, a feldolgozás, valamint a laboratóriumi minőségbiztosítás elvei,
- a vállalkozási lehetőségek, a mezőgazdasági tevékenység lehetséges jogi formái,
- a munkájával kapcsolatos szabványok, a szabályzatokban rögzített követelmények,
- a korszerű kommunikációs és informatikai eszközök működése,
- a szakirányú vállalkozási tevékenységek folytatásához szükséges ismeretek,
- az üzleti terv készítésének követelményei,
- a vállalkozási, adózási, társadalombiztosítási, számviteli, bank és pénzügyi előírások,
- a munka-, tűz- és környezetvédelmi törvények, rendeletek, előírások.

A szintek a IV/2. fejezetben kerültek meghatározásra.

A gyakorlati vizsga tartalma:

- a mezőgazdasági, élelmiszer-ipari és egyéb (nem élelmiszer-ipari üzemekben telepített mezőgazdasági analitika jellegű) üzemekben a minőség-vizsgálatra telepített szabályzó és mérőműszerek felügyelete, kezelése a technológiai leírás és egyéb műszaki dokumentáció alapján,
- mintavétel, gyors minőségelemző analitikai mérések,
- a talajok fizikai, kémiai, mikrobiológiai vizsgálata,
- a növények tápanyag-gazdálkodás célú vizsgálata,
- növényi termékek minősítése (fizikai, kémiai, mikrobiológiai, reológiai, radiológiai vizsgálatok alapján),
- állati termékek minősítése (fizikai, kémiai, mikrobiológiai, reológiai, radiológiai vizsgálatok alapján),
- takarmányok fizikai, kémiai, mikrobiológiai vizsgálata,
- környezetvédelmi vizsgálatok (talaj, víz, levegő),
- szabvány- és sorozatvizsgálatok műszaki leírás vagy egyéb dokumentáció alapján,
- az analitikai vizsgálatok eredményeinek kiszámítása, feldolgozása,
- az eredmények értékelése, összehasonlítása, eredményeiről, következtetéseiről, javaslatairól szakszerű dokumentáció, jelentés készítése,
- karbantartási ütemterv készítése, eszközigény összeállítása,
- egyszerűbb karbantartási, beállítási feladatok végrehajtása,
- vállalkozási stratégiai terv készítése.

A szintek a IV/3. fejezetben kerültek meghatározásra.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A vizsga alóli felmentés a hatályos vizsgarendelet figyelembevételével a vizsgakövetelmények teljes megfelelése esetén adható.

Ilyen esetben a vizsgarész vagy tantárgy osztályzatát, illetőleg érdemjegyét a másik szakmai vizsgán elért érdemjegy alapján kell megállapítani.

5. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szakmai elmélet osztályzatát a szakdolgozat és a szóbeli vizsgarészen kapott érdemjegyek alapján kell meghatározni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét tantárgyanként külön-külön érdemjeggyel kell osztályozni. Elégtelenre kell minősíteni a jelölt szóbeli vizsgaeredményét, ha bármely tantárgyra elégtelen érdemjegyet kapott.

A szakmai elméleti vizsga értékelése:

A szakdolgozat érdemjegyét a két opponens által adott bírálati érdemjegyek (ha egyik sem elégtelen) és a szóbeli védés átlaga adja, melynek kialakításakor a kerekítés szabályait kell figyelembe venni. (Kerekítési tényezőként figyelembe vehető a szakdolgozat megvédésének színvonala.)

Amennyiben az egyik opponens elégtelenre értékelte a szakdolgozatot, úgy azt egy harmadik bírálónak szükséges véleményezni. Akinek a dolgozatát egyik bíráló sem, illetve háromból csak egy bíráló fogadta el, szóbeli védésre nem bocsátható, a szakdolgozat érdemjegye elégtelen.

A szakmai elmélet osztályzatát szakdolgozat és a szóbeli vizsgarészen kapott érdemjegyek számtani átlagolásával kell meghatározni.

Eredménytelennek kell tekinteni az elméleti vizsgát, ha a jelölt a szakdolgozatára, vagy a szóbeli vizsga tantárgyainak bármelyikére elégtelen érdemjegyet kapott.

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A szakmai gyakorlati vizsgarészen részterületeként értékelőlapot kell kitölteni.

A manuális tevékenység értékelésénél a szakszerűséget, a pontosságot, a laboratóriumi eszközök szakszerű használatát, a minőségi követelmények és a munkavédelmi előírások betartását kell pontozni és érdemjegyre átváltani.

A szakmai gyakorlat osztályzatát a részterületeken elért érdemjegyek átlagolásával kell megállapítani. (Kerekítési tényezőként a manuális feladat-végrehajtás érdemjegyeit kell döntő súllyal figyelembe venni.)

A gyakorlati vizsgán a jelölt, ha más vagy saját testi épességét veszélyezteti, akkor a vizsgát meg kell szakítani, és a jelölt elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga értékelése:

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból a vizsgakövetelményeket teljesítette.

Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó a szakdolgozatra, vagy a gyakorlati vizsgarészen, továbbá ha a szóbeli vizsgarészen bármelyik szakmai elméleti tantárgyból elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott. Javítóvizsgát abból a vizsgarészből, illetőleg tantárgyból kell tenni, amelyből a vizsgázó tudását elégtelenre minősítették.

VI. Egyéb tudnivalók

Javasolt tantárgyak (modulok)

Fizika
Matematika
Mezőgazdasági kémia
Mikrobiológia
Informatika, számítástechnika

Szakmai elmélet
Mezőgazdasági ismeretek:
Talajtan
Növénytermesztési alapismeretek
Állattenyésztési alapismeretek

Géptan
Analitika, minőségvizsgálat:
Élelmiszer-analitika
Takarmány-analitika
Talaj- és vízanalitika

Jogi, gazdasági és vállalkozási ismeretek
Vállalkozási ismeretek
Jogi ismeretek
Biztonságtechnika és munkavédelem
Európai Unió ismeretek (modul)*
Szakmai gyakorlat

* Az ismeretanyagot a szakképesítésért felelős miniszter a 68/2003. (VI. 23.) FVM rendeletben jelentette meg.

* * *

161. A Növénytermesztő és növényvédő technológus szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 55 6206 02
2. A szakképesítés megnevezése: Növénytermesztő és növényvédő technológus
3. Hozzárendelt FEOR szám: 6411
4. Szakképzési évfolyamok száma: 2
5. Képzési idő, maximális óraszám: –
6. Elmélet aránya: 35%
7. Gyakorlat aránya: 65%

II. A szakképesítés további adatai

8. A képzés megkezdéséhez szükséges iskolai és szakmai előképzettség: érettségi vizsga

9. Pályaalkalmassági, illetve szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelnie: szakmai alkalmasság

10. Előzetes szakmai gyakorlat: –

11. Előírt gyakorlat: –

12. Szakmai alapképzés időtartama: –

13. Szintvizsga: –

III. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
6411	Növényvédelmi, növényegészségügyi foglalkozások

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A szántóföldi növénytermesztés technológiájának megtervezése, az ökológiai és agrotechnikai tényezőkhöz való adaptálása, a természetstechnológiai munkaműveletek megszervezése, végrehajtása, a végrehajtás irányítása, ellenőrzése. A különböző termelési módok (integrált, ökológiai) speciális természetstechnológiai folyamatainak tervezése, szervezése, a munka irányítása, ellenőrzése. A növényvédelmi technológia egyes elemeinek tervezése, szervezése, a munkafolyamat irányítása, végzése.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések	
azonosító száma	megnevezése
31 6206 02	Növényvédő és méregraktár-kezelő
52 6201 01	Mezőgazdasági technikus
55 6249 01	Mezőgazdasági menedzser-asszisztens

IV. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során elvárt kompetenciák

Növénytermesztési tevékenység végzése:

- talajelőkészítés, talajművelés,
- tápanyag-visszapótlás szerves és műtrágyákkal,
- különböző növénykultúrák öntözése, öntözőberendezések üzemeltetése,
- okszerű talajjavítás és talajvédelem,
- vetés, ültetés, tenyészidőszak alatti ápolási munkák,
- betakarítás, árukezelés, előfeldolgozás, tárolás, minősítés, értékesítés,
- vetőmagtermesztés,
- vetőmag tisztítása, minősítése, fémzárolásra való előkészítése,

– növénytermesztési technológiák alkalmazása, irányítása, szervezése, ellenőrzése.

Növényvédelmi tevékenység végzése:

- növényi kórokozók, állati kártevők, gyomnövények elleni agrotechnikai és vegyszeres védekezés,
- a növényvédelmi előrejelzés alkalmazása a növényvédelmi munkák megtervezése során,
- növényvédelmi technológiák alkalmazása, irányítása, szervezése, ellenőrzése,
- szaktanácsadás növényvédő szerek kiskereskedelmi forgalmazása során,
- növényvédelmi szolgáltatás végzése,
- a növényvédő szerek engedélyében előírt védőöltözék és egyéni védőeszköz kötelező használatával az alábbi tevékenységek végzése, irányítása:
- növényvédő szerek előírás szerű átvétele, tárolása, raktározása, forgalmazása,
- növényvédő szerek előkészítése (kimérés, bekeverés),
- növényvédő szerek kijuttatása,
- a tevékenység végzéséhez kapcsolódó eszközök, gépek, göngyölegék tisztítása,
- a kiürült göngyölegék szakszerű megsemmisítése, tárolása a megsemmisítésig.

A növénytermesztési és növényvédelmi tevékenység során:

- a tevékenységhez szükséges gépek, berendezések, eszközök szakszerű működtetése és karbantartása,
- a munkafolyamatoknál a környezetvédelmi, munka- és tűzvédelmi előírások betartása, betartatása.

Irányítói, illetve önálló vállalkozói tevékenység végzése:

- munkacsoportok tevékenységének megszervezése, irányítása,
- a könyvelési dokumentumok vezetése, átnézése, hasznosítása,
- a szakmai ismeretek folyamatos aktualizálása, kommunikációs és informatikai eszközök használata,
- aktív részvétel az ágazat különféle szakmai szervezeteiben, testületeiben.

2. A foglalkozás gyakorlása során elvárt további kompetenciák szakirányok szerint:

Biotermesztő szakirány:

- biotermesztésre való átállás előkészítése,
- átállási terv készítése, vetésforgó terv készítése,
- üzemi dokumentáció vezetése, a biotermesztés dokumentációinak kezelése,
- a biogazdálkodás szakmai és ellenőrző szervezeteivel való együttműködés és kapcsolattartás,
- talajjavítás, talajvédelem a biotermesztésben,
- a biotermesztésben engedélyezett trágyaféleségek kezelése, előkészítése, kijuttatása,

- agrotechnikai és kémiai növényvédelem a biotermesztésben,
- speciális növényvédelmi eljárások és ápolási munkák a biotermesztésben,
- biotermékek tárolása, elsődleges feldolgozása, jelölése, forgalmazása.

Tájtermesztő szakirány:

- adott tájegység ökológiai adottságainak felmérése,
- a táj agroökológiai adottságainak értékelése a növénytermesztés vonatkozásában,
- különböző művelési ágak kialakítása,
- tájba illeszkedő faj- és fajtahasználat kialakítása,
- alternatív talajhasználat,
- különböző intenzitási fokú növénytermesztési technológiák alkalmazása,
- az agrár-környezetvédelmi program feltételrendszerének való megfelelés kidolgozása adott agroökológiai adottságok és agrotechnikai feltételek mellett.

Integrált növényvédelmi szakirány:

- növényvédelmi előrejelzésen alapuló növényvédelmi technológiák megtervezése, végrehajtása, irányítása, ellenőrzése,
- környezetkímélő növényvédelmi eljárások alkalmazása,
- integrált növényvédelem feltételrendszerébe illeszkedő növényi sorrend, faj- és fajtahasználat kialakítása.

3. Elméleti követelmények

Földműveléstani alapismeretek terén:

- ismeri az őszi vetésű növények talajművelési rendszerét korán és későn lekerülő elővetemények után,
- ismeri a tavaszi vetésű növények talajművelési rendszerét,
- ismeri a gyepek és évelő pillangósok feltörésének talajművelési rendszerét,
- ismeri a talaj mélyművelését,
- ismeri a szántás minőségét és megengedhető maximális mélységét meghatározó tényezőket, a szántás mélységének adott időpontban történő megválasztását, a szántás módját,
- ismeri a másodvetésű növények talajművelési rendszerét,
- megérti a talajművelési rendszer fogalmát és megválasztásának főbb szempontjait,
- megérti a műtrágyahasználatot és műtrágyavesztekeket befolyásoló tényezőket, a műtrágyahatékonyság javításának lehetőségeit,
- megérti a N-, P- és K-műtrágyák hatását és alkalmazásának irányelveit,
- jellemezni tudja az istállótrágyázás jelentőségét, az istállótrágya kijuttatásának és bedolgozásának idejét, módját,
- jellemezni tudja az eróziót kiváltó és befolyásoló tényezőket, az erózió elleni védelem módszereit,

- jellemezni tudja a szikes és savanyú talajok javítását, valamint művelését,
- alkalmazni tudja a trágyaigény-megállapítás módjait.

Növénytani és növényélettani alapismeretek terén:

- ismeri a növényi szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) részeit, típusait, módosulásait,
- ismeri a növények hormonális szabályozását,
- ismeri az öregedés- és a stresszfiziológia alapjait,
- jellemzi a növények belső felépítését (sejtek, szövetek, szervek részei, típusai),
- ismeri a növény fejlődési fázisait (mag, csírázás, vegetatív fejlődés, generatív fejlődés),
- ismeri a fontosabb növénycsoportok rendszertani jellemzőit,
- megérti a növényi szervek működését, feladatait,
- megérti a növények életjelenségeinek összefüggéseit (anyagcsere, növekedés, fejlődés, mozgás),
- jellemezni tudja a légzés és a fotoszintézis folyamatát, a C3 és C4 típusú fotoszintézist,
- jellemezni tudja a növények vízgazdálkodását, a transzspirációt, evaporációt, evapotranszspiráció fogalmát,
- jellemezni tudja az anyagfelvétel és szállítás folyamatát,
- jellemezni tudja a fontosabb tápelemek körforgását, a N-ciklus folyamatát és jelentőségét,
- alkalmazni tudja a fontosabb rendszertani kategóriákat (család, nemzetség, faj, fajta).

Növénytermesztési alapismeretek terén:

- ismeri a növényi produktumot befolyásoló abiotikus és biotikus tényezőket,
- ismeri hazánk főbb tájegységeinek agroökológiai adottságait,
- ismeri a biológiai alapok szerepét és jelentőségét a növénytermesztésben, a faj, fajta fogalmát, megválasztásának jelentőségét,
- ismeri a legfontosabb növénynevelési eljárásokat, a fajtaminősítés rendszerét,
- ismeri a vetőmag-előállítás feltételrendszerét, a vetőmag-minősítés rendszerét,
- ismeri a talajok tulajdonságait, a főbb talajtípusokat és termőhelyi kategóriákat,
- ismeri a különböző talajművelési rendszereket és a talajművelési módokat, annak eszközeit, gépeit,
- ismeri a legfontosabb makro-, mezo- és mikroelemeket, azok jelentőségét, növényélettani szerepét,
- ismeri a különböző trágyaféleségeket, a trágyakezelési módokat, a trágyázás célját, idejét, módjait, eszközeit, gépeit,
- ismeri az öntözési módokat, az öntözőberendezés típusait,
- felismeri a legfontosabb kórokozókat, kártevőket, gyomokat és ismeri az ellenük való védekezés módjait,
- megérti a talaj termékenységét befolyásoló tényezőket, a talajtermékenység fenntartásának és fokozásának lehetőségeit,

- jellemezni tudja a termőhelyi kategóriákat,
- jellemezni tudja a tápanyagellátás hatásait az egyes növénykultúrák termésmennyiségére és minőségére,
- jellemezni tudja a különböző talajművelési rendszerek és talajművelési módok hatását a talaj állapotára, a talajművelő eszközök talajszerkezetre gyakorolt hatását,
- jellemezni tudja az öntözés hatását egyes növénykultúrák termésmennyiségére és minőségére,
- megérti az okszerű talajművelés és tápanyag-gazdálkodás jelentőségét, megérti a talajélet és a talaj termékenységeinek összefüggéseit, fenntartásának lehetőségeit,
- jellemzi az agrotechnikai és kémiai növényvédelem módjait, eljárásait,
- elemezni tudja a különböző növénytermelési rendszereket, azok ökológiai és társadalmi-gazdasági jelentőségét,
- megérti a növényvédelmi előrejelzés jelentőségét,
- megérti a növényvédelem és a környezetvédelem kapcsolatát, a kölcsönhatások magyarázatát az életközösségekben,
- meg tudja választani a talajművelési eljárásokat,
- tudja a komposztálást, szerves hulladék kezelést,
- meg tudja választani a szükséges tápanyagmennyiség megállapításának módjait, technikáját,
- meg tudja választani a trágyázási módokat, azok anyagait, eszközeit,
- meg tudja választani az öntözési módokat és azok eszközeit.

Növénytermesztési ismeretek terén:

- ismeri a magyarországi növénytermesztés helyzetét, fejlődési irányait,
- ismeri az egyes növénytermesztési ágazatok arányát, jelentőségét, tendenciáit,
- ismeri a búza éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a búzafajták csoportosítását, a fajtamegválasztás üzemi szempontjait,
- ismeri a rozs éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri az őszi árpa éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a tritikale éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a sörárpa éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását, a fajták értékmérő tulajdonságait, a sörárpa minőségi előírásait,
- ismeri a rizs éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,

- ismeri a zab éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a kukorica éghajlat- és talajigényét, öntözését, talajelőkészítését, vetését, vetésváltását, trágyázását, ápolását, betakarítását,
- ismeri a hibridkukorica üzemi vetőmagtermesztését,
- ismeri a kukoricahibridek csoportosítását (előállítása, érésidő, felhasználás szerint),
- ismeri a silókukorica és a takarmánycirok termesztését,
- ismeri a borsó éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását, a konzervipari zöldborsó termesztését,
- ismeri a bab és a szója éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a lóbab és a csillagfürt éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a napraforgó éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a repce éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a mák éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri az olajlen, a rostlen és a rostkender éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a burgonya éghajlat- és talajigényét, öntözését, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, ültetését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a cukorrépa éghajlat- és talajigényét, öntözését, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- ismeri a dohány éghajlat- és talajigényét, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, a dohánypalánta nevelését, palántázását, ápolását és betakarítását,
- ismeri a lucerna és a vöröshere éghajlat- és talajigényét, öntözését, vetésváltását, trágyázását, talajelőkészítését, vetését, ápolását és betakarítását,
- megérti a biológiai alapok megválasztásának fontosságát és összefüggéseit a minőségi növényi produktum előállításában,
- megérti a természetstechnológia egyes elemeinek hatását a termés mennyiségére és minőségére,
- jellemezni tudja a tanult növényfajok fajtaválasztásának szempontjait, a fajtaival szemben támasztott követelményeket,
- jellemezni tudja a főbb növényfajok vetőmagelőállításának követelményrendszerét, a vetőmagelőállítás technológiai folyamatát,

– alkalmazni tudja a növényteni, földműveléstani és növénytermesztési alapismereteket a tanult növényfajok és termesztéstechnológiák jellemzése során.

Kórtani alapismeretek terén:

- ismeri a növénykórtani alapfogalmakat,
- ismeri a nem fertőző és fertőző kórokokat,
- ismeri a Prokaryota (baktériumok, fitoplazmák) okozta betegségeket,
- ismeri a protozoonok (nyálkagombák) és kromisztumok (Oomycota, moszatgombák); gombák (Chytridiomycota, rajzospórás gombák; Zygomycota, járomspórás gombák) okozta betegségeket,
- ismeri a tömlősgombák, bazídiumos gombák, mitospórás (konídiumos) gombák okozta betegségeket és virágos élősködőket,
- értelmezni tudja a járványtani és előrejelzési alapismereteket,
- jellemezni tudja a szántóföldi növények, a zöldség-növények, a szőlő és a gyümölcsstermő növények fontosabb betegségeit.

Növényvédelmi állattan és gyombiológiai ismeretek terén:

- ismeri a kártevő fonálférgeket, csigákat, rákokat, egyenesszárnyúakat, bogarakat, lepkéket, hártvászárnyúakat,
- ismeri a kártevő szipókás rovarokat, tripszeket, atkákat,
- ismeri a kártevő madarakat, emlősöket,
- ismeri a gabonafélék, rizs, kukorica, cukorrépa, burgonya, napraforgó, repce, len, kender, borsó, szója, dohány, lucerna kártevői elleni védekezés lehetőségeit,
- ismeri a zöldség-növények károsítói elleni védekezést,
- ismeri a gyümölcsstermő növények károsítói elleni védekezést,
- ismeri a szőlő és a tárolt termények károsítói elleni védekezést,
- ismeri a gyombiológiai alapfogalmakat, a gyomok kártételét,
- ismeri a gyomnövényekre ható környezeti tényezőket, a gyomok életforma-rendszerét,
- ismeri a gyomnövények országos elterjedését, szaporodását,
- értelmezni tudja a magnyugalom, kompetíció, allelopátia, karantén és veszélyes gyomfajok fogalmát,
- értelmezni tudja a herbicid-rezisztencia, az integrált gyomszabályozás fogalmát,
- jellemezni tudja a herbicid hatóanyagok felvételét, transzlokációját, hatásmechanizmusát, a herbicid formátumokat, kijuttatási módokat,
- jellemezni tudja a kalászosok gyomnövényzetét és gyomirtásának komplex rendszerét,
- jellemezni tudja a kukorica gyomnövényeit és komplex gyomirtási rendszerét,

– jellemezni tudja a napraforgó gyomjait és gyomirtását,

- jellemezni tudja a cukorrépa gyomnövényzetét és gyomirtását,
- jellemezni tudja a burgonya és a dohány gyomnövényeit, gyomirtását,
- jellemezni tudja a hüvelyesek és évelő pillangósok gyomfajait és gyomirtását,
- jellemezni tudja a paprika, paradicsom, kabakosok, káposztafélék gyomjait és gyomirtását,
- jellemezni tudja a gyümölcsstermő növények és a szőlő gyomnövényeit és komplex gyomirtási rendszerét.

Jogi és szakigazgatási ismeretek terén:

- ismeri a növényvédelmi szakigazgatás szervezeti felépítését, a növényvédelmi hatóságok tevékenységét,
- ismeri a károsítók elleni védekezésre, valamint a zárlati és veszélyes károsítókra vonatkozó előírásokat,
- ismeri a növényegészségügyi vizsgálatokat,
- ismeri a behozatalra vonatkozó tilalmi, illetve speciális előírásokat,
- ismeri az export-, import- és tranzitforgalomban növényegészségügyi vizsgálati kötelezettség alá tartozó küldemények bejelentésére és vizsgálatának végrehajtására vonatkozó előírásokat,
- ismeri a szaporítóanyagok növényegészségügyi ellenőrzését,
- ismeri a növényvédelmi tevékenység környezetvédelmi és jogi vonatkozásait,
- értelmezni tudja az engedélyköteles termékek forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezését,
- jellemezni tudja az engedélyköteles termékekkel folytatott tevékenységeket,
- értelmezni tudja az árusítás, forgalmazás, vásárlás és felhasználás szakképzettséghez kötött szabályozását,
- jellemezni tudja a növényvédelmi szolgáltatás, légi növényvédelem tevékenységeket.

Integrált növényvédelmi szakirány

Integrált növényvédelem terén:

- ismeri a termelés biztonságát veszélyeztető károsítókat és azok jelentőségét,
- ismeri a növényvédelem helyét és szerepét a termesztéstechnológiában,
- ismeri a védekezési eljárásokat (agrotechnikai-, kémiai-, biológiai-, biotechnikai),
- ismeri a növényvédelmi munkák tervezését,
- ismeri a szántóföldi növénykultúrák (kalászosok, káposztafélék) integrált növényvédelmét,
- ismeri a gyümölcsstermő növények integrált növényvédelmét,
- ismeri a szőlő, valamint az üveg és fólia alatt termesztett zöldség-növények integrált védelmét.

Növényvédelmi higiéné terén:

- ismeri a növényvédelem és a növényvédő szerek jelentőségét, a növényvédő szerek minősítését, engedélyezését,
- ismeri a peszticidek környezethigiénés-toxikológiai ártalmait, hatásukat a környezetre, levegőre, talajra, vizekre, élőlényekre és az emberre,
- ismeri a növényvédő szer okozta mérgezéseket, megelőzésüket, elsősegélynyújtást,
- ismeri a szerves foszforsavészterek használatát a növényvédelemben,
- ismeri a vegyi anyagok mutagén, karcinogén, teratogén hatását,
- ismeri a xenobiotikumok (szermaradékok stb.) fogalmi körét, élelmezés-egészségtani jelentőségüket és higiénés megítélésüket,
- ismeri a foglalkozási fertőző betegségek előfordulását a növényvédelmi munka során, a foglalkozási eredetű allergiás bőrgyulladásokat, gyakoribb bőrfertőzéseket, a szerves és szervetlen porok által okozott gyakoribb légzőszervi betegségeket, a megelőzés lehetőségeit,
- értelmezni tudja a kockázatbecslést, kockázatkezelést és kémiai biztonságot a növényvédelmi munkában.

Peszticid ismeret, kezelés, tárolás terén:

- ismeri a kéntartalmú és szervetlen rézhatóanyagú gombaölőket,
- ismeri a ditioszénsav-származékokat, benzimidazolekat, pirimidineket, morfolin származékokat, karbox-amidokat, karbox-imideket, triazolekat, antibiotikumokat, baktericideket,
- ismeri az állati kártevők ellen hatásos vegyületeket,
- ismeri a foszfátésztereket, karbamátokat, metamorfózisra ható hormonokat, hormon analógokat, hormon antagonistákat,
- ismeri az atkaölőket, fonálférgék ellen ható készítményeket, csigaölőket, rágcsálóirtókat, vadriasztókat,
- ismeri a gyomirtószer csoportosítását,
- jellemezni tudja a gyomirtószer csoportokat (fenol-származékok, fenoxi-karbonsavak, savamidok, nitroanilinek, karbamátok és tiolkarbamátok, karbamidszármazékok, szulfonil-karbamidok, triazol, dipiridil és uracil származékok, gyomirtó hatású szerves foszforvegyületek, triazinok, retardánsok és transzspiráció gátlók).

Peszticid kereskedelem és marketing ismeretek terén:

- ismeri a peszticidek világkereskedelmének helyzetét,
- ismeri a peszticid kereskedelem európai és magyarországi vonatkozásait,
- ismeri a kereskedelmi és marketing stratégiákat,
- ismeri növényvédő szer kiskereskedelmet és kapcsolódó szaktanácsadást,
- ismeri a műtrágyák, termésnövelő anyagok kereskedelmét és marketingjét.

Biotermesztő szakirány

Organikus gazdálkodás a növénytermesztés terén:

- ismeri a biotermesztés alapelveit, irányzatait,
- ismeri a biotermesztés intézményrendszerét, ellenőrzési rendszerét,

– ismeri az ökológiai gazdálkodás üzemi dokumentációjának rendszerét, a dokumentumok kezelésére vonatkozó előírásokat,

– ismeri a biotermesztésben alkalmazható vetésciklus típusokat, a vetésciklusra vonatkozó irányelveket és előírásokat,

– ismeri a szerves- és zöldtrágyázás jelentőségét, lehetőségeit a biotermesztésben,

– ismeri a biotermesztésben engedélyezett egyéb tápanyagokat, a tápanyag kijuttatásának módjait,

– ismeri a komposzt előállításának, kezelésének, felhasználásának lehetőségeit,

– ismeri a megelőző növényvédelem eszközeit a biotermesztésben,

– ismeri a kémiai növényvédelem biotermesztésben engedélyezett eljárásait, a biotermesztésben használható szereket és alkalmazásuk feltételeit,

– ismeri a biotermesztésben alkalmazható gyomirtási módokat, annak eszközeit,

– ismeri a tárolás és feldolgozás alapvető előírásait, módszereit,

– ismeri a biotermékek speciális értékesítési módszereit,

– ismeri a fontosabb szántóföldi kultúrák biotermesztésének technológiáit (kalászosok, kukorica, napraforgó, olajtök, repce, burgonya, hüvelyesek, takarmánynövények, gyógy- és fűszernövények),

– ismeri a fontosabb kertészeti kultúrák biotermesztésének technológiáját.

Növényvédelem a biotermesztésben terén:

– ismeri a nem biológiai védekezési módok és az egyoldalú termeléscentrikus gazdálkodás sajátosságait, a biológiai növényvédelem jellemzőit, növényvédő szereket és hasznos szervezeteket,

– jellemezni tudja a környezet tényezőit: abiotikus környezeti tényezőket, biotikus környezeti tényezőket,

– jellemezni tudja a kártevők népességmozgalmát, a populációk struktúráját, populációdinamikáját, szinergista, antagonista kölcsönhatásokat (intraspecifikus és interspecifikus konkurencia, interferencia, antagonizmus),

– jellemezni tudja az ízeltlábúakat, baktériumokat, véglényeket, gombákat, rickettsiákat, gerinceseket és egyéb gerincteleneket (fonálférgék, ragadozó csigák) mint az állati kártevők természetes ellenségeit,

– jellemezni tudja a biológiai védelmet a kórokozók ellen.

Tájtermesztő szakirány

Tájtermesztési ismeretek terén:

– ismeri a tájtermesztés fogalmát, alapelemeit,

– ismeri a napsugárzás szerepét a növénytermesztésben, a növénytermesztés termikus feltételeit (talajhőmérséklet, levegő hőmérséklete, hőösszeg, tenyészidőszak hossza, hőmérsékleti szélsőségek),

– jellemezni tudja a Föld és Magyarország vízkészletét, Magyarország természetes vízellátottságát (csapadék évi összege, évi változása, csapadék tenyészidőszakbeli ala-

kulása, csapadék változékonysága, csapadékmentes időszakok, aszály, potenciális evapotranszspiráció, tényleges evapotranszspiráció, klimatikus vízmérleg),

– jellemezni tudja az agroökológiai körzeteket Magyarországon.

4. Gyakorlati követelmények

Földműveléstani és növénytermesztési ismeretek terén:

– önállóan képes a kertészeti és szántóföldi növények termesztési és növényvédelmi technológiájának munkafolyamatait végezni (talajművelés, vetés, növényápolás, öntözés),

– önállóan képes az erő- és munkagépek üzemeltetéséhez kapcsolódó karbantartási feladatokat elvégezni,

– önállóan képes a technológiai feladatokhoz szükséges anyagokat, eszközöket és göngyölegeket mennyiségileg, minőségileg kiválasztani,

– önállóan képes az elvégzett munkát értékelni, az esetleges hibákat felismerni,

– alkalmazni tudja a szakmai szoftvereket,

– önállóan képes a kórokozók, kártevők és kártételük, a gyomnövények diagnosztizálására,

– önállóan képes a növénytermesztésben használt gépek, villamos berendezések üzemeltetésére, napi karbantartására,

– alkalmazni tudja a környezetkímélő növényvédelmi technológiákat,

– önállóan képes a termesztési célnak és az adott szabványnak megfelelő árukikészítést, szakszerű csomagolást, tárolást végrehajtani,

– önállóan végzi a vető és szaporító anyagok tulajdonságainak meghatározását, értékelését, válogatását, tisztítását, csávázását,

– önállóan végzi a vetés, a növényállomány minőségének elbírálását,

– tudja a permetezési napló célját, készítését, vezetését,

– önállóan végzi a növényvédelem bizonylatainak kiállítását,

– önállóan végzi a tevékenység végzéséhez szükséges szakmai számításokat,

– önállóan végzi a tevékenységgel összefüggő szervezési feladatokat,

– önállóan végzi a növényvédő szerek előkészítését, tárolását,

– önállóan végzi erő- és munkagépek üzemeltetését, kezelését, beállítását, karbantartását.

Kórtani ismeretek terén:

– felismeri a kórokozókat diagnosztizálás során terepen,

– felismeri a protozoonok (nyálkagombák) és kromisztumok (Oomycota, moszatgombák); gombák (Chytridiomycota, rajzospórás gombák; Zygomycota, járomspórás gombák) által okozott betegségeket,

– felismeri a tömlősgombák, bazídiumos gombák, mitospórás (konídiumos) gombák és virágos élősködők által okozott betegségeket.

Növényvédelmi állattan és gyombiológiai ismeretek terén:

– felismeri a károsítókat és kárképét,

– felismeri a fontosabb (kb. 120 faj) magyarországi gyomfajok csíranövényeit és kifejlett egyedeit,

– alkalmazni tudja a gyomfelvételezési módszereket,

– önállóan képes a gyomborítás értékelésére, talajmin-tavételre magkimosás és bio-teszt céljából.

Jogi és szakigazgatási ismeretek terén:

– önállóan végzi a tevékenység végzéséhez szükséges szakmai számításokat,

– önállóan végzi a tevékenységgel összefüggő szervezési feladatokat,

– alkalmazni tudja a számítástechnikai eszközöket, adatátviteli eszközöket és eljárásokat,

– képes önállóan üzleti tervet készíteni,

– alkalmazni tudja a vállalkozási, adózási és társadalombiztosítási, számviteli, bank- és pénzügyi ismereteket,

– alkalmazni tudja a szakmai szoftvereket.

Integrált növényvédelmi szakirány:

– önállóan képes egy adott kultúra komplex növényvédelmi tervének elkészítésére és alkalmazására.

Biotermesztő szakirány:

– önállóan képes a gyomirtás speciális gépeit üzemeltetni, karbantartani (gyomfésű, gyomkefe),

– önállóan végzi a természetes szaporítóképletekkel való szaporítás és gyökereztetés munkaműveleteit,

– önállóan végzi az állandó helyre való szabadföldi vetést, palántázást,

– önállóan végzi a termesztőberendezésben a speciális növényápolási munkákat,

– üzemeltetni tudja az egyszerű tisztító és szárító berendezéseket,

– el tudja végezni a szerves trágyák kezelését, kijuttatását, komposztok előállítását, felhasználását,

– elő tudja állítani a növényi kivonatokat és főzeteket.

Tájtermesztési szakirány:

– jellemezni tudja a növénytermesztés technológiáját csernozjom talajon,

– jellemezni tudja a növénytermesztés technológiáját erdő talajon,

– jellemezni tudja a növénytermesztés technológiáját réti talajon,

– jellemezni tudja a növénytermesztés technológiáját homok talajon,

– jellemezni tudja a növénytermesztés technológiáját szikes talajon,

– önállóan képes a talajművelés tervezésére,

– önállóan képes a növényi sorrend tervezésére különböző termőtípusokon.

5. Személyi követelmények

A munkaterület jellemzéséhez igazodó szakmai, egészségügyi alkalmasság határozza meg a beiskolázási feltételeket.

A növénytermesztő és növényvédő rendelkezzen megfelelő fizikummal, állóképességgel, szakmáját megfelelő hivatástudattal végezze. Fegyelmezettsége és hivatástudata megfelelő mértékű legyen a speciális növényvédelmi, illetve a biotermesztésben alkalmazott előírások betartására és betartatására. Ismereteit megfelelően tudja integrálni az egyes munkafolyamatok végzése, illetve irányítása során. Fokozott környezettudatosság jusson érvényre szemléletét és szakmai tevékenységét illetően is.

Felsőfokú szakmai tudását képes legyen a verbális és az írott kommunikáció során is kifejezni.

V. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

– A képzési programban meghatározott tanulmányi és vizsgakötelezettségek maradéktalan teljesítése, a négy félév lezárása.

– Az irányított szakmai gyakorlat teljesítése.

– Két opponens által elbíralt és védésre alkalmasnak minősített szakdolgozat: a szakdolgozat témája szabadon választható a szakmai érdeklődésen belül, ha az kapcsolódik a szakiránynak megfelelő, az intézmény által elfogadott témakörökhöz.

Integrált növényvédelmi szakirány

A jelöltnek egy meghatározott növénykultúra növényvédelmi technológiájához, növényvédelmi, előrejelzési eljárásához kapcsolódó témakört kell feldolgoznia a növénytermesztés, növényvédelem, integrált növénytermesztés, elméleti és gyakorlati ismereteinek hasznosításával.

Tájtermesztő szakirány

A jelöltnek egy adott tájegység, ökológiai tényezők, vagy meghatározott növénykultúrák termesztésének sajátosságait kell elemeznie, komplex ökológiai szemléletre törekedve a növénytermesztés, növényvédelem, tájtermesztés elméleti és gyakorlati ismereteinek hasznosításával.

Biotermesztő szakirány

A jelöltnek egy adott növénykultúra biotermesztéséhez, biológiai növényvédelméhez, a biotermesztésben alkalmazott speciális termesztéstechnológiai és feldolgozási eljárásához, forgalmazásához kapcsolódó témakört kell feldolgoznia a növénytermesztés, növényvédelem, biotermesztés elméleti és gyakorlati ismereteinek hasznosításával.

A szakdolgozat legyen a hallgató önálló munkája, szakmai programokra felépített, a magyar nyelv szabályai szerint összeállított, a szakmai és formai követelményeknek megfelelő.

A szakdolgozatot az intézmény által kiadott részletes tartalmi és formai követelmények alapján kell elkészíteni.

A szakdolgozat 30–40 oldalas terjedelme foglalja magába a témafelvetést, a szakirodalmi áttekintést, a vizsgálat anyagát és módszerét, a vizsgálat, illetve elemzés eredményét, a jelölt értékelő véleményét, a gyakorlati alkalmasság lehetőségeit. Az értékelő fejezet szakirodalom, egyéni elemzés és tapasztalat alapján készüljön.

A szakmai vizsgát a vonatkozó hatályos rendelet előírásai alapján kell végrehajtani.

Köztes vizsga: –

2. A szakmai vizsga részei

– Gyakorlati vizsga

– Szóbeli vizsga

(A gyakorlati vizsgarészt kell előbb megtartani.)

2.1. A szóbeli vizsga tantárgyai:

– növénytermesztés,

– növényvédelem.

A növénytermesztés vizsgatárgy:

– a növényi produktumra ható ökológiai tényezők, a növény és környezete kölcsönhatásai,

– a biológiai alapok szerepe a növénytermesztésben, a fajtaminősítés rendszere, a szántóföldi növények fajtái, a fajtaválasztás szempontjai, a fajtákkal szemben támasztott követelmények,

– a szántóföldi növényfajok ökológiai igénye, termesztéstechnológiájának főbb elemei témaköreit foglalja magába.

A növényvédelem vizsgatárgy:

– a járványtani és előrejelzési alapismeretek,

– a szántóföldi növények, a zöldségnövények, a szőlő és a gyümölcstermő növények fontosabb betegségei és az ellenük való védekezés,

– a szántóföldi növények, a zöldségnövények, a szőlő és a gyümölcstermő növények fontosabb kártevői és az ellenük való védekezés,

– a szántóföldi növények, a zöldségnövények, a szőlő és a gyümölcstermő növények gyomnövényei és gyomirtása,

– a növényvédelmi előrejelzés feladatai, formái és eszközei,

– a növényvédelmi szakigazgatás szervezeti felépítése, a növényvédelmi hatóságok tevékenysége,

– a munkavédelmi és környezetvédelmi előírások, méhek védelme, élővizek védelme témaköreit foglalja magába.

2.2. A gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

A gyakorlati vizsgán a vizsgafeladatokat (tétételeket) az FVM által javasolt témakörökből kell a helyi feltételrendszer figyelembevételével összeállítani.

A végrehajtandó vizsgafeladatokat a kamarai vizsgabizottsági taggal egyetértésben a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsga két részből áll

Növénytermesztés:

– Munkáltató jellegű, meghatározott technológiai művelet elvégzése egy óra időtartam alatt.

– Növényfelismerés herbárium lapok és élő növény-minta alapján (10 db növényminta).

– Magfelismerés maggyűjtemény alapján (10 db mag).

Növényvédelem

– Munkáltató jellegű, meghatározott technológiai művelet elvégzése egy óra időtartam alatt.

– Tünettani felismerés herbáriumi lapokról (kb. 10 herbáriumi lap; a betegség, kórokozó tudományos neve, gombabetegségeknél: a gomba osztályba sorolása).

– Kárkép és rovar felismerés.

– Gyomnövény felismerés herbáriumi lapokról (kb. 10 herbáriumi lap; tudományos név, életformába sorolás).

A gyakorlati vizsga időtartama legfeljebb 300 perc.

A vizsgázók létszámának megfelelő számú tételt a vizsgáztató intézmény állítja össze a javasolt gyakorlati témakörök, valamint a gyakorlati követelmények figyelembevételével úgy, hogy azok a megadott időtartamok alatt szakszerűen elvégezhetőek legyenek, és a feladatok szakszerű elvégzése ezt az időtartamot ki is töltsé.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

Az elméleti vizsga tartalma

Növénytermesztés:

– a növénytermesztés fejlesztési irányainak ismertetése,

– a talaj (mint alapvető természeti erőforrás) általános jellemzőinek, a hasznosítás eredményének és következményeinek ismertetése,

– a víz, illetve a vízellátás, vízhasznosítás jelentőségének és szerepének ismertetése,

– a vízhiány, az aszály hatása enyhítési lehetőségeinek ismertetése,

– a napenergia növények általi hasznosítása és a befolyásoló tényezők hatásának értékelése,

– a termést befolyásoló tényezők hatásának értékelése,

– a biológiai alapok szerepének meghatározása a növénytermesztésben, a fajtaminősítés rendszerének ismertetése,

– a búza éghajlat- és talajigényének jellemzése, termesztéstechnológiájának ismertetése (vetésváltása, trágyázása, talaj-előkészítése, vetése, ápolása és betakarítása),

– a búzafajták csoportosítása, a fajták ismertetése, a fajtamegválasztás üzemi szempontjainak elemzése,

– a rozs és a zab termesztésének ismertetése,

– a rizs termesztésének ismertetése,

– az őszi árpa és a sörárpa termesztésének ismertetése,

– a kukorica éghajlat- és talajigényének jellemzése, termesztéstechnológiájának ismertetése (öntözése, talaj-előkészítése, vetése, vetésváltása és trágyázása, ápolása, betakarítása),

– a hibridkukorica üzemi vetőmagtermesztésének ismertetése, a kukoricahibridek csoportosítása (előállítás, éréside, felhasználás szerint),

– a borsó éghajlat- és talajigényének jellemzése, termesztéstechnológiájának ismertetése (öntözése, talaj-előkészítése, vetése, vetésváltása és trágyázása, ápolása, betakarítása),

– a konzervipari zöldborsó termesztésének ismertetése,

– a szója termesztésének ismertetése,

– a napraforgó éghajlat- és talajigényének jellemzése, termesztéstechnológiájának ismertetése (talaj-előkészítése, vetése, vetésváltása és trágyázása, ápolása, betakarítása),

– a repce termesztésének ismertetése,

– a burgonya éghajlat- és talajigényének jellemzése, termesztéstechnológiájának ismertetése (öntözése, talaj-előkészítése, ültetése, vetésváltása és trágyázása, ápolása, betakarítása),

– a cukorrépa éghajlat- és talajigényének jellemzése, termesztéstechnológiájának ismertetése (öntözése, talaj-előkészítése, vetése, vetésváltása és trágyázása, ápolása, betakarítása), a fajták csoportosítása, jellemzése,

– a dohány éghajlat- és talajigényének jellemzése, termesztéstechnológiájának ismertetése (öntözése, palánta nevelése, talaj-előkészítése, palántázása, vetésváltása és trágyázása, ápolása, betakarítása),

– a lucerna éghajlat- és talajigényének jellemzése, termesztéstechnológiájának ismertetése (öntözése, talaj-előkészítése, telepítése, vetésváltása és trágyázása, ápolása, betakarítása) a lucerna magtermesztés és a fajták ismertetése,

– a vöröshere termesztésének ismertetése.

Növényvédelem:

– járványtani és előjelzési alapfogalmak értelmezése,

– szántóföldi növények fontosabb betegségeinek és az ellenük való védekezés lehetőségeinek ismertetése,

– zöldségnövények fontosabb betegségeinek és az ellenük való védekezés lehetőségeinek ismertetése,

– a szőlő és gyümölcsfajok fontosabb betegségeinek és az ellenük való védekezés lehetőségeinek ismertetése,

– gabonafélék, rizs, kukorica, cukorrépa, burgonya kártevői elleni védekezés lehetőségeinek ismertetése,

– egyéb szántóföldi növények (napraforgó, repce, len, kender, borsó, szója, dohány, lucerna) kártevői elleni védekezés lehetőségeinek ismertetése,

– zöldségnövények károsítói elleni védekezés lehetőségeinek ismertetése,

– gyümölcstermő növények károsítói elleni védekezés lehetőségeinek ismertetése,

– a szőlő és a tárolt termények károsítói elleni védekezés lehetőségeinek ismertetése,

- a kalászosok gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- a kukorica gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- a napraforgó gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- a cukorrépa gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- a burgonya és a dohány gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- hüvelyesek, évelő pillangósok gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- paprika, paradicsom gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- a kabakosok, káposztafélék gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- gyümölcsfélék és a szőlő gyomnövényeinek és komplex gyomirtási rendszerének ismertetése,
- a növényvédelmi előrejelzés feladatainak, formáinak és eszközeinek ismertetése,
- a károsítók előrejelzésének ismertetése (módszertani alapjai és lehetőségei),
- a növényvédelmi szakigazgatás szervezeti felépítésének, a növényvédelmi hatóságok tevékenységének ismertetése,
- zárlati és veszélyes károsítókra vonatkozó előírások, korlátozások, zárlati szabályok ismertetése,
- növényegészségügyi vizsgálatok: a behozatalra vonatkozó tilalmi, illetve a speciális előírások (export, import- és tranzitforgalomban növényegészségügyi vizsgálati kötelezettség alá tartozó küldemények bejelentésére és vizsgálatának végrehajtására vonatkozó előírások) ismertetése,
- szaporítóanyagok növényegészségügyi ellenőrzésének ismertetése,
- engedélyköteles termékek forgalomba hozatalának és felhasználásának engedélyezése,
- engedélyköteles termékekkel folytatott tevékenységek ismertetése,
- az árusítás, forgalmazás, vásárlás és felhasználás szakképzettséghez kötött szabályozása, növényvédelmi szolgáltatás, légi növényvédelem jellemzése,
- környezetvédelmi előírások ismertetése (méhek védelme, élővizek védelme).

A gyakorlati vizsga tartalma

Növénytermesztés:

- szántóföldi növények felismerése élő növény minta és herbárium alapján (magyar és tudományos megnevezéssel),
- magfelismerés (magyar és tudományos megnevezéssel),
- talajelőkészítés munkafolyamatainak tervezése, végzése és értékelése őszi és tavaszi vetésű növények alá,
- szerveztrágyázás és műtrágyázás munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,

- talajjavító anyagok (mészkeőrlemény) kijuttatási munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,
- gabonafélék, kukorica, apró magvú növények vetésnek tervezése, előkészítése, vetőgépbéállítás,
- gabonafélék betakarítási munkafolyamatának megtervezése, ellenőrzése,
- kukorica sorközművelés, sorközművelő kultivátor beállítása,
- gyomfésű beállítása, alkalmazása,
- kukorica öntözés megtervezése, öntözőberendezés üzemeltetése,
- erő- és munkagépek üzemeltetéséhez kapcsolódó karbantartási feladatok végzése,
- szakmai szoftverek alkalmazása,
- a termesztési célnak megfelelő terménykezelés, tárolás végrehajtása,
- üzleti terv készítése,
- a vető és szaporító anyagok tulajdonságainak meghatározása, értékelése, válogatása, tisztítása, csávázása,
- termesztéstechnológiai műveletek és a növényállomány minőségének elbírálása.

Növényvédelem:

- tünettani felismerés herbáriumi lapokról (kb. 120 herbáriumi lap; a betegség, kórokozó tudományos neve, gombabetegségeknél a gomba osztályba sorolása),
- kárkép és rovar felismerés,
- gyomnövény felismerés herbáriumi lapokról (kb. 130 herbáriumi lap; tudományos név, életformába sorolás),
- permetezőgépek üzemeltetése, karbantartása,
- légi növényvédelem előkészítése, munkafolyamatainak megtervezése és értékelése,
- gabonafélék kórokozóinak, kórképének diagnosztizálása, ellenük való védekezés munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,
- gabonafélék kártevőinek, kárképének diagnosztizálása, ellenük való védekezés munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,
- gabonafélék gyomnövényeinek meghatározása, gyomirtási munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,
- kukorica gyomnövényeinek felismerése, gyomirtási munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,
- napraforgó kórokozóinak, kórképének diagnosztizálása, ellenük való védekezés munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,
- napraforgó gyomnövényeinek meghatározása, gyomirtási munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,
- vetőmag csávázás munkafolyamatainak megtervezése, végzése és értékelése,
- a permetezési napló készítése, vezetése,
- a növényvédelem bizonylatainak kiállítása,
- szakmai számítások elvégzése,
- egyéni védőfelszerelések, védőruházat kezelése és használata,

– mérgezések, allergiás reakciók elkerülésének eszközei, megelőző eljárások, elsősegélynyújtás mérgezések esetén,

– a növényvédő szerek előkészítése, tárolása,
– környezetkímélő növényvédelmi technológiák alkalmazása.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A vizsga alóli felmentés a hatályos vizsgarendelet figyelembevételével a vizsgakövetelmények teljes megfelelése esetén adható.

Ilyen esetben a vizsgarész vagy tantárgy osztályzatát, illetőleg érdemjegyét a másik szakmai vizsgán elért érdemjegy alapján kell megállapítani.

5. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján

- szakmai elméletből és
- szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szakmai elméleti vizsga értékelése:

A szakdolgozat érdemjegyét a két opponens által adott bírálati érdemjegyek és a szóbeli védés átlaga adja, a kerekítés szabályainak megfelelően (a szóbeli védés színvonalát a döntő tényező lehet).

Amennyiben az egyik opponens elégtelenre értékeli a dolgozatot, azt egy harmadik opponensnek is bírálnia kell. Amennyiben két opponens nem fogadja el a dolgozatot, az szóbeli vizsgára nem bocsájtható, a szakdolgozat érdemjegye elégtelen.

A szakmai elmélet osztályzatát a szakdolgozat és a szóbeli vizsgarészen tantárgyanként külön-külön kapott érdemjegyekből számított számtani átlag alapján kell meghatározni a kerekítés szabályainak figyelembevételével (51 századtól felfelé kell kerekíteni). 50 század esetén a szakdolgozat érdemjegye a meghatározó.

A szakdolgozatok értékelését a vizsgáztató intézmény által kiadott értékelési útmutató előírásai szerint kell elvégezni.

A szóbeli vizsgát tantárgyanként egy-egy (1–5-ig terjedő) érdemjeggyel kell értékelni.

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A gyakorlati vizsga végső érdemjegyét a két gyakorlati vizsgarész érdemjegyeinek számtani átlaga alapján kell meghatározni a kerekítés szabályainak figyelembevételével (51 századtól felfelé kell kerekíteni). 50 század esetén a növénytermesztési feladat érdemjegye a meghatározó.

Sikertelennek kell tekinteni azt a gyakorlati vizsgarészt, ahol a vizsgázó nem teljesíti az egyes feladatra adható elérhető pontszámok 50%-át, vagy a felismerési feladat esetén 65%-át.

Ha a gyakorlati vizsgán a jelölt más, vagy saját testi épességét olyan módon veszélyezteti, hogy a szándékosság vagy szakmai felkészületlenség vélelmezhető, akkor a vizsgát meg kell szakítani, és a jelölt elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga értékelése:

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból a vizsgakövetelményeket teljesítette.

Nem kaphat bizonyítványt az a jelölt, aki

- a szakdolgozatra elégtelen érdemjegyet kapott,
- a szóbeli vizsgarészen egy vagy több tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott, illetve
- a gyakorlati vizsga egy vagy több vizsgarészén 50%, vagy a felismerési feladat esetén 65% alatt teljesített.

Az elégtelen osztályzatot kapott szakdolgozatot újra kell írni, legközelebb a következő vizsgaidőszak folyamán lehet megvédeni.

Javítóvizsgát a sikertelen szóbeli vizsga esetében abból a tantárgyból kell tenni, amelyből a vizsgázó tudását elégtelenre minősítették.

Sikertelen gyakorlati vizsga esetén javítóvizsgát abból a gyakorlati vizsgarészből kell tenni, ahol a vizsgázó nem teljesítette az előírt %-ot.

Ha a vizsgázó tudását elégtelenre minősítették valamelyik vizsgarészből illetve tantárgyból, a vizsgát más vizsgarészből, illetve tantárgyból folytathatja.

VI. Egyéb tudnivalók

Javasolt tantárgyak (modulok)

Közismereti modulok

Alkalmazott biológia

Alkalmazott kémia

Alkalmazott matematika

Angol nyelv

Informatika és számítástechnika

Szakmai elméleti és gyakorlati modulok

Agroökológia

Műszaki alapismeretek

Műszaki ismeretek

Alternatív földhasználat

Földműveléstan

Integrált növénytermesztés

Kertészeti alapismeretek

Növénynemesítés

Növénytan és élettan

Növénytermesztés

Növénytermesztési alapismeretek

Növényvédelem

Növényvédelmi előrejelzés

Táj- és környezetvédelem

Talajtan alapjai

Vezetési és szervezési ismeretek
Gazdálkodási, vállalkozási ismeretek
Jogi és szakigazgatási ismeretek
Kommunikációs technikák
Munka- és tűzvédelmi ismeretek

Szakirány szerinti modulok

– Tájtermesztő szakirány

Fajtahasználat

Szaktanácsadás

Tájtermesztés

– Biotermesztő szakirány

Gyógy- és fűszernövények termesztése

Növényvédelem a biogazdálkodásban

Minőségbiztosítás a biotermesztésben

Organikus gazdálkodás a növénytermesztésben

– Integrált növényvédő szakirány

Peszticid ismeret, kezelés, tárolás

Növényvédelmi higiéné

Peszticid kereskedelem és marketing

Integrált növényvédelem

* * *

162. A Sajt készítő szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 31 5212 17
2. A szakképesítés megnevezése: Sajt készítő
3. Hozzárendelt FEOR szám: 7214
4. Szakképzési évfolyamok száma: –
5. Képzési idő, maximális óraszám: 800 óra
6. Elmélet aránya: 30%
7. Gyakorlat aránya: 70%

II. A szakképesítés további adatai

8. A képzés megkezdéséhez szükséges iskolai és szakmai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
9. Pályaalkalmassági, illetve szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelnie: szakmai alkalmasság
10. Előzetes szakmai gyakorlat: –
11. Előírt gyakorlat: –
12. Szakmai alapképzés időtartama: –
13. Szintvizsga: –

III. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
7214	Tejfeldolgozó

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

A sajt készítő szakember olyan munkaterületen dolgozik, ahol emberi fogyasztás céljára élelmiszereket állítanak elő. Különböző típusú sajtfeleségeket, sajt készítményeket gyárt. Munkája során be kell tartania az élelmiszerek előállításával kapcsolatos mennyiségi, minőségi, higiéniai követelményeket, környezetvédelmi, munkavédelmi előírásokat, valamint a gazdaságossági szempontokat.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések	
azonosító száma	megnevezése
31 5212 15	Tejtermékgyártó
21 5212 14	Tejkezelő

IV. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során elvárt kompetenciák

Alapfokú számítógép-kezelés, adatgyűjtés, adatrögzítés, adatfeldolgozás.

A munka- és környezetvédelmi követelmények, törvényi rendelkezések, előírások, szabályok betartása, a HACCP-rendszer alkalmazásával kapcsolatos feladatok ellátása, gazdálkodás szervezése, önálló vállalkozások beindítása, működtetése.

Az alap- és adalékanyagok, késztermékek ellenőrzése az érvényes előírások szerint, az eredmények értékelése, elemzése.

A termékgyártással kapcsolatos törvények, rendeletek és az EU élelmiszerekkel kapcsolatos előírásainak ismerete és alkalmazása.

A technológiai berendezések üzemképességének, a jellemző paraméterek ellenőrzése, beállítása, a hibák felismerése, beavatkozás.

Sajtok és sajt készítmények gyártása a mindenkor érvényes előírások szerint.

A tejipari gépek, berendezések biztonságos üzemeltetése, a napi karbantartási, tisztítási feladatok elvégzése.

2. Elméleti követelmények

Sajt készítés technológiája terén

- ismeri a tejfeldolgozás történetét,
- ismeri a tej képződését és leadásának folyamatát,
- tudja a színtenyészet, a normál és koncentrált kultúra fogalmát,
- tudja a sajtok fogalmát, ismeri az összetételét, szerkezetét,

- ismeri a kőményes sajt, a parenyica sajt, a cseddár, a parmezán, a krémtúró, a pogácsa sajt gyártását,
- tudja a fehér sajt, a hansági juhsajt, a kaskavál sajt, valamint a lipthói és a székely túró gyártását,
- ismeri az ömlesztett sajt fogalmát, összetételét, szerkezetét,
- felsorolja a főlözött tej és a savó ipari feldolgozási lehetőségeit,
- tudja a sajtüzemi tisztítás és fertőtlenítés munkafázisait,
- jellemzi a tej alkotórészeit,
- felsorolja a tej alkotórészeit és tulajdonságait, ismeri a befolyásoló tényezőket,
- ismeri a tej és tejtermékgyártás hasznos és káros mikrobaiból,
- tudja a tej tőgyben és tőgyön kívüli fertőzési lehetőségeit,
- jellemzi a tej mikrobaszámának és mikroflórájának változását a feldolgozásig,
- tudja a fejtés előkészületeit, a kézi és gépi fejtés módszereit, ismeri az elsődleges tejkezelés gépeit és eszközeit,
- jellemzi a leggyakrabban előforduló alapanyaghibákat (takarmány-, kémiai, mikrobiológiai és istálló eredetű hibák),
- felsorolja és jellemzi a sajtokba kerülő oltót, az adalék- és ízesítő anyagokat, valamint az egyéb segédanyagokat,
- tudja a sajtok érzékszervi bírálatát, valamint felsorolja és jellemzi a legfontosabb minőségi követelményeket, a leggyakoribb küllemi, állomány-, szín-, íz- és szaghibákat,
- tudja a sajtgyártó üzem belső ellenőrzésének előírásait (higiéniai, félkész és késztermék vizsgálatok),
- ismeri a soványtej és a savó – mint sajtüzemi melléktermékek – közvetlen emberi táplálkozásra, illetve állati takarmányozásra való hasznosítását,
- jellemzi és értékeli a sajtüzemi technológiai berendezések kézi, valamint kézi vezérlésű tisztítását és csírátlanítását,
- elvégzi a tej szárazanyag-tartalmának és zsírtartalmának, és a kádtéj zsírtartalmának kiszámítását, valamint beállítását,
- elvégzi az oltóerősség kiszámítását, megállapítja a szükséges oltómennyiséget, a kitermelési %, a szózási és érési veszteségek kiszámítását, valamint a sajtgyártási alapanyagnorma-számításokat,
- tudja a túró-tej zsírtartalmának, valamint a kész túró víztartalmának beállítását, felismeri a sajtgyártás jelentőségét, elvégzi a sajtok csoportosítását,
- ismeri a tej alvadásának elméletét, az alvadék szerkezetét, megfogalmazza a szinerézist, valamint jellemzi a sajtérés fizikai, kémiai, kolloidkémiai és érzékszervi változásait, az alvadék különleges kezelési, formázási módszereit, a préselés célját, a szózás műveleteit és folyamatait,
- értékeli a sajtérés szakaszait, tudja az érési feltételek biztosítását, felsorolja a sajtérlelők állati kártevői ellen

való védekezés módszereit, értékeli a sajtgyártás általános folyamatábráját,

- tudja a camembert-, a márvány-, az ementáli sajt, az oltós étkezési túró, a cukrozott sajt készítmények, a juhgomolya, valamint a csemege körözött és krémsajt gyártását,
- felismeri a sajtömlesztés jelentőségét, felsorolja az ömlesztés alapanyagait, adalék-, ízesítő- és segédanyagait,
- tudja a sajtömlesztés elméletét, az ömlesztés műveleteit és folyamatait,
- jellemzi az ömlesztett sajt minősítését és gyakoribb hibáit,
- összehasonlítja a vágható és kenhető állományú ömlesztett sajtok gyártástechnológiáját,
- ismeri a főlözött tej és savó összetételét, jelentőségét,
- felsorolja a sajtüzemi tisztítás és csírátlanítás kellekeit, illetve jellemzi a műveleteit és folyamatait,
- elvégzi a főlözés, a présnyomás, a présnyomás, valamint az érlelő kapacitás számítását,
- tudja a tej elsődleges kezelését és a higiénia biztosítását a termelőhelyen, a nyerstej minősítését, valamint a termelői tejjel szemben sajtgyártási szempontból támasztott követelményeket, az üzemi szintenyészet készítéséből az anya és tömegsavanyító gyártását, a kultúra minősítését, a sajtgyártási alapanyag tej mennyiségi és minőségi átvételének eszközeit, módszereit, a minősítő vizsgálatokat, valamint az üzemi előtárolást és eszközeit, a sajttej kezelése során a tisztítás, főlözés, zsírbeállítás, pasztörözés és hűtés módszereit és eszközeit, a kádtéj előkészítését (feljavítását, érlelését), a kádtéj alvasztásának eszközeit és módszereit (savanyú, oltós és vegyes alvasztás), az alvadék kidolgozásának műveletei közül: a felvágás, elősajtolás, utómelegítés, utósajtolás és az alvadék mosás módszereit, eszközeit, a röglyukas, az erjedési-lyukas, valamint a zárt téstájú sajtok formázási módszereit és eszközeit, hagyományos sajtpréselés eszközeit és módszereit, a sajtok mérlegelését, megjelölését, a sajtózás módszereit, berendezéseit és eszközeit, a sajtok kisüzemi hagyományos és bevonatos érlelésének módszereit és eszközeit, a sajtok tárolását és csomagolását, a tea-, csemege romadur-, óvári-, mosonmegyei csemege-, lajta-, trappista-, edámi és pannónia sajt gyártását, a gomolya készítését, a savanyú étkezési túró, az egyszerű, valamint a fűszerezett sajt készítmények gyártását.

Sajtkészítés gépei és berendezései kezelése terén

- ismeri a tejiipari áruszállító és tejszállító-gépkocsik felépítményének kivitelezési módjait, a tejtároló berendezések anyagait, űrtartalmát és kialakításuk módját, a szűrési eljárások csoportosítását, a tejszővek, csőszelvények és tápszivattyúk szerkezeti felépítését, elvi működési vázlatukat,
- tudja a sajtprések, a túrócentrifugák felépítését és működését, az önürítő centrifugák működési elvét, a daraboló-, őrlő- és szeletelő-berendezések felépítését és működését, a keverő-berendezések felépítését és működését, a dugattyús homogénezőgépek elvi működését, felépítését, az egyfokozatú és a kétfokozatú homogénezőgépek működését,

désének eltérését, a tartályszerű hőkezelő berendezések felépítését, a lemezpasztörök és lemezes hűtők felépítését, elvi működését, a pasztörözési hőfok szabályozását, a hőcserélés és regeneratív hőcserélés fogalmát, az alvadékkészítő berendezések szerkezeti felépítését és működését, az ikerüstös sajtömlesztők és kutterek felépítését és működési elvét, a köráramoltatásos tisztítási berendezések elvét, a mosóközpont felépítését és működését, a technológiai rendeltetésű műszerek működési elvét,

– ismeri a tejiparban alkalmazott fűtési és hűtési rendszereket,

– felsorolja a tejipari szerkezeti és csomagolóanyagokkal szemben támasztott követelményeket, felhasználási területeket, a leggyakrabban használt csomagolóanyagok előnyeit és hátrányait,

– jellemzi a tejszállító gépkocsiknál alkalmazott mintavétel módjait, töltésüket és ürítésüket, tisztításukat, mosási fázisaikat,

– ismeri a tejtároló berendezések rendeltetését, töltésüket, ürítésüket, tisztításukat, mosási fázisukat, a tejszűrők rendeltetését, a szűrőanyagokat, a szűrést befolyásoló tényezőket, a sajtprések rendeltetéseit, üzemeltetési irányelveiket, jellemzi a tisztításukat,

– meghatározza a fölözőgépek technológiai rendeltetését, tudja az üzembe helyezésüket és az üzemeltetésük során előforduló üzemzavarokat és elhárításukat,

– ismeri a túrócentrifugák rendeltetését, üzemeltetési irányelveiket, tudja a túró szárazanyag-tartalmának szabályozását, jellemzi a tisztításukat,

– tudja az önürítő centrifugák rendeltetését, ismeri az előnyeiket és a hátrányaikat, az üzemeltetésbeli eltéréseiket a hagyományos fölözőgépekhez viszonyítva, a daraboló-, őrlő-, szeletelő-berendezések technológiai rendeltetését, üzemeltetési irányelveit, a keverő-berendezések felhasználási területét, rendeltetését, üzemeltetési irányelveiket, a dugattyús homogénezőgépek rendeltetését, indításukat, leállításukat és tisztításukat, a tartályszerű hőkezelő berendezések elvi felépítését, rendeltetését, hűtési és fűtési rendszerüket, üzemeltetési irányelveiket és tisztításukat, a lemezpasztörök és lemezes hűtők rendeltetését, üzembe helyezésüket, az üzemzavaraikat és elhárításukat, valamint energiatakarékos üzemeltetésüket, az alvadékkészítő berendezések technológiai rendeltetését, üzemeltetésüket és tisztításukat, a sajtömlesztő berendezések üzemeltetését és tisztítását, a hajtogató rendszerű csomagológépek rendeltetését, az adagmennyiség szabályozását, üzemeltetésüket és tisztításukat, a köráramoltatásos tisztítás berendezéseit, felhasználási területüket, a lemezpasztörök és zárt tankok tisztítását, a technológiai rendeltetésű műszerek felhasználási területeit, pontosságukat, leolvasásukat, ellenőrzésüket és karbantartásukat.

Munkavédelem és higiénia terén

– ismeri a biztonságos és higiénikus munkavégzés alapvető szabályait, az élelmiszeripari higiénia személyi, gyártási és kereskedelmi jelentőségét,

– értelmezi a biztonságtechnika és a foglalkozási ártalmak mindazon kérdéseit, amelyek az élelmiszer-ipari termelést és az abban résztvevők körülményeit befolyásolják,

– tudja a higiénia jelentőségét, a termék minőségére gyakorolt hatását és felismeri annak közegészségügyi jelentőségét,

– tudja a környezetvédelmi előírások betartásának, biztosításának lehetőségeit, illetve az előírások megszegésének következményeit,

– tudja a tűzvédelem, az elsősegélynyújtás, a higiénia és az üzemegeésztan alapismereteit, az élelmiszerek előállítására, forgalomba hozatalára vonatkozó, és a termeléssel kapcsolatos higiénia, balesetelhárítási és munkavédelmi szabályokat.

Minőség-ellenőrzés és minősítés terén

– tudja a minőség fogalmát, alapelvét, a szabvány fogalmát, a szabványosítás célját és tárgykorét,

– ismeri a minőség jogi szabályozását, a minőség-ellenőrzési rendszer működésének feltételeit, a minőségfejlesztés folyamatait, a nyerstej minősítését a Nyerstej Minősítő Laboratóriumban, tudja az érzékszervi vizsgálatok alapjait,

– jellemzi az üzembe beérkező alapanyag minősítését a felhasználási terület figyelembevételével a tejipari termékek ellenőrző kémiai vizsgálatait, a sajtok ellenőrző mikrobiológiai vizsgálatait, a minőségi előírásokat, az ellenőrzési adatok dokumentálását, a mintavétel kémiai, mikrobiológiai és érzékszervi vizsgálatok céljára, valamint az érzékszervi vizsgálatok módszereit, a sajtok minősítését. (Magyar Élelmiszerkönyv, III. kötet)

Gazdálkodás terén

– ismeri a vállalkozási lehetőségeket, az élelmiszer-ipari tevékenység lehetséges jogi formáit,

– ismeri a legfontosabb közgazdasági alapfogalmakat, az adózás szerepét, fogalmát, az élelmiszeripar adózási viszonyait,

– ismeri az élelmiszeriparra vonatkozó társadalombiztosítási szabályokat,

– felismeri a könyvvizetés fontosságát, felsorolja a számviteli alapelveket,

– tudja az élelmiszer-ipari támogatás formáit,

– felsorolja a bankválasztás szempontjait, hitelformákat, hitellehetőségeket,

– tudja a vállalkozások működtetésének követelményeit, a bizonylatolás alapelveit, a bizonylatok és számlák kezelésének szabályait,

– jellemzi a marketing jelentőségét, szerepét,

– alkalmazza a kommunikáció alapjait, az üzleti tárgyalás technikáját,

– leírja az üzleti terv készítésének menetét,

– érti a szerződés fogalmát, a szerződéskötés szabályait,

– tudja az árképzés, a számlakiállítás, a számlakiegyenlítés szabályait,

– kitölti az alapvető bizonylatokat,

– tudja a leltározás alapvető szabályait.

3. Gyakorlati követelmények

- Elvégzi az elsődleges tejkezelést a gyűjtőhálózatban, üzemelteti a mérőórás tejátvételi vonalat, átveszi, minősíti és előtárolja az alapanyagot,
  - üzemelteti a tejtisztító centrifugákat,
  - elkészíti a sajtgyártáshoz használt kultúrákat,
  - elvégzi a bevonatos sajtérlelés műveleteit,
  - sajtkelesztőműveleteket gyárt,
  - sajtokat minősít és egyszerűbb vizsgálatokat végez,
  - juhsajtokat készít,
  - ömlesztett sajtot gyárt és minősít,
  - feldolgozza a sajtgyártás melléktermékeit,
  - elvégzi az adminisztrációs feladatokat,
  - elvégzi a sajttej kezelését: tisztítását, zsírtartalom beállítását, pasztörözését és hűtését, a kádtej előkészítését: feljavítását és érlelését, a sajttej alvasztását, az alvadék kidolgozását kézi és gépi úton, az alvadék formázását, a sajtok préselését, a prések működtetését, a sajtok sózását, a hagyományos érlelést, a sajtok tárolását és csomagolását,
    - sajtfeleségeket gyárt (tea, csemege romadur, márványsajt, óvári, lajta, mosonmegyei csemege, trappista, köményes sajt, ementáli, rögzőállományú étkezési túró, pogácsasajt, gomolya),
    - üzemelteti a sajtgyártás gépeit, berendezéseit,
    - elvégzi a tisztítás és fertőtlenítés műveleteit,
    - betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi, higiéniai, valamint környezetvédelmi előírásokat,
    - elvégzi a technológiai számításokat: a tej szárazanyag-tartalmának és zsírintes szárazanyag-tartalmának kiszámítása, a fölözés számításai, a kádtej zsírtartalmának beállítása, a kádtej zsírtartalmának kiszámítása a tej zsírintes-szárazanyag-tartalma, valamint a tej fehérje-tartalma alapján, oltóerősség megállapítása, oltómennyiség kiszámítása, présnyomás és présnyomás számítása, kitermelés és érési veszteség számolása, sajtgyártási alapanyag-norma számítás, érlelő kapacitás-számolás, a túró víztartalmának beállítása, a túrótej zsírtartalmának beállítása.

4. Személyi követelmények

A munkaterület jellemzéséhez igazodó szakmai, egészségügyi alkalmasság határozza meg a beiskolázási feltételeket.

Rendelkezzen jó fizikai állóképességgel, megfelelő higiéniai szemlélettel, esztétikai érzékkel, humánus szemléletmóddal, monotoniatűrővel a tejipari nagyüzemekben, kisüzemekben, magánvállalkozásban végzett termelőmunkához. Munkáját hassa át a gyártói felelősség.

V. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

- a szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak követelményeinek teljesítése,
- a gyakorlati képzési idő teljesítése.

A szakmai vizsgát a vonatkozó hatályos rendelet előírásai alapján kell végrehajtani.

Köztes vizsga: –

2. A szakmai vizsga részei

- Gyakorlati vizsga
- Szóbeli vizsga

2.1. Gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

A gyakorlati vizsgán a vizsgafeladatokat (tételeket) a mindenkor érvényes, az FVM által javasolt témakörökből kell összeállítani a helyi feltételrendszer figyelembevételével.

A végrehajtandó vizsgafeladatokat a kamarai vizsgabizottsági taggal egyetértésben a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsga csak engedélyezett EU-számmal rendelkező üzemben szervezhető.

A jelöltek önállóan végzik munkájukat.

A gyakorlati vizsga időtartama legfeljebb 300 perc.

2.2. A szóbeli vizsga tantárgyai:

- sajtkelesztés technológiája,
- sajtkelesztés gépei és berendezései,
- munkavédelem és higiénia,
- gazdálkodási ismeretek.

A szóbeli vizsgán az FVM által jóváhagyott és kiadott tételeket kell alkalmazni.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

Az elméleti vizsga tartalma:

A IV. fejezet 2. pontjában meghatározott feladatok és szintek szerint.

A gyakorlati vizsga tartalma:

A tanult sajtgyártási technológiák alkalmazását igénylő sajt, sajtkelesztőművel előállítás. A sajtgyártásban előforduló, arra jellemző gép üzemeltetése, karbantartása. Az alapanyagok, félkész és késztermékek szabvány szerinti minősítése, vizsgálata.

A gyakorlati vizsgát megelőzően (érési időtől függően) a vizsgázónak „vizsgasajt” kell készítenie. A megelőző szakmai munka végzésének az ellenőrzéséről az iskola gondoskodik. A „vizsgasajt” készítésével kapcsolatos követelményeket a vizsgát szervező intézmény vezetője határozza meg. A gyakorlati vizsga egyszerű számítási feladatot is tartalmaz.

A gyakorlati vizsga feladatai:

- a tej szárazanyag-tartalmának és zsírintes szárazanyag-tartalmának kiszámítása,
- a fölözés számításai,
- a kádtej zsírtartalmának beállítása,
- a kádtej zsírtartalmának kiszámítása a tej zsírintes-szárazanyag-tartalma, valamint a tejfehérje tartalma alapján,

- oltóerősség megállapítása, oltómennyiség kiszámítása,
- présnyomás és présnyomás számítása,
- a kitermelés kiszámítása,
- szózási és érési veszteség számítása,
- sajtgyártási alapanyagnorma számítás,
- szózó és érlelő kapacitás számítása,
- túró víztartalmának beállítása,
- a túrótej zsírtartalmának beállítása,
- ömlesztett sajtok alapanyag-keverékének zsír és víztartalom beállítása,
- az ömlesztős zsírcsökkentő hatásának ellensúlyozása.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A vizsga alóli felmentés a hatályos vizsgarendelet figyelembevételével a vizsgakövetelmények teljes megfelelése esetén adható.

Ilyen esetben a vizsgarész vagy tantárgy osztályzatát, illetőleg érdemjegyet a másik szakmai vizsgán elért eredmény alapján kell megállapítani.

5. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján

- szakmai elméletből és
- szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szakmai elméleti vizsga értékelése:

A szakmai elmélet osztályzatát a szóbeli vizsgarészen kapott érdemjegyek alapján kell meghatározni.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét tantárgyanként külön-külön, 1–5-ig terjedő érdemjeggyel kell osztályozni. Elégtelenre kell minősíteni a jelölt szóbeli vizsga-eredményét, ha bármely tantárgyra elégtelen érdemjegyet kapott.

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A gyakorlati vizsgán a vizsgázó teljesítményét tantárgyanként (feladatonként) külön-külön, 1–5-ig terjedő érdemjeggyel kell osztályozni. Elégtelenre kell minősíteni a jelölt gyakorlati vizsgaeredményét, ha bármely gyakorlati tantárgyra (feladatra) elégtelen érdemjegyet kapott.

A gyakorlati vizsga eredményét egy osztályzattal kell értékelni.

Értékelni kell:

- a vizsgasajt minőségét,
- az érzékszervi minősítést,
- a gyártásközi vizsgálatokat,
- a sajtkészítés begyakorlottságát.

Ha a gyakorlati vizsgán a jelölt más, vagy saját testi épességét veszélyezteti, a vizsgát meg kell szakítani és a jelölt elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga értékelése:

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból a vizsgakövetelményeket teljesítette.

Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó az írásbeli vagy a gyakorlati vizsgarészen, továbbá ha a szóbeli vizsgarészen bármelyik szakmai elméleti tantárgyból elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott. Javítóvizsgát abból a vizsgarészből, illetőleg tantárgyból kell tenni, amelyből a vizsgázó tudását elégtelenre minősítették.

A sikertelen szakmai vizsga, a pótvizsga és a javítóvizsga a vizsga időpontjában érvényes vizsgakövetelmények szerint megismételhető.

6. A vizsgáztatás sajátos feltételei

Felnőttképzésben igazolt, 2 év szakterületen eltöltött munkaviszony esetében a gyakorlati óraszám csökkenthető 50%-kal.

VI. Egyéb tudnivalók

Javasolt tantárgyak (modulok)

Szakmai elmélet:

- A sajtkészítés technológiája
- A sajtkészítés gépei és berendezései
- Munkavédelem és higiénia
- Gazdálkodási ismeretek
- Minőség-ellenőrzés, minősítés
- Európai Unió ismeretek (modul)*

Szakmai gyakorlat:

- Szakmai gyakorlat (technológia, gépüzemeltetés)
- Sajtok és sajtkészítmények minősítése

* Az ismeretanyagot a szakképesítésért felelős miniszter a 68/2003. (VI. 23.) FVM rendeletében jelentette meg."

2. számú melléklet a 170/2004. (XII. 18.) FVM rendelethez

Az R. mellékletének 7. pontja helyébe az alábbi szakmai és vizsgakövetelmények lépnek:

„7. Az Állattenyésztési gépkezelő (a gép megjelölésével) szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményei

I. A szakképesítés Országos Képzési Jegyzékben szereplő adatai

1. A szakképesítés azonosító száma: 31 5212
2. A szakképesítés megnevezése: Állattenyésztési gépkezelő (a gép megjelölésével)

- 2.1. Fejő- és tejfeldolgozó-gép
- 2.2. Keltetőgép
- 2.3. Takarmánykeverő-gép
- 2.4. Telepi gépek
3. Hozzárendelt FEOR szám: 7214
4. Szakképzési évfolyamok száma: –
5. Képzési idő, maximális óraszám: 300 óra
6. Elmélet aránya: 30%
7. Gyakorlat aránya: 70%

II. A szakképesítés további adatai

8. A képzés megkezdéséhez szükséges iskolai és szakmai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
9. Pályaalkalmassági, illetve szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelnie: szakmai alkalmasság
10. Előzetes szakmai gyakorlat: –
11. Előírt gyakorlat: –
12. Szakmai alapképzés időtartama: –
13. Szintvizsga: –

III. A szakképesítés munkaterülete

1. A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, foglalkozás

A munkakör, foglalkozás	
FEOR száma	FEOR megnevezése
8293	Állattenyésztési gépkezelő

2. A munkaterület rövid, jellemző leírása

Valamennyi területen:

A mezőgazdaságra jellemző nehéz munkakörülmények között folyik a munka. A munkavégzés során nagyon sok sajátos biztonsági előírást kell betartani.

A fejő- és tejfeldolgozó-gép-kezelő:

A fejési és tejfeldolgozási tevékenység gyakorlása során használt gépek üzemeltetése, karbantartása, kisebb hibák feltárása, javítása.

A keltetőgép-kezelő:

A keltetési tevékenység gyakorlása során használt gépek üzemeltetése, karbantartása, kisebb hibák feltárása, javítása.

A takarmánykeverő-gép-kezelő:

A takarmánykeverő tevékenység gyakorlása során használt gépek üzemeltetése, karbantartása, kisebb hibák feltárása, javítása.

A telepi gépkezelő:

Az állattartási tevékenység gyakorlása során használt gépek, épületgépészeti berendezések üzemeltetése, karbantartása, kisebb hibák feltárása, javítása.

3. A szakképesítéssel rokon szakképesítések

A szakképesítéssel rokon szakképesítések	
azonosító száma	megnevezése
–	–

IV. A szakképesítés szakmai követelményei

1. A foglalkozás gyakorlása során elvárt kompetenciák

Valamennyi gép esetében:

- az épületgépészeti berendezések üzemeltetése, karbantartása az állatfajoknak megfelelően,
- a mosó-fertőtlenítő berendezések üzemeltetése, karbantartása.

Fejő- és tejfeldolgozó-gép esetében:

- a fejőgépek üzemeltetése,
- a fejőgépek karbantartása (napi és időszakos karbantartás elvégzése),
- a tejkezelő-gépek (tejszűrők, tejhűtők) üzemeltetése, karbantartása.

Keltetőgép esetében:

- a keltetőgépek üzemeltetése a különböző állatfajoknak megfelelően,
- a keltetőgépek karbantartása (napi- és időszakos karbantartás elvégzése).

Takarmánykeverő gép esetében:

- a különféle takarmányok tárolása,
- a takarmánykeverékek összeállítása a különböző korú és ivarú állatfajoknak megfelelően,
- a takarmánykeverő-gépek üzemeltetése.

Telepi gépek esetében:

- az állattartási gépek, berendezések (etetőberendezések, itatóberendezések, trágyaeltávolító berendezések, klímaberendezések) üzemeltetése, napi és időszakos karbantartása.

2. Elméleti követelmények

Valamennyi gép esetében:

- Gazdasági állatok tartástechnológiája terén
- megnevezi a gazdasági állatok értékmérő tulajdonságait,
  - megnevezi a legfontosabb állatfajták tenyésztésének jelentőségét, a küllemi sajátosságait, az ivar, a kor és hasznosítás szerinti elnevezésüket,
  - felismeri a gazdasági állatok takarmányozásakor felhasznált takarmányokat,
- Állattartás gépei és épületei terén
- ismeri a gépcsoport fogalmát,
  - megnevezi a villamos hajtású állattartó telepi gépek erőszármáj berendezéseit,
  - ismeri a gépek karbantartásának, tárolásának, valamint a szállítás és rakodás általános szabályait,

– felismeri a kezelésükre bízott gépek, gépcsoportok gazdaságos üzemeltetésének módját,

– ki tudja választani a karbantartás anyagait, eszközeit,
– összegezni tudja a gépek kezelésére, karbantartására vonatkozó ismereteket,
– meg tudja szervezni a saját munkáját,
– ismeri a mosó- fertőtlenítő berendezések felépítését és működési elvét.

Munka-, tűz- és környezetvédelem terén

– ismeri a dolgozókra vonatkozó munkavédelmi, egészségügyi előírásokat és a foglalkozási betegségeket,
– felismeri a villamos berendezések biztonságtechnikáját, érintésvédelmét,
– meg tudja ítélni a speciális baleseti helyeket.

Fejő- és tejfeldolgozó-gép esetében:

Gazdasági állatok tartástechnológiája terén

– ismeri a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai előírásait,
– ismeri a tögy fejlődését, szöveti szerkezetét és funkcióját,
– ismeri a vakfejést és annak káros következményeit,
– ismeri, hogyan lehet a tehenet elapasztani,
– ismeri a tögy betegségeit,
– meg tudja különböztetni a különböző minőségű takarmányokat.

Állattartás gépei és épületei terén

– összehasonlítani tudja a különböző fejő berendezéseket,
– jellemezni tudja a fejőberendezések főbb szerkezeti részeit,
– ismeri a tejszűrők, tejhűtők felépítését és működési elvét,
– ismeri a fejőházban alkalmazott trágyael távolítás módját,
– ismeri a fejőházban alkalmazott takarmánykiosztás módját.

Keltetőgép esetében:

Gazdasági állatok tartástechnológiája terén

– ismeri a tojás külső és belső értékmérő tulajdonságait.

Állattartás gépei és épületei terén

– ismeri a keltetőgépek szerkezeti felépítését, üzembe helyezését, üzemeltetését, az előforduló hibákat és azok kijavításának módját,
– meg tudja magyarázni a keltető gépek helytelen kezelésének következményeit.

Takarmánykeverő-gép esetében:

Gazdasági állatok tartástechnológiája terén

– meg tudja különböztetni a különböző minőségű takarmányokat.

Állattartás gépei és épületei terén

– ismeri a takarmánytárolás módjait, gépeit, épületgépészeti berendezéseit,
– ismeri a takarmány-előkészítés módjait, gépeit,
– ismeri a takarmánykeverés módjait, gépeit.

Telepi gépek esetében:

Gazdasági állatok tartástechnológiája terén

– ismeri a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai előírásait,

– meg tudja különböztetni a különböző minőségű takarmányokat.

Állattartás gépei és épületei terén

– azonosítani tudja a gépek és épületgépészeti berendezések beállítási és üzemeltetési hibáit,
– felismeri az erőgépek, munkagépek és rakodógépek szerkezeti egységeit,
– meg tudja nevezni az állattartó telepeken alkalmazott épületgépészeti berendezések szerkezeti felépítését.

3. Gyakorlati követelmények

Valamennyi gép esetében:

Állattartás gépei és épületei terén

– meg tudja mutatni az épületgépészeti berendezések szerkezeti egységeit,
– meg tudja ítélni a gépbeállítási hibából adódó technológiai hibákat,

– kezeli a gépek, berendezések kezelő szerveit,

– el tudja végezni a mosó-fertőtlenítőgép feltöltését, üzemeltetését, beszabályozását, karbantartását.

Munka-, tűz- és környezetvédelem terén

– használja a biztonságtechnikai eszközöket,

– meg tudja ítélni a baleseti helyeket

– el tudja végezni a kézi tűzoltó készülék üzemeltetését

Fejő- és tejfeldolgozó-gép esetében:

Gazdasági állatok tartástechnológiája terén

– el tudja végezni a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai feladatait,

– szakszerűen el tudja végezni a gépi fejést.

Állattartás gépei és épületei terén

– felismeri az épületgépészeti berendezéseken előforduló hibák, üzemzavarok okait, elhárításuk módját,

– be tudja állítani a gépeket és épületgépészeti berendezéseket üzemelési helyzetbe,

– elvégzi a kijelölt épületben (fejőház) az elektromos kapcsolók és csatlakozók ellenőrzését az érintésvédelmi szempontok figyelembevételével,

– el tudja végezni az adott fejőberendezés napi tisztítását, fertőtlenítését,

– el tudja végezni az adott fejőberendezés időszakos (heti) tisztítását, fertőtlenítését,

– el tudja végezni a fejőegység szét- és összeszerelését,

– el tudja végezni a fejés utáni tejkezelés műveleteit,

– el tudja végezni a fejés utáni tejkezelés gépeinek a napi karbantartását.

Keltetőgép esetében:

Gazdasági állatok tartástechnológiája terén

– felismeri a tyúkfajtákat és hibrideket,

– felismeri a keltetésre alkalmas tojásokat,

– elvégzi a baromfi tartástechnológiai feladatait,

– el tudja végezni a keltetés technológiai feladatait.

Állattartás gépei és épületei terén

- felismeri az épületgépészeti berendezéseken előforduló hibák, üzemzavarok okait, elhárításuk módját,
- be tudja állítani a gépeket és épületgépészeti berendezéseket üzemelési helyzetbe,
- elvégzi a kijelölt épületben (keltető) az elektromos kapcsolók és csatlakozók ellenőrzését az érintésvédelmi szempontok figyelembevételével,
- el tudja végezni a keltetőgép bekapcsolását, üzemeltetését és az üzemközbeni fertőtlenítést,
- felismeri a keltetőgépekben előforduló hibákat és elvégzi az előforduló hibák kijavítását,
- el tudja végezni az adott keltetőgép ellenőrzését üzemelés közben,
- el tudja végezni a tartalék áramforrás (generátor) üzemeltetését,
- munkájával biztosítja a technológiai előírásoknak megfelelő munkaminőséget.

Takarmánykeverő gép esetében:

Gazdasági állatok tartástechnológiája terén

- végrehajtja a különféle állatfajok takarmánykeverékének az összeállítását,
- elkészíti a kiírt összetételű tápot takarmánykeverővel,
- elvégzi az adott állatállományban a takarmánykiosztást.

Állattartás gépei és épületei terén

- felismeri az épületgépészeti berendezéseken előforduló hibák, üzemzavarok okait, elhárításuk módját,
- be tudja állítani a gépeket és épületgépészeti berendezéseket üzemelési helyzetbe,
- elvégzi a kijelölt épületben (takarmánykeverő) az elektromos kapcsolók és csatlakozók ellenőrzését az érintésvédelmi szempontok figyelembevételével,
- el tudja végezni a különféle takarmányok szakszerű tárolását,
- el tudja végezni a különféle takarmánykomponensek bemérését, adagolását,
- el tudja végezni a kalapácsos daráló üzemeltetését, karbantartását,
- el tudja végezni a takarmánykeverők üzemeltetését, karbantartását,
- végre tudja hajtani a takarmánykeverékek préselését, hűtését,
- munkájával biztosítja a technológiai előírásoknak megfelelő munkaminőséget.

Telepi gépek esetében:

Gazdasági állatok tartástechnológiája terén:

- el tudja végezni a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai feladatait,
- elvégzi a testtájak bemutatását a szarvasmarhán és megítéli az állat küllemét.

Állattartás gépei és épületei terén

- be tudja állítani a gépeket és épületgépészeti berendezéseket üzemelési helyzetbe úgy, mint:
  - = takarmánykiosztók,
  - = etetőberendezések,

- = itatóberendezések,
- = trágyaeltávolítók,
- = klímaberendezések,
- = villanypásztor (elektromos kerítés),
- felismeri az épületgépészeti berendezéseken előforduló hibák, üzemzavarok okait, elhárításuk módját,
- szét és össze tudja szerelni a különböző épületgépészeti berendezéseket,
- el tudja végezni az épületgépészeti berendezéseken a karbantartás műveleteit.

4. Személyi követelmények

A munkaterület jellemzéséhez igazodó szakmai, egészségügyi alkalmasság határozza meg a beiskolázási feltételeket.

Az állattenyésztési gépkezelő szakember rendelkezzen a precíz, pontos munkavégzéshez szükséges képességekkel, koordinációs készséggel, fizikai állóképességgel.

Alakuljon ki benne az állatok iránti szeretet, türelem.

V. A szakképesítés vizsgáztatási követelményei

1. A szakmai vizsgára bocsátás feltételei

Fogyatékosok számára iskolai rendszerben is oktatható, de a munkakör betöltéshez szükséges az orvosi és az egészségügyi alkalmasság.

A szakmai vizsgát a vonatkozó hatályos rendelet előírásai alapján kell végrehajtani.

Köztes vizsga: –

2. A szakmai vizsga részei

- Gyakorlati vizsga
- Szóbeli vizsga

A szóbeli és gyakorlati vizsgarész – a szakmai vizsgára vonatkozó hatályos rendelet előírásainak betartásával és a vizsgabizottság elnökének engedélyével – egy napon is szervezhető. A gyakorlati vizsgarésznek meg kell előznie a szóbeli vizsgarészt.

2.1. Szóbeli vizsga tárgyai

Valamennyi gép esetében

- Gazdasági állatok tartástechnológiája
- Állattartás gépei és épületei
- Munka-, tűz- és környezetvédelem

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a gazdasági állatok értékmérő tulajdonságainak a megnevezése,
- a legfontosabb állatfajták tenyésztésének jelentősége, a küllemi sajátosságai, az ivar, a kor és a hasznosítás szerinti elnevezésük ismertetése,
- a gazdasági állatok takarmányozásához felhasznált takarmányok jellemzése.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- elektromos-hajtású állattartó-telepi gépek erősáramú berendezéseinek megnevezése,
- a karbantartás anyagainak, eszközeinek kiválasztásának szempontjai,
- a mosó-fertőtlenítő berendezések felépítésének ismertetése, üzemeltetésének feltétele, jellemző meghibásodások felismerése, karbantartási teendők.

A munka-, tűz- és környezetvédelem vizsgatárgy:

- általános és speciális munkavédelmi szabályok,
- általános és speciális tűzvédelmi szabályok,
- általános és speciális környezetvédelmi szabályok témaköreit foglalja magába.

Fejő- és tejfeldolgozó-gép esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája,
- állattartás gépei és épületei.

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai előírásai,

- a tögy szerkezeti felépítésének megnevezése,
- a gépi fejszre alkalmas tögy ismertetése,
- a tögy betegségeinek felismerése,
- a gépi fejsz szakszerű végrehajtásának ismerete.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- a különböző fejőberendezések összehasonlítása,
- a fejőberendezések főbb szerkezeti részeinek jellemzése, jellemző meghibásodásai, a hibafeltárás lehetőségei, javítása,

- a tejkezelés eszközeinek főbb szerkezeti részei, felépítése és működésének ismertetése,
- a fejőházban alkalmazott trágyaeltávolítás lehetőségeinek ismertetése,

- a fejőházban alkalmazott takarmánykiosztók felépítése, működési elvük, karbantartásuk.

Keltetőgép esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája,
- állattartás gépei és épületei,

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a tojás külső és belső értékmérő tulajdonságainak ismerete,

- a gépi keltetésre alkalmas tojás jellemzése.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- a keltetőgépek szerkezeti felépítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, fertőtlenítése, az előforduló hibák felismerése és azok kijavításának módja,

- a keltetőgépek helytelen kezeléséből adódó következmények felismerése,

- a tartalék áramforrás (generátor) szerkezeti felépítése, üzembe helyezése.

Takarmánykeverő gép esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája,
- állattartás gépei és épületei,

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a különböző minőségű takarmányok jellemzése.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- a takarmánytárolás módjainak ismertetése,

- a takarmánytárolás gépei felépítésének és karbantartásának ismertetése,

- a kalapácsos daráló felépítése, üzemeltetése, jellemző meghibásodásai, a kisebb javítások és a karbantartás elvégzése,

- takarmánykeverők felépítése, üzemeltetése, jellemző meghibásodása és a karbantartás elvégzése,

- a takarmánykeverék préselés, hűtés gépeinek a felépítése, üzemeltetése és karbantartása.

Telepi gépek esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája,
- állattartás gépei és épületei.

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiájának ismertetése,

- a különböző minőségű takarmányok jellemzése.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- az állattartó telepeken alkalmazott gépek, épületgépészeti berendezések felépítésének, beállításának ismertetése, jellemző meghibásodása, a javítások elvégzésének módja és a karbantartás végrehajtásának folyamata,

- az erőgépek, munkagépek és rakodógépek főbb szerkezeti egységeinek ismertetése,

- az elektromos kerítés (villanykarám) felépítésének, telepítésének, karbantartásának ismertetése.

A szóbeli vizsgán az FVM által jóváhagyott és kiadott tételeket kell alkalmazni.

2.2. Gyakorlati vizsga tantárgyai és időtartama

Valamennyi gép esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája
- állattartás gépei és épületei

- munka-, tűz- és környezetvédelem

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a testtájak bemutatása szarvasmarhán,
- egy gazdasági állat küllemi megítélése,
- takarmányok felismerése, jellemzése.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- mosó-fertőtlenítő berendezés üzemeltetése,
- a karbantartás anyagainak felismerése, szakszerű tárolása.

A munka-, tűz- és környezetvédelem vizsgatárgy:

- a kézi tűzoltó-készülék üzemeltetése,
- az állatokkal való szelíd bánásmód bemutatása egy gazdasági állatnál,
- az adott munkaterületen a munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályok betartása.

Fejő- és tejfeldolgozó-gép esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája,
- állattartás gépei és épületei.

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai előírásainak betartása,

- a tögy bírálata,

- a tögy betegségeinek felismerése,

- a gépi fejsz szakszerű végrehajtása,

- a beteg állatok felismerése.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- az adott típusú fejoberendezés karbantartása, üzemeltetése,
- az adott típusú fejőkészülék szét- és összeszerelése,
- a tejszűrők ellenőrzése, karbantartása,
- a tejhűtők ellenőrzése, karbantartása,
- a fejőházban alkalmazott trágyaeltávolítók üzemeltetése, karbantartása,
- a fejőházban alkalmazott takarmánykiosztók üzemeltetése, karbantartása.

Keltetőgép esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája,
- állattartás gépei és épületei.

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a tyúkfajták és hibridek felismerése,
- a baromfi tartástechnológiai feladatainak elvégzése,
- a keltetőtojások osztályozása, lámpázása,
- a keltetés technológiai folyamatának végrehajtása.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- a keltetőgép előkészítése keltetésre, üzem közbeni ellenőrzése,
- a tartalék áramforrás üzembe helyezése.

Takarmánykeverő gép esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája,
- állattartás gépei és épületei.

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- különféle állatfajoknak megfelelő takarmánykeverék összeállítása,
- megadott összetételű táp elkészítése,
- adott állatállományban a takarmány kiosztása.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- a takarmánytárolók előkészítése, üzemeltetése, karbantartása,
- szemestermény aprítógépek üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- takarmánykeverők üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- takarmány préselő és hűtők üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása.

Telepi gépek esetében:

- gazdasági állatok tartástechnológiája,
- állattartás gépei és épületei.

A gazdasági állatok tartástechnológiája vizsgatárgy:

- a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai feladatainak elvégzése,
- a beteg állatok felismerése.

Az állattartás gépei és épületei vizsgatárgy:

- az erőgépek főbb szerkezeti részeinek felismerése,
- az állattartó telepen alkalmazott munkagépek üzemeltetése, karbantartása,
- a vízellátás gépeinek és berendezéseinek üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a takarmánykiosztók üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a trágyaeltávolítók üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a klimatizálás berendezéseinek üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,

- a villanypásztor üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a motoros kézi fűnyíró üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a kézi szerszámok nyelezése,
- az épületek, épületgépészeti berendezések kisebb hibáinak javítása.

A gyakorlati vizsga időtartama: legfeljebb 300 perc.

3. A szakmai vizsgán számon kérhető feladatok a szint megjelölésével

Az elméleti vizsga tartalma:

Fejő- és tejfeldolgozógép esetében

- a gazdasági állatok értékmérő tulajdonságai,
- az állatfajták tenyésztésének jelentősége, küllemi sajátosságai, az ivar, a kor és a hasznosítás szerinti elnevezésük,
- a gazdasági állatok takarmányozásához felhasznált takarmányok,
- a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai előírásai,
- a tögy szerkezeti felépítése,
- a gépi fejésre alkalmas tögy jellemzése,
- a gépi fejés szakszerű munkaműveletei,
- a fejőházban alkalmazott épületgépészeti berendezések megnevezése, biztonságtechnikája,
- az állattartó telepeken végrehajtandó általános és speciális munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályok ismertetése,
- a fejoberendezések felépítése, működési elve, ellenőrzése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a tejkezelés gépeinek felépítése, működési elve, ellenőrzése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a mosó-fertőtlenítő berendezés felépítése, működési elve, ellenőrzése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a fejőházban alkalmazott etető-berendezések felépítése, működése, üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a fejőházban alkalmazott trágyaeltávolítás módja, üzemeltetése.

Keltetőgép esetében

- a gazdasági állatok értékmérő tulajdonságai,
- az állatfajták tenyésztésének jelentősége, küllemi sajátosságai, az ivar, a kor és a hasznosítás szerinti elnevezésük,
- a gazdasági állatok takarmányozásához felhasznált takarmányok,
- az állattartó telepeken végrehajtandó általános és speciális munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályok ismertetése,
- a keltetőben alkalmazott épületgépészeti berendezések megnevezése, biztonságtechnikája,
- a tojás külső és belső értékmérő tulajdonságai,
- a keltetés technológiája,
- a keltető felépítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, ellenőrzése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a tartalék áramforrás felépítése, üzembe helyezése, üzemeltetése, ellenőrzése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- a mosó-fertőtlenítő berendezés felépítése, működési elve, ellenőrzése, karbantartása és a kisebb hibák javítása.

Takarmánykeverő gép esetében

- a gazdasági állatok értékmérő tulajdonságai,
- az állatfajták tenyésztésének jelentősége, küllemi sajátosságai, az ivar, a kor és a hasznosítás szerinti elnevezésük,
- a gazdasági állatok takarmányozásához felhasznált takarmányok,
- az állattartó telepeken végrehajtandó általános és speciális munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályok ismertetése,
- a különböző minőségű takarmányok jellemzése,
- a takarmánytárolók felépítése, üzemeltetése és karbantartása,
- a takarmány aprításának módjai, gépeinek felépítése, üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák kijavítása,
- a takarmánykeverő felépítése, üzemeltetése, karbantartása és biztonságtechnikája,
- a keveréktakarmányok préselésének és a préselés utáni hűtésének technológiája, a berendezések szerkezeti felépítése, üzemeltetése és karbantartása.

Telepi gépek esetében

- a gazdasági állatok értékmérő tulajdonságai,
- az állatfajták tenyésztésének jelentősége, küllemi sajátosságai, az ivar, a kor és a hasznosítás szerinti elnevezésük,
- a gazdasági állatok takarmányozásához felhasznált takarmányok,
- a különböző minőségű takarmányok jellemzése,
- a legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai előírásai,
- az állattartó telepeken végrehajtandó általános és speciális munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi szabályok ismertetése,
- a mosó-fertőtlenítő berendezés felépítése, működési elve, ellenőrzése, karbantartása és a kisebb hibák javítása,
- az erőgépek, munkagépek és rakodógépek főbb szerkezeti részeinek kialakítása, működése és biztonságtechnikája,
- az állattartó telepek vízellátásának gépi berendezései, karbantartási feladatai, gyakoribb hibaforrásai és azok elhárításának, javításának módjai,
- az istálló épületek fűtésének berendezései, biztonsági szerelvényei, beállítása, karbantartása,
- az istálló épületek szellőztetésének berendezései, karbantartása,
- az istálló épületek klímaberendezéseinek a felépítése, működése, beállítása, karbantartása,
- villanypásztor felépítése, működési elve, karbantartása, biztonságtechnikája,
- az állattartó telepeken alkalmazott mobil és stabil trágyaeltávolítók felépítése, üzemeltetése, beállítása, karbantartása és a kisebb hibák kijavítása,
- az állattartó telepeken alkalmazott mobil és stabil takarmánykiosztók felépítése, üzemeltetése, beállítása, karbantartása és a kisebb hibák kijavítása,
- a motoros kézi fűnyíró felépítése, üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák kijavítása.

A gyakorlati vizsga tartalma:

Fejő- és tejfeldolgozó-gép esetében

- a fejőgépek beüzemeltetése,
- a gépi fejés szakszerű végrehajtása,

- a fejőberendezés napi, heti tisztítása, fertőtlenítése,
- a tejkezelő-gépek üzemeltetése, karbantartása, napi, heti tisztítása, fertőtlenítése,
- a fejőház takarítása, fertőtlenítése,
- a kézi tűzoltó-készülék üzemeltetése,
- a sajtáros fejőgép összeszerelése és üzempróbája,
- a mosó-fertőtlenítő berendezés üzemeltetése, karbantartása, a kisebb hibák javítása,
- a testtájak bemutatása szarvasmarhán, küllem megítélése,
- a tőgy bírálata,
- az állatokkal való szelíd bánásmód.

Keltetőgép esetében

- a tyúkfajták és hibridek felismerése,
- a baromfi tartástechnológiai feladatainak elvégzése,
- a keltetőgép előkészítése keltetésre,
- a keltetőgép üzemeltetése és üzemeltetése közbeni ellenőrzése,
- a keltetőgép karbantartása,
- a keltetés technológiai folyamatának végrehajtása,
- a keltető-tojások osztályozása,
- a tojások lámpázása keltetés előtt és alatt,
- a mosó-fertőtlenítő berendezés üzemeltetése, karbantartása, a kisebb hibák javítása,
- a kézi tűzoltó-készülék üzemeltetése,
- a tartalék áramforrás (generátor) üzemeltetése, karbantartása, a kisebb hibák kijavítása.

Takarmánykeverő gép esetében

- különféle állatfajoknak megfelelő takarmánykeverékek összeállítása,
- kiírt összetételű táp elkészítése takarmánykeverővel,
- adott állatállományban a takarmány kiosztása,
- takarmányok tárolása, adagolása,
- szemestermény aprítógépek, takarmánykeverők, préselő és hűtőgépek üzemeltetése, karbantartása és a kisebb hibák kijavítása a biztonságtechnikai szempontok figyelembevételével,
- a mosó-fertőtlenítő berendezés üzemeltetése, karbantartása, a kisebb hibák javítása,
- a kézi tűzoltó-készülék üzemeltetése.

Telepi gépek esetében

- testtájak bemutatása szarvasmarhán, küllem megítélése,
- legfontosabb gazdasági állatok tartástechnológiai feladatainak (az állatok elhelyezése, ápolása, gondozása, felnevelése, takarmányozása, a fertőző betegségek behurcolásának megakadályozása, a trágyaeltávolítás végrehajtása, az istállóklíma kialakítása) elvégzése,
- az adott területre villanypásztor telepítése,
- a kiadott kéziszerszám nyelezése,
- adott területen a fűnyírás végrehajtása,
- a mosó-fertőtlenítő berendezés üzemeltetése, karbantartása, a kisebb hibák javítása,
- a kézi tűzoltó-készülék üzemeltetése,
- az épületgépészeti berendezésekben előforduló hibák, üzemzavarok felismerése, elhárításuk módjának ismertetése, kisebb javítások és a karbantartás elvégzése.

4. A szakmai vizsga egyes részei alóli felmentés feltételei

A vizsga alóli felmentés a hatályos vizsgarendelet figyelembevételével a vizsgakövetelmények teljes megfelelése esetén adható.

Ilyen esetben a vizsgarész vagy tantárgy osztályzatát, illetőleg érdemjegyét a másik szakmai vizsgán elért eredmény alapján kell megállapítani.

5. A szakmai vizsga értékelése

A vizsgázó az egyes vizsgarészekben elért teljesítménye alapján

- szakmai elméletből és
- szakmai gyakorlatból kap osztályzatot.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét vizsgatárgyanként külön-külön, 1–5-ig terjedő érdemjeggyel kell osztályozni. Elégtelenre kell minősíteni a jelölt szóbeli vizsgaeredményét, ha bármely tantárgyra elégtelen érdemjegyet kapott.

A gyakorlati vizsgán a vizsgázó teljesítményét vizsgatárgyanként külön-külön, 1–5-ig terjedő érdemjeggyel kell osztályozni. Elégtelenre kell minősíteni a jelölt gyakorlati vizsgaeredményét, ha bármely gyakorlati tantárgyra elégtelen érdemjegyet kapott.

A szakmai elméleti vizsga értékelése:

A szakmai vizsgán az elméleti osztályzatot a szóbeli vizsgatárgyak érdemjegyeinek átlaga adja.

A szakmai gyakorlati vizsga értékelése:

A szakmai gyakorlati vizsgarészen részterületeként értékelőlapot kell kitölteni.

A szakmai vizsgán a gyakorlati osztályzatot a gyakorlati vizsgatárgyak érdemjegyeinek átlaga adja. A kerekítés során a gépüzemeltetési feladat érdemjegye a meghatározó. A gyakorlati vizsgán a jelölt, ha más vagy saját testi épségét veszélyezteti, akkor a vizsgát meg kell szakítani, és a jelölt elégtelen osztályzatot kap.

A szakmai vizsga értékelése:

Eredményes vizsgát tett az a jelölt, aki szakmai elméletből és szakmai gyakorlatból a vizsgakövetelményeket teljesítette.

Sikertelen a szakmai vizsga, ha a vizsgázó a gyakorlati vizsgarészen, vagy a szóbeli vizsgarészen bármelyik vizsgatárgyból elégtelen érdemjegyet, illetőleg osztályzatot kapott.

Javítóvizsgát abból a vizsgarészből, illetőleg vizsgatárgyból kell tenni, amelyből a vizsgázó tudását elégtelenre minősítették.

A sikertelen szakmai vizsga, a pótló vizsga és a javítóvizsga a vizsga időpontjában érvényes vizsgakövetelmény szerint megismételhető.

6. A vizsgáztatás sajátos feltételei

A szakmai vizsgára egyénileg is fel lehet készülni.

VI. Egyéb tudnivalók

Javasolt tantárgyak (modulok)

Elmélet:

- Gazdasági állatok tartástechnológiája
- Állattartás gépei és épületei
- Munka-, tűz- és környezetvédelmi ismeretek
- Európai Unió ismeretek (modul)*

Gyakorlat:

- Gazdasági állatok tartástechnológiája
- Állattartás gépei és épületei
- Munka-, tűz- és környezetvédelmi ismeretek

* Az ismeretanyagot a szakképesítésért felelős miniszter a 68/2003. (VI. 23.) FVM rendeletében jelentette meg.

VII. Függelék

Ajánlott óraszámok*

Valamennyi gép (törzsanyag)

Sorszám	Tantárgy megnevezése	Összes óra
	Szakmai elmélet:	
1.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	8
2.	Állattartás gépei és épületei	10
3.	Munka-, tűz- és környezetvédelem	15
	Szakmai elmélet összesen	33
	Szakmai gyakorlat:	
4.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	14
5.	Állattartás gépei és épületei	20
6.	Munka-, tűz- és környezetvédelem	10
	Szakmai gyakorlat összesen	44
	<i>Törzsanyag összes óraszám:</i>	<i>77</i>

* Iskolarendszeren kívüli képzések esetén az Európai Unió ismeretek tantárgyi modul előírt óraszámát a helyi képzési program órakeretéből kell biztosítani.

Fejő- és tejfeldolgozó-gép esetében

Sorszám	Tantárgy megnevezése	Összes óra
	Szakmai elmélet:	
1.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	27
2.	Állattartás gépei és épületei	30
3.	Törzsanyag	33
	Szakmai elmélet összesen	90
	Szakmai gyakorlat:	
4.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	66
5.	Állattartás gépei és épületei	100
6.	Törzsanyag	44
	Szakmai gyakorlat összesen	210
	<i>Összes óraszám</i>	<i>300</i>

Keltetőgép esetében

Sor-szám	Tantárgy megnevezése	Összes óra
	Szakmai elmélet:	
1.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	27
2.	Állattartás gépei és épületei	30
3.	Törzsanyag	33
	Szakmai elmélet összesen	90
	Szakmai gyakorlat:	
4.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	66
5.	Állattartás gépei és épületei	100
6.	Törzsanyag	44
	Szakmai gyakorlat összesen	210
	<i>Összes óraszám</i>	<i>300</i>

Takarmánykeverő gép esetében

Sor-szám	Tantárgy megnevezése	Összes óra
	Szakmai elmélet:	
1.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	27
2.	Állattartás gépei és épületei	30
3.	Törzsanyag	33
	Szakmai elmélet összesen	90

Sor-szám	Tantárgy megnevezése	Összes óra
	Szakmai gyakorlat:	
4.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	66
5.	Állattartás gépei és épületei	100
6.	Törzsanyag	44
	Szakmai gyakorlat összesen	210
	<i>Összes óraszám</i>	<i>300</i>

Telepi gépek esetében

Sor-szám	Tantárgy megnevezése	Összes óra
	Szakmai elmélet:	
1.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	27
2.	Állattartás gépei és épületei	30
3.	Törzsanyag	33
	Szakmai elmélet összesen	90
	Szakmai gyakorlat:	
4.	Gazdasági állatok tartástechnológiája	66
5.	Állattartás gépei és épületei	100
6.	Törzsanyag	44
	Szakmai gyakorlat összesen	210
	<i>Összes óraszám</i>	<i>300</i>

”

3. számú melléklet a 170/2004. (XII. 18.) FVM rendelethez

1. Az R. mellékletéből az alábbi szakképzések és az ezekhez tartozó szakmai és vizsgakövetelmények hatályukat veszítik:

a) az állam által elismert – földművelésügyi ágazatba tartozó – szakképzések szakmai követelményeit összefoglaló, a 68/2003. (VI. 23.) FVM rendelettel megállapított táblázatban feltüntetett szakképzések közül a következők:

A szakképzés						
68/2003. (VI. 23.) FVM rendelettel megállapított			64/1994. (XII. 15.) FM rendelet melléklete szerinti			
sor-száma	OKJ azonosító száma	elnevezése	sor-száma	OKJ azonosító száma	elnevezése	Szakmai követelményeit megállapító rendelet száma
119.	32 5212 02	Sajt- és vajkészítő	14.	15 2 7214 01 90 04	Sajt- és vajkészítő	4/1995. (II. 24.) FM
71.	21 5212 02	Húsipari melléktermék-feldolgozó	73.	15 1 7219 04 64 05	Húsipari melléktermék-feldolgozó	27/1995. (VII. 21.) FM
4.	21 5212 01	Állatifehérjetakarmány-előállító	74.	23 1 7219 04 90 01	Állatifehérje-takarmányelőállító	27/1995. (VII. 21.) FM

b) a 68/2003. (VI. 23.) FVM rendelettel megállapított táblázatban nem szereplő, szakképzések közül a következők:

A szakképzés elnevezése	OKJ azonosító száma	Szakmai követelményeket megállapító rendelet száma
Képesített gazda	20 4 6140 05 90 06	27/1995. (VII. 21.) FM
Gépi fejő	21 6203 02	37/1997. (V. 16.) FM
Keltetőgép-kezelő	21 6280 01	37/1997. (V. 16.) FM

**A környezetvédelmi és vízügyi miniszter
24/2004. (XII. 18.) KvVM
rendelete**

**az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak
kijelölt felszíni víz, valamint a halak életfeltételeinek
biztosítására kijelölt felszíni vizek szennyezettségi
határértékeiről és azok ellenőrzéséről szóló
6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelet módosításáról**

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 89. §-ának (3) bekezdésében, valamint 110. §-a (8) bekezdésének *m*) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egészségügyi miniszterrel, valamint a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszterrel egyetértésben a következőket rendelem el:

1. §

Az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víz, valamint a halak életfeltételeinek biztosítására kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről szóló 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelet (a továbbiakban: R.) 4. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A felszíni ivóvízbázisok besorolását e rendelet 6. számú melléklete tartalmazza. Az illetékes környezetvédelmi hatóság – a vízügyi hatóság és az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Fővárosi/Megyei Intézetei (a továbbiakban: közegészségügyi hatóság) egyetértésével – 5 évente javaslatot tesz a környezetvédelemért felelős miniszternek a további felszíni ivóvízbázisok besorolására, amelyet a javaslat megtételének időpontjától számított 1 éves időtartamon belül el kell végezni.”

2. §

Az R. 7. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A mintavételi helyen vett vízminta ellenőrzését követően a vizsgálat eredményét a környezetvédelmi hatóság nyilvántartja, és arról minden év december 31-éig a 8. számú melléklet szerint adatot szolgáltat az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóságnak.”

3. §

Az R. 11. §-ának (1)–(2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A halas vizek kijelölését követő öt éven belül biztosítani kell, hogy a vízminőség megfeleljen a 4. számú mellékletben meghatározott vízszennyezettségi határértékeknek.

(2) A halas vizekre vonatkozóan az (1) bekezdésben meghatározott öt évet követően a 4. számú mellékletben foglalt vízszennyezettségi határértékeknél nagyobb szennyezettség nem engedhető meg.”

4. §

Az R. 13. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A halas vizek vízszennyezettségi határértékei ellenőrzőméréseinek vizsgálatát követően annak eredményeit a környezetvédelmi hatóság nyilvántartja, és arról minden év december 31-éig a 9. számú melléklet szerint adatot szolgáltat az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főigazgatóságnak.”

5. §

Az R. 16. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„16. § (1) Az 5. számú melléklet szerinti kategóriák alapján, az egyes kategóriákba sorolt halas vizeket e rendelet 7. számú melléklete tartalmazza.

(2) Az illetékes környezetvédelmi hatóság az előzetes vizsgálatok alapján – az illetékes halászati felügyelőség, a természetvédelmi és a vízügyi hatóság véleményének figyelembevételével – 5 évente javaslatot tesz az 5. számú melléklet szerint a környezetvédelemért felelős miniszternek a további halas vizek kijelölésére, amelyet a javaslat megtételének időpontjától számított 1 éves időtartamon belül el kell végezni.”

6. §

Az R.

a) 1. számú melléklete helyébe e rendelet *1. számú melléklete* lép,

b) 4. számú mellékletének címe és I. táblázata helyébe e rendelet *2. számú melléklete* lép,

c) kiegészül e rendelet *3–6. számú mellékletével* megállapított 6–9. számú mellékletével.

7. §

E rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba, ezzel egyidejűleg az R.

a) 3. §-ának (1) bekezdésében a „Az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak, valamint a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében” szövegrész helyébe a „A felszíni ivóvízbázisnak, valamint halas vizeknek” szövegrész, a 10. § címében a „halak életfeltételeinek biztosítása érdekében védelemre vagy minőségjavításra szoruló felszíni vizek (halas vizek)” szövegrész helyébe a „halas vizek” szövegrész, 3. számú mellékletének címében „Az

ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víz” szövegrész helyébe a „A felszíni ivóvízbázis” szövegrész, 5. számú mellékletében a „halak életfeltételeinek biztosítása érdekében védelemre” szövegrész helyébe a „halas vizek” szövegrész, 5. számú melléklete 1. pontjában a „halak életfeltételeinek biztosítása érdekében véde-

lemre” szövegrész helyébe a „halas vizeket” szövegrész lép,

b) 16. §-ának (3) bekezdése hatályát veszti.

Dr. Gombos András s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi minisztériumi
politikai államtitkár

1. számú melléklet a 24/2004. (XII. 18.) KvVM rendelethez

„1. számú melléklet a 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelethez

A felszíni ivóvízbázis szennyezettségi határértékei kezelési kategóriák szerint

Sor-szám	Minőségi jellemzők	Mértékegység	Kezelési kategóriák		
			A1	A2	A3
1.	pH		6.5–8.5	5.5–9.5	5.5–9.5
2.	Szín (egyszerű szűrést követően)	mg/l Pt skála	20(**)	100(**)	200(**)
3.	Összes lebegőanyag	mg/l lebegőanyag	25		
4.	Hőmérséklet	°C	25(**)	25(**)	25(**)
5.	Vezetőképeség	Scm ⁻¹ 20 °C-on	2500	2500	2500
6.	Szag	(hígítási faktor 25 °C-on)	3	10	20
7.*	Nitrát	mg/l NO ₃	50(**)	50(**)	50(**)
8.	Fluorid	mg/l F	1.5	2	2
10.*	Oldott vas	mg/l Fe	0.3	2	2
11.*	Oldott mangán	mg/l Mn	0.05	0.3	1
12.	Réz	mg/l Cu	0.05(**)	2	2
13.	Cink	mg/l Zn	3	5	5
14.	Bór	mg/l B	1	1	1
15.	Arzén	mg/l As	0.01	0.01	0.1
16.	Kadmium	mg/l Cd	0.005	0.005	0.005
17.	Összes króm	mg/l Cr	0.01	0.01	0.01
18.	Ólom	mg/l Pb	0.01	0.05	0.05
19.	Szelén	mg/l Se	0.01	0.01	0.01
20.	Higany	mg/l Hg	0.001	0.001	0.001
21.	Bárium	mg/l Ba	0.1	1	1
22.	Cianid	mg/l CN	0.05	0.05	0.05
23.	Szulfát	mg/l SO ₄	250	250(**)	250(**)
24.	Klorid	mg/l Cl	250	250	250
25.	Felületaktív anyagok (metilénkékel reagálók)	mg/l (lauril-szulfát)	0.2	0.2	0.5
26.*	Foszfát	mg/l P ₂ O ₅	1	1	1
27.	Fenolok (fenol-index)	mg/l C ₆ H ₅ OH	0.001	0.005	0.1
28.	Oldott vagy emulgeált szénhidrogének (petroléteres extrakciót követően)	mg/l	0.05	0.2	1
29.	Policiklusos aromás szénhidrogének (PAH)	mg/l	0.0002	0.0002	0.001
30.	Összes növényvédő szer hatóanyag	mg/l	0.001	0.0025	0.005
31.*	Kémiai oxigénigény (KOI)	mg/l O ₂	30	70	100
32.*	Oldott oxigén telítettség	% O ₂	>70	>50	>30
33.*	Biokémiai oxigénigény (BOI ₅) (20 °C-on, nitrifikálás nélkül)	mg/l BOI ₅	<3	<7	<10

Sor-szám	Minőségi jellemzők	Mértékegység	Kezelési kategóriák		
			A1	A2	A3
34.	Nitrogén Kjeldahl-módszerrel (NO ₃ nélkül)	mg/l N	2	4	6
35.	Ammónia	mg/l NH ₄	0.5	1,5	4 (X)
36.	Extrahálható anyagok	mg/l e.a.	0.2	1	2
37.	Összes koliform 37 °C	/100 ml	100	50 000	200 000
38.	Fekál koliformok	/100 ml	40	20 000	80 000
39.	Fekál sztreptokokkuszok	/100 ml	40	10 000	50 000
40.	Szalmonella	/1000 ml	Nincs jelen 5000 ml-ben	5	20

Az ivóvízzé alakításhoz szükséges kezelés:

A1 = Egyszerű fizikai kezelés és fertőtlenítés.

A2 = Normál fizikai kezelés, kémiai kezelés és fertőtlenítés.

A3 = Intenzív fizikai és kémiai kezelés, majd további kezelés és fertőtlenítés.”

2. számú melléklet a 24/2004. (XII. 18.) KvVM rendelethez

„A halas vizek vízszennyezettségi határértékei és mérésükkel szemben támasztott követelmények

I. táblázat

A halas vizek vízszennyezettségi határértékei

Minőségi jellemzők	Pisztrángos víz	Márnás víz	Dévéres víz
Hőmérséklet (°C)	18	25	30
Hőmérséklet-változás (°C)	1,5	3	5
Oldott oxigén a mérések 100%-ában (mg/l)	7	6,5	4
Oxigén telítettség a mérések 100%-ában (%)	80	70	40
Oldott oxigén a mérések 50%-ában (mg/l)	9	8	6
Oxigén telítettség a mérések 50%-ában (%)	95	90	70
Lebegőanyag (mg/l)	25	35	50
Vezetőképeség (S/cm)	500	700	1000
pH	6–8,5	6–8,5	6–9
BOI ₅ (mg/l)	4	6	10
Ortofoszfát (mg/l)	0,05	0,1	0,2
Összes foszfor (mg/l)	0,1	0,2	0,4
Szabad ammónia (mg/l)	0,005	0,025	0,025
Összes ammónium (mg/l)	0,2	0,5	1
Nitrit (mg/l)	0,01	0,03	0,1
Nitrát (mg/l)	5	10	10
Fenolok (mg/l)	0,005	0,01	0,02
Szénhidrogének	0,05	1	3
Szabad klór (mg/l)	0,005	0,005	0,005
Oldott cink (mg/l)	0,05	0,1	0,3
Oldott réz (mg/l)	0,005	0,01	0,05
Oldott vas (mg/l)	0,1	0,2	0,5
Oldott mangán (mg/l)	0,05	0,2	0,2

Megjegyzés: Az ortofoszfát ion határértékei foszfor koncentrációra, a nitrogénformáké nitrogén koncentrációra vonatkoznak.”

3. számú melléklet a 24/2004. (XII. 18.) KvVM rendelethez

„6. számú melléklet a 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelethez

A felszíni ivóvízbázisok

Vízfolyás, állóvíz neve	Víz kivétel helye (fkm)	Az R. 4. § szerinti kategória	Környezetvédelmi Felügyelőség
Keleti-főcsatorna	48+340	A3	Tiszántúli KöFe
Tisza, jp	336+650	A3	Közép-Tisza-vidéki KöFe
Bán patak	10+300	A2	Észak-magyarországi KöFe
Bódva patak	5+300	A2	Észak-magyarországi KöFe
Csatorna patak	0+500	A1	Észak-magyarországi KöFe
Köszörű patak	0+370	A2	Észak-magyarországi KöFe
Gyöngyös patak	41+700	A2	Észak-magyarországi KöFe
Balaton, déli part, Fonyód	–	A1	Közép-dunántúli KöFe
Balaton, déli part, Zamárdi	–	A1	Közép-dunántúli KöFe
Balaton, északi, Balatonfüred	–	A1	Közép-dunántúli KöFe
Balaton, északi, Balatonkenese	–	A1	Közép-dunántúli KöFe
Balaton, déli, Siófok	–	A1	Közép-dunántúli KöFe
Balaton, déli, Balatonszéplak	–	A1	Közép-dunántúli KöFe
Hasznosi tározó, Kövicses-patak	8+200	A2	Közép-Duna-völgyi KöFe
Komra-völgyi tározó, Komra-patak	1+094	A2	Közép-Duna-völgyi KöFe

”

4. számú melléklet a 24/2004. (XII. 18.) KvVM rendelethez

„7. számú melléklet a 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelethez

A halas vizek

Halas vízként kijelölt felszíni víz	Határoló szelvénytűszámok (fkm)	Határok megnevezése	Az R. 2. § b) szerinti kategória	Az R. 5. számú melléklete szerinti kategória	Környezetvédelmi Felügyelőség
Galla-patak	0+000–11+100	illetékességi területen teljes hosszban	Pisztrángos víz	KV3	Észak-dunántúli KöFe
Rába	0+000–10+550	Mosoni-Duna torkolat és Marcal torkolat között	Dévères víz	KV3	Észak-dunántúli KöFe
Tapolca patak	4+500–8+600	Hegymagas vízmérce és Tapolca vízmérce között	Dévères víz	KV3	Közép-dunántúli KöFe
Tisza	627+800–569+000	záhonyi vízmérce és a Lónyay torkolat között	Márnás és dévères vizek közötti átmenet	KV2	Felső-Tisza-vidéki KöFe
Szinva patak	20+500–14+482	közüti híd és a papírgyári duzzasztó mű fölötti szelvény között	Pisztrángos víz	KV3	Észak-magyarországi KöFe
Keleti-főcsatorna	0+000–98+156	torkolat és a bakonszegi zsilip között	Dévères víz	KV3	Tiszántúli KöFe
Hármas-Körös	42+000–90+270	illetékességi területen teljes hosszban	Dévères víz	KV3	Körös-vidéki KöFe

”

5. számú melléklet a 24/2004. (XII. 18.) KvVM rendelethez

„8. számú melléklet a 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelethez

Adatszolgáltatási lap(ok) a felszíni ivóvízbázisokról

1. Az adatszolgáltató és az adatszolgáltatásra vonatkozó információk

Az adatszolgáltató környezetvédelmi hatóság neve:	
A felszíni ivóvízbázis vizsgálatának kezdete (év/hónap/nap):	
A vizsgálati eredmények: ..... év ..... hónap ..... napra vonatkoznak.	
Az adatszolgáltatás elkészítésének dátuma:	

2. A felszíni ivóvízbázis azonosítása

A felszíni ivóvízbázis neve:	
Határoló szelvényszámok (km):	
Határok megnevezése:	
A felszíni ivóvízbázis kategóriája R. 4. és 5. § figyelembevételével:	
A kijelölésre került folyóvíz hosszúsága (m):	
A kijelölésre került tó területe (m ²):	

3. Mintavételi hely azonosítása

Mintavételi hely neve:		
Mintavételi hely sorszáma (törzsszám, egyéb azonosító):		
Mintavételi hely földrajzi elhelyezkedése	EOV X:	EOV Y:
	Földrajzi szélesség:	Földrajzi hosszúság:

4. Az előző pontban ismertetett mintavételi helyről vett vízminta laboratóriumi vizsgálati eredménye

Mintavételi hely neve, azonosító kódja	
pH	
Szín (egyszerű szűrést követően)	
Összes lebegőanyag	
Hőmérséklet	
Vezetőképesség	
Szag	
Nitrát	
Fluorid	
Oldott vas	
Oldott mangán	
Réz	
Cink	
Bór	
Arzén	
Kadmium	
Összes króm	
Ólom	
Szelén	

Higany	
Bárium	
Cianid	
Szulfát	
Klorid	
Felületaktív anyagok (metilénkéssel reagálók)	
Foszfát	
Fenolok (fenol-index)	
Oldott vagy emulgeált szénhidrogének (petroléteres extrakciót követően)	
Policiklusos aromás szénhidrogének (PAH)	
Összes növényvédő szer hatóanyag	
Kémiai oxigénigény (KOI)	
Oldott oxigén telítettség	
Biokémiai oxigénigény (BOI ₅) (20 °C-on, nitrifikálás nélkül)	
Nitrogén Kjeldahl-módszerrel (NO ₃ nélkül)	
Ammónia	
Extrahálható anyagok	
Összes koliform 37 °C	
Fekál koliformok	
Fekál sztreptokokkuszok	
Szalmonella	

5. A vízminőségi határértékek túllépése

A rendeletben szereplő határértékeket a következő komponensek lépik túl:	
A határérték túllépés oka:	
A felszíni víz szennyezését okozta:	

”

6. számú melléklet a 24/2004. (XII. 18.) KvVM rendelethez

„9. számú melléklet a 6/2002. (XI. 5.) KvVM rendelethez

Adatszolgáltatási lap a halas vizekről

1. Az adatszolgáltató és az adatszolgáltatásra vonatkozó információk

Az adatszolgáltató környezetvédelmi hatóság neve:	
A felszíni víz, mint „halas víz”, vizsgálat kezdete (év/hónap/nap):	
A vizsgálati eredmények: ..... év ..... hónap ..... napra vonatkoznak.	
Az adatszolgáltatás elkészítésének dátuma:	

2. A halas vizek azonosítása

A felszíni víz neve:	
Határoló szelvényszámok (km):	
Határok megnevezése:	
Az R. 2. § b) szerinti kategória:	

Az R. 5. számú melléklet szerinti kategória:	
A kijelölésre került folyóvíz hosszúsága (m):	
A kijelölésre került tó területe (m ²):	

3. Mintavételi hely azonosítása

Mintavételi hely neve:		
Mintavételi hely kódja (sorszáma, törzsszám, egyéb azonosító):		
Mintavételi hely földrajzi elhelyezkedése	EOV X:	EOV Y:
	Földrajzi szélesség:	Földrajzi hosszúság:

4. Az előző pontban ismertetett mintavételi helyről vett vízminta laboratóriumi vizsgálati eredménye (adja meg a minta vizsgálati eredményeit R. II. táblázatában szereplő „Minimális gyakoriság” oszlopa szerint)

Mintavételi hely neve, azonosító kódja:	
Hőmérséklet °C	
Hőmérséklet-változás °C	
Oldott oxigén a mérések 100%-ában (mg/l)	
Oxigén telítettség a mérések 100%-ában (%)	
Oldott oxigén a mérések 50%-ában (mg/l)	
Oxigén telítettség a mérések 50%-ában (%)	
Lebegőanyag (mg/l)	
Vezetőképesség (S/cm)	
pH	
BOI ₅ (mg/l)	
Ortofoszfát (mg/l)	
Összes foszfor (mg/l)	
Szabad ammónia (mg/l)	
Összes ammónium (mg/l)	
Nitrit (mg/l)	
Nitrát (mg/l)	
Fenolok (mg/l)	
Szénhidrogének	
Szabad klór (mg/l)	
Oldott cink (mg/l)	
Oldott réz (mg/l)	
Oldott vas (mg/l)	
Oldott mangán (mg/l)	
Egyéb mért komponensek:	
A komponens határértékének vagy a megfelelés megadásával, jogszabályi hivatkozással.	

5. A vízminőségi határértékek túllépése

A rendeletben szereplő határértékeket a következő komponensek lépik túl:	
A határérték túllépés oka:	
A felszíni víz szennyezését okozta:	

**VI. rész   KÖZLEMÉNYEK,
HIRDETMÉNYEK****Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal
közleménye
a magánszemélyek adóelőleg-nyilatkozatairól**

A személyi jövedelemadóról szóló törvény 46–48. §-ában előírt nyilatkozatok mintái a következők:

**Nyilatkozat
az adójóváírás érvényesítéséről a 2005. évben**

A nyilatkozatot adó magánszemély

neve: .....

lakcíme: .....

adóazonosító jele: .....

A bérjövedelem adóelőleg-alapjának megállapításához kérem az adójóváírás figyelembevételét.

Kelt: .....

.....
az adózó aláírása
(Kérjük, aláírás előtt olvassa el a kitöltési útmutatót is!)

**Kitöltési útmutató
az adójóváírás érvényesítésére adott nyilatkozathoz a 2005. évben**

A Nyilatkozatot két példányban kell kitölteni, figyelembe véve, hogy azt a munkáltató (a bér kifizetője) akkor tudja teljesíteni, ha a kifizetendő összeg számfejtése előtt a rendelkezésére áll. A munkáltató/kifizető a másolaton igazolja az első példány átvételét, és azt az elévülésig megőrzi. A másodpéldányt a magánszemélynek az adóbevallás elkészítéséhez szükséges bizonylatokkal együtt az elévülésig szintén meg kell őriznie!

A bérjövendelmek felsorolását a személyi jövedelemadóról szóló törvény 3. § 21. pontja tartalmazza.

Az adójóváírás 2005-ben az adott havi bér(ek) összegének 18 százaléka, de jogosultsági hónaponként legfeljebb 10 260 forint, akkor, ha az adott havi bér(ek) összege nem több 83 333 forintnál és a munkáltató, a kifizető által az adóévben a magánszemélynek korábban már juttatott jövedelmek alapján meghatározott adóelőleg-alapok összege – az adott kifizetést is figyelembe véve – nem haladja meg az 1 millió forintot.

Ha az előző feltételek nem állnak fenn, az adójóváírás havi 9000 forint, azonban ez az adójóváírás sem érvényesíthető az adóelőleg megállapításánál, ha a munkáltató, kifizető által az adóévben a magánszemélynek korábban már juttatott jövedelmek alapján meghatározott adóelőleg-alapok összege – az adott kifizetést is figyelembe véve – meghaladja az 1 millió 350 ezer forintot.

Nyilatkozat

a családi kedvezmény érvényesítéséről a kifizetőtől/munkáltatótól (a társaságtól személyes közreműködésre tekintettel)* származó bevétel adóelőlegének megállapításához a 2005. évben

Fontos! A kitöltési útmutató alapján 2 példányban csak az Önre vonatkozó részeket töltsse ki!

A) Kérem a családi kedvezmény érvényesítésének mellőzését (jelölje X-szel, ha kéri)

B) A 2005. évben a   hónaptól kezdődően (e hónapra vonatkozóan is) forint családi kedvezmény érvényesítését kérem.

1. Az eltartott(ak) száma (a magzatot is beleértve): ebből a kedvezményezett eltartott

2. a) Az eltartottak (kivéve a magzat) neve, adóazonosító jele és születési ideje vagy természetes azonosítója (születési helye és ideje, anyja leánykori neve, lakóhelye) b) családi pótlékának összege

Írja a négyszögbe, ha az eltartott kedvezményezett (K) vagy csak eltartott (N):

☐	.....	.....
☐	.....	.....
☐	.....	.....
☐	.....	.....
☐	.....	.....

Az eltartottak felsorolását külön lapon folytatom. **

3. Orvosi igazolás alapján nyilatkozom, hogy a kedvezményezett eltartottak létszámában 90 napon túli várandósság alapján magzatot vettem figyelembe.

4. Velem együtt élő házastársam/élettársam (közös gyermek esetén)* van: **

5. Kötelezettséget vállalok/vállalunk* e nyilatkozat tartalmával összefüggő minden változás bejelentésére.

6. A kedvezmény érvényesítését kérő neve:	7. A 4. pontban megjelölt jogosult .....
adóazonosító jele:	.....
születési helye és ideje:	.....
lakóhelye:.....	.....
anyja leánykori neve:	.....

Dátum: .....
.....

aláírása

aláírása

8. A 4. pontban megjelölt jogosult munkáltatójának megnevezése és cégszerű aláírása annak igazolására, hogy a nyilatkozatot tudomásul vette.

.....
aláírás

9. Ha a 7. pont alatt megnevezett házastársnak/élettársnak nincs munkáltatója, akkor ő ezt itt aláírásával igazolja.

.....
aláírás

10. Nyilatkozom, hogy a családi kedvezményt nem érvényesítem .....
..... (aláírások)

* Húzza alá a megfelelő szövegrészt! Olvassa el a kitöltési útmutatót!

** Jelölje X-szel!

Kitöltési útmutató**a családi kedvezmény érvényesítéséről az adóelőlegnél 2005-ben**

A Nyilatkozatot két példányban kell kitölteni, figyelembe véve, hogy azt a munkáltató (a kifizető) akkor tudja teljesíteni, ha a kifizetendő összeg számfejtése előtt a rendelkezésére áll. A munkáltató/kifizető a másolaton igazolja az első példány átvételét, és azt az elévülésig megőrzi. A másodpéldányt a magánszemélynek az adóbevallás elkészítéséhez szükséges bizonylatokkal együtt az elévülésig szintén meg kell őrizni!

Figyelem! Nem kell Nyilatkozatot adnia Önnek, ha a munkáltató (kifizető) folyósítja a családi pótlékot, és a családi kedvezményt teljes egészében Ön kívánja érvényesíteni az adóelőlegnél. Ekkor a munkáltatója (kifizető) a törvény rendelkezése alapján a családi kedvezményt köteles figyelembe venni az adóelőlegnél.

Az A)–B) ponthoz: Az A) pontot akkor töltsse ki, ha a családi pótlékot a munkáltatója folyósítja, de a kedvezményt nem Ön, hanem más jogosult [házastárs, közös gyermek(ek) esetén a közös háztartásban élő élettárs] érvényesíti. Célszerű kitöltenie az A) pontot, ha az összes adóévben várható adóköteles jövedelme miatt az év végén családi kedvezményt nem érvényesíthet.* A B) pontot akkor töltsse ki, ha a családi pótlékot nem a munkáltató (kifizető) folyósítja, és a kedvezményt Ön kívánja – akár részben is – érvényesíteni. Ha a jogosultak az adóelőlegnél a családi kedvezményt közösen (megosztva) kívánják érvényesíteni, mindkét jogosultnak közösen kell adnia a saját munkáltató (kifizető) számára Nyilatkozatot. A nyilatkozatok B) pontjában közölt összegek együttes összege értelemszerűen a jogosultság alapján érvényesíthető családi kedvezmény mértékét nem haladhatja meg. **Fontos!** A családi kedvezményt év végén az adóbevallásban az adóelőlegnél történő megosztástól függetlenül lehet megosztani, vagyis akkor újra eldönthetik, melyikük veszi azt figyelembe, illetőleg hogyan osztják meg azt egymás között. (Az élettársak azonban csak akkor jogosultak erre, ha nem veszik igénybe a gyermeket egyedül nevelő szülőt megillető emelt összegű családi pótlékot.) Akkor is töltsse ki a B) pontot, ha az adóévben várható összes adóköteles jövedelme alapján a családi kedvezményt csak részben érvényesíti.*

Az 1. ponthoz: *Eltartott:* az a)–d) pont alattiak és a családi pótlékra már nem jogosult tanuló is mindaddig, ameddig őt is figyelembe veszik testvérei családi pótléka összegének megállapításánál.

Kedvezményezett eltartott:

- a) akire tekintettel családi pótlékot folyósítanak,
- b) aki a családi pótlékot saját jogán kapja,
- c) a rokkantsági járadékban részesülő személy,
- d) a magzat (a fogantatás 91. napjától a világra jöttéig).

A 2. ponthoz: Itt minden, az 1. pontban figyelembe vett eltartottat fel kell tüntetni, a születendő gyermek kivételével. a) Ha az eltartottnak van adóazonosító jele, akkor elegendő annak és a születési idejének beírása, ha nincs, akkor a többi adatot is be kell írni. b) A családi pótlék összegének beírása nem kötelező, de ajánlott annak érdekében, hogy tévedés nélkül legyen megállapítható az eltartottak, illetőleg a kedvezményezett eltartottak száma és a családi kedvezmény összege.

A 3. ponthoz: A szövegközi négyszögbe a kedvezmény érvényesítését kérő születendő gyermeke(i)nek számát írhatja be. A magzat a várandósság orvosi igazolása alapján a fogantatásról számított 91. nap hónapjától az élveszületés napját megelőző hónappal bezárólag vehető figyelembe. Halvaszületés esetén a szülés hónapját is figyelembe kell venni. Az orvosi igazolást nem kell csatolni, azt az adóhatóság ellenőrzéskor kérheti, ezért az igazolást meg kell őrizni.

A 4. ponthoz: Az élettársat csak akkor jelölje, ha a kedvezményezett eltartott közös gyermek.

Az 5. ponthoz: Az előnyomtatott kötelezettség vállalása alapján közölni kell minden változást a megadott adatokban. Ezt új Nyilatkozat kitöltésével és aláírásával kell megtenni akkor, ha az eltartottak, illetőleg a kedvezményezett eltartottak száma, illetőleg a kedvezmény érvényesítőjének állapota megváltozik, továbbá akkor is, ha megváltozik a házastárs (élettárs) munkáltatója stb.

A 6–7. ponthoz: A törvény előírja a felsorolt adatok közlését, ezért azok hiánya esetén a Nyilatkozat érvénytelen.

A 8. ponthoz: Ha a kedvezmény érvényesítését kérőnek van munkáltatója, a Nyilatkozatot vele is alá kell íratnia a számára adott Nyilatkozat átadásával egyidejűleg. Az utóbbi munkáltató ennek alapján tekinthet el a kedvezmény érvényesítésétől, ha arra volna kötelezett.

A 9. ponthoz: A házastársnak/élettársnak akkor kell e pont szerinti nyilatkozatot aláírnia, ha nincs munkáltatója.

A 10. ponthoz: Minden, adóköteles jövedelemmel rendelkező, a jogosulttal közös háztartásban élő családtagnak is alá kell írnia ezt a Nyilatkozatot akkor, ha a kedvezmény érvényesítését kérő olyan eltartott után kívánja a családi kedvezményt figyelembe venni, aki a családi pótlékot saját jogán kapja vagy rokkantsági járadékban részesül.

* Vegye figyelembe, hogy ha az éves összes adóköteles jövedelme több lesz, mint 8 millió forint, a családi kedvezménynek azt a részét lehet majd az adóból levonni, amely meghaladja a 8 millió forint feletti összes jövedelme 20 százalékát.

Nyilatkozat

a kifizetőtől/munkáltatótól (a társaságtól személyes közreműködésre tekintettel)* származó bevétel adóelőlegének megállapításához a 2005. évben

Fontos! A kitöltési útmutató alapján 2 példányban csak az Önre vonatkozó részeket töltsse ki!

A nyilatkozatot adó magánszemély:

neve: .....

lakcíme: .....

adóazonosító jele: ..... adószáma: .....

1. A számomra kifizetésre kerülő összegből az adóelőleg alapjának megállapításához a következő nyilatkozatot teszem:
  - a) Az önálló tevékenység munkadíjából ..... Ft felmerült költség (de legfeljebb a munkadíj 50%-ának) levonását kérem.
  - b) Az önálló tevékenységem költségeinek megtérítése címén járó összegből ..... Ft felmerült költség levonását kérem.
  - c) A nem önálló tevékenység költségeinek megtérítése címén járó összegből ..... Ft felmerült költség levonását kérem.
  - d) Nemzetközi árufuvarozási, személyszállítási külszolgálattal/külföldi kiküldetéssel* kapcsolatos utazási költségeimnek megtérítése címén járó összegből ..... Ft felmerült költség levonását kérem.
2. Kérem a göngyöltéses módszerrel történő adóelőleg-levonást.**
3. Kérem az általános szabály szerinti adóelőleg-levonást.**
4. Kérem az előírtnál magasabb összegű adóelőleg levonását.**
5. Az adóévben várható adóterhet nem viselő járandóságom: ..... Ft
6. Kérem a társaságot, hogy a személyes közreműködésem címén járó bevételből az adóelőleget a munkáltatóra vonatkozó szabályok szerint állapítsa meg.**
7. Művészeti tevékenységből származó jövedelemem után a közterheket egyénileg fizetem.**

Kelt: .....

.....
 az adózó aláírása
 (Kérjük, aláírás előtt olvassa el a kitöltési útmutatót!)

* Húzza alá a megfelelő szövegrészt!

** Jelölje X-szel, ha kéri!

Kitöltési útmutató
az adóelőleg-levonásra vonatkozó nyilatkozathoz 2005-ben

A nyilatkozatot két példányban kell kitölteni, figyelembe véve, hogy azt a munkáltató (a kifizető) akkor tudja teljesíteni, ha a kifizetendő összeg számfejtése előtt a rendelkezésére áll! A munkáltató/kifizető a másolaton igazolja az első példány átvételét, és azt az elévülésig megőrzi. A másodpéldányt a magánszemélynek az adóbevallás elkészítéséhez szükséges bizonylatokkal együtt szintén az elévülésig meg kell őriznie!

Az 1. a)–d) pontok bármelyikének kitöltése azzal jár, hogy Önnek év végén önadózóként adóbevallást kell beadnia!

Az 1. a) és b) ponthoz: Ha Ön az önálló tevékenységéből származó bevételéből (munkadíj, költségterítés) az adóelőleg alapjának megállapításához költséglevonást kér a nyilatkozatában, egyetlen más önálló tevékenységéből származó bevételével szemben sem alkalmazhatja a 10 százalékos költséghányad levonásával történő jövedelemmegállapítást.

Ha költség levonását nem kéri (nem tölti ki a nyilatkozatot), akkor a kifizetőnek a munkadíj 90 százalékat kell adóelőleg-alapnak tekintenie, a költségterítés esetében pedig a törvény által elismert, igazolás nélkül elszámolható költséget, ilyen elismert költség hiányában pedig 10 százalékos költséghányadot kell a bevételből levonnia. Ha az adóelőleg alapjának megállapításához Ön nem kéri költség levonását, és ezért a kifizető az előzőek szerint jár el, nincs akadálya, hogy utóbb az adóbevallásában a 10 százalékos költséghányad levonása helyett az igazoltan felmerült költségek figyelembevételével állapítsa meg bármely önálló tevékenységéből származó jövedelmét.

Az 1. c) ponthoz: A nem önálló tevékenység díja (munkabér, választott tisztségviselő tiszteletdíja, személyesen közreműködő tag munkadíja stb.) teljes egészében adóelőleg-alap, ezért költségnyilatkozatot csak akkor lehet adni, ha a kifizető (a munkáltató) költségterítést (is) fizet. Ha Ön nem kér költséglevonást az ilyen költségterítésből, akkor a törvény által igazolás nélkül elismert költség összegét meghaladó részt, ilyen elismert költség hiányában a költségterítést teljes egészében adóelőleg-alapként kell figyelembe venni. Ilyen esetben azonban annak sincs akadálya, hogy utóbb, adóbevallás beadásával az igazoltan felmerült költségek figyelembevételével állapítsa meg a kapott költségterítésből a jövedelmet. A nem önálló tevékenységből származó költségterítéssel szemben alkalmazott tételes költségelszámolás nem zárja ki az önálló tevékenységből származó bevételnél a 10 százalékos költséghányad alkalmazását, ha annak egyéb feltételei fennállnak.

Az 1. d) ponthoz: Csak akkor töltheti ki, ha Ön munkaviszonyban külszolgálaton lévő, vagy kifizető által elrendelt külföldi kiküldetésben lévő, nemzetközi árufuvarozásban és személyszállításban közreműködő gépkocsivezetőként, árukísérőként kap a gépjármű külföldi üzemeltetéséhez költségterítést. Nyilatkozat hiányában a kifizető (a munkáltató) a költségterítés teljes összegét adóelőleg-alapnak tekinti, ami azonban nem zárja ki az év végén a költségek igazolt elszámolásának lehetőségét az adóbevallásban.

Figyelem! Ha a nyilatkozatában az 1. a)–d) pont szerint levonni kért költséget utóbb nem tudja igazolni, és a nem igazolt rész több, mint a levont összeg 5 százaléka, a nem igazolt rész 12 százalékat külön adóként kell bevallania és megfizetnie.

A 2–3. ponthoz: Ön a 2. pont kitöltésével kérheti az adóév elejétől számított göngyöltéses adóelőleg-fizetést. Ekkor a kifizető az adóév elejétől összesíti a tőle származó, a magánszemély által az adóévben megszerzett bevételek alapján meghatározott adóelőleg-alapokat. Az adott kifizetés adóelőlegét az adóelőleg-alapok így meghatározott összegére az adótábla szerint számított adóból az adóévben korábban már megállapított adóelőlegek levonásával határozza meg. Az adóelőleg megállapításához az 5. pontban feltüntetett adóterhet nem viselő járandóságot is figyelembe kell venni.

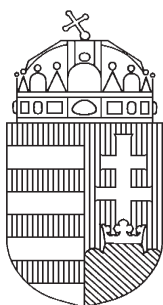
Ha a 2. pont szerinti nyilatkozatot ad, vegye figyelembe, hogy utóbb, amikor az év elejétől számított összes összevonandó jövedelme (az adóterhet nem viselő járandóságot is beleértve) meghaladja az 1 millió 500 ezer forintot, minden alkalommal az általános szabály szerinti (azaz 38%-os kulccsal történő) adóelőleg-levonást kell kérnie. Ha az utóbbi nyilatkozat elmulasztása az adóév végén befizetési különbözetet eredményez, annak összege után 12% különadót is kell fizetnie.

A 4. ponthoz: A törvény által meghatározott adóelőlegnél nagyobb összeg levonását is lehet kérni, azonban a levonás a bevételt nem haladhatja meg, és aránya a bevételhez nem lehet nagyobb, mint a legmagasabb adókulcs százalékos mértéke (38%).

Az 5. ponthoz: Az adóterhet nem viselő járandóságok felsorolását a személyi jövedelemadóról szóló törvény 3. § 72. pontja tartalmazza.

A 6. ponthoz: Ha kéri, a társaságnak az adóelőleget nem a legmagasabb adókulccsal kell levonnia, hanem a munkáltatókra vonatkozó szabályok (pl. az adókedvezmények) figyelembevételével állapíthatja meg az adóelőleget.

A 7. ponthoz: Ha Ön a művészeti tevékenységét önálló tevékenység keretében folytatja, adószámmal rendelkezik, és az Ön által kiállított számla, számlák alapján megszerzett, e tevékenységből származó bevétele(i) után az adóelőleg-fizetési kötelezettséget a magánszemély adóelőleg fizetésére vonatkozó rendelkezések szerint egyénileg teljesíti, akkor az Ön nyilatkozata alapján a kifizető adóelőleget nem állapít meg.

A MAGYAR HIVATALOS KÖZLÖNYKIADÓ megjelentette a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 2003

című kilenckötetes kiadványt.

A jogszabálygyűjteményt a Miniszterelnöki Hivatal és az Igazságügyi Minisztérium a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan név- és tárgymutatóval, kiegészítő jegyzetekkel, valamint változásmutatóval látta el.

A jogszabálygyűjtemény I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. és IX. kötetének ára: **229 425 Ft áfával.**

A kötetekre szóló megrendelést a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) kérjük eljuttatni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendeljük a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 2003

című kilenckötetes kiadványt ..... példányban.

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Az ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára.

Keltezés: .....

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint a hírközlési tevékenység (frekvenciagazdálkodás, távközlés, postaügy, informatika) közleményeit, továbbá az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzétesszük a Kincstári Vagyon Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviseltek közleményeit. Fizetett hirdetésként – akár színes oldalakon is – helyet kaphatnak az **Értesítőben** a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdekklődésre számot tartó közlései is.

Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2004. május 1-jétől az Európai Unió hivatalos nyelveként magyarul is megjelenik. A hivatalos lap L és C sorozatból áll.

Az L (Legislation) sorozatban kerülnek kiadásra az Európai Unió hatályos jogszabályai, az ún. elsődleges jogforrások (alapító szerződések, csatlakozási szerződések, társulási szerződések), továbbá az alábbi jogforrások: *rendeletek, irányelvek, határozatok*.

Az EU Hivatalos Lapjában történő közzétételt követően az évfolyam és a kötet számára, valamint a megjelenés dátumára hivatkozással, cím szerint, 2004. május 1-jétől folyamatosan tájékoztatást adunk a hivatalos lap L kiadásaiban megjelenő jogi aktusokról a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő **Hivatalos Értesítőben**.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címen, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668.

2004. évi éves előfizetési díja: 10 764 Ft áfával.

(2005. évi éves előfizetési díja: 13 248 Ft áfával.)

A **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a kiadó közlönnyboltjában: 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Telefon/fax: 267-2780.

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** című lapot ..... példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve: .....

címe (város/község, irányítószám): .....

utca, házszám: .....

Ügyintéző (telefonszám): .....

2004. évi előfizetési díj fél évre 5382 Ft áfával 2005. évi előfizetési díj fél évre 6624 Ft áfával

egy évre 10 764 Ft áfával

egy évre 13 248 Ft áfával

Számlát kérek a befizetéshez.

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Kelt.: .....

.....
cégszerű aláírás

Miért jogos a választás?

TÍZ ÉV TAPASZTALAT

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó elektronikus jogszabály-gyűjteménye egy évtizede a jogalkalmazók szolgálatában.

HIVATALOS FORRÁS

Jogszabályi felhatalmazás alapján, a Magyar Közlöny nyomdai tőpéldányáról a Miniszterelnöki Hivatal felügyeletével készül.

BŐVÜLŐ TARTALOM

A jogszabály-szolgáltatást a megszokott adatbázisokon és funkciókon kívül már a legfontosabb törvények magyarázatai is kiegészítik.

LEGJOBB ÁR

Előfizetési díjaink más, hasonló szolgáltatást nyújtó termékek áránál garantáltan és tartósan kedvezőbbek.

ONLINE SZOLGÁLTATÁS

Előfizetőink ingyenesen letölthetik a hőközi jogszabályváltozásokat, vagy akár naponta frissíthetik a CD adatállományát.

EU-JOGI KAPCSOLAT

Tartalmazza az EU-jogszabályokra utaló hivatkozásokat, amelyek alapján a szövegek EU Jogtárunkból behívhatók.

TERMÉKTÁMOGATÁS

A felhasználói kézikönyvön kívül ingyenes zöldszámkunk és internetes honlapunk nyújt segítséget, igény esetén a kezelést betanítjuk.

HIVATALOS CD JOGTÁR
HATÁLYOS JOGSZABÁLYOK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE

www.mhk.hu
06 (80) 200-723

MOST KEDVEZMÉNNYEL, RENDSZERBE LÉPÉSI DÍJ NÉLKÜL!

A kiadó ajánlata: a Hivatalos CD Jogtár éves előfizetői az **EU Jogtár**at most **50% kedvezménnyel** rendelhetik meg!

Előfizetem a **Hivatalos CD Jogtár** önálló változatát egy évre ..... példányban.
(Többfelhasználós hálózati verzióinkról kérjük, érdeklődjön zöldszámkunkon!)
2005. évi előfizetési díj: **72 000 Ft** + áfa, rendszerbe lépési díj nincs.

Előfizetem az **EU Jogtár** önálló változatát egy évre .... példányban.
2005. évi előfizetési díj: **30 000 (60 000 Ft -50%)** + áfa, rendszerbe lépési díj nincs.

Az előfizetés(ek) időtartama: 2005. január–december.

Név, cím: .....

Ügyintéző, telefon: .....

Kézbesítési cím és név: .....

Dátum: ..... Cégszerű aláírás: .....

Az akció a 2004. december 31-ig beérkezett előfizetésekre vonatkozik. Kérjük, hogy a szelvényt a Magyar Hivatalos Közlönykiadó **1394 Budapest 62, Pf. 361** postacímére, illetve a **266-8906**-os vagy a **266-5190**-es faxszámra küldje vissza. Megrendelését feladhatja a **www.mhk.hu** honlapon vagy a **cdjogtar@mhk.hu** e-mail címen is.

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetéseiket folyamatosan tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2005. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utacím-megjelöléssel).

Az esetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a kiadó által megküldött számlán megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levél cím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2005. évi előfizetési díjak

(Az árak az áfát tartalmazzák.)

Magyar Közlöny	89 148 Ft/év	Közlekedési Értesítő	22 080 Ft/év
Hivatalos Értesítő	13 248 Ft/év	Kulturális Közlöny	17 112 Ft/év
Határozatok Tára	20 424 Ft/év	Külgazdasági Értesítő	17 940 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	4 968 Ft/év	Munkaügyi Közlöny	13 800 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	17 112 Ft/év	Oktatási Közlöny	19 872 Ft/év
Bányászati Közlöny	4 416 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	27 600 Ft/év
Belügyi Közlöny	22 908 Ft/év	Statisztikai Közlöny	11 868 Ft/év
Egészségbiztosítási Közlöny	19 044 Ft/év	Szociális Közlöny	14 076 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	23 736 Ft/év	Turisztikai Értesítő	10 488 Ft/év
Ellenőrzési Figyelő	3 036 Ft/év	Ügyességi Közlöny	5 796 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	16 560 Ft/év	Magyar Közigazgatás	8 556 Ft/év
Gazdasági Közlöny	21 528 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	4 416 Ft/év
Hírközlési Értesítő	5 796 Ft/év		
Ifjúsági és Sport Értesítő	4 416 Ft/év	Élet és Tudomány	9 936 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	14 352 Ft/év	L'udové noviny	2 484 Ft/év
Informatikai és Hírközlési Közlöny	19 872 Ft/év	Neue Zeitung	4 140 Ft/év
Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítő	13 524 Ft/év	Természet Világa	5 520 Ft/év
Közbeszerzési Értesítő	94 700 Ft/év	Valóság	6 624 Ft/év

Kibővített Cégek Közlöny CD

2005 januárjától – előfizetői jelzések alapján – az elektronikus Cégek Közlöny olyan területekkel bővül, amelyeket az üzleti környezetben működő felhasználóink jelentős hányada a naprakész információszolgáltatás alapvető részének tekint és igényel.

A továbbra is heti rendszerességgel megjelenő lemez a **Cégek Közlöny** hatályos és hiteles céginformációs adatbázisán kívül ezután a **Közbeszerzési Értesítő** és a **Versenyfelügyeleti Értesítő** című hivatalos lapok információit is tartalmazni fogja.

A kibővített CD 2005. évi éves előfizetési díja: 25%-os áfával 111 900 Ft, fél évre 55 950 Ft.

A 32 éves **Házi Jogtanácsadó** hagyományait viszi tovább 2005 januárjától a **Jogtanácsadó**.

Az új név és formátum olvasóink igényei alapján kibővített tartalmat, új rovatokat és nagyobb oldalterjedelmet is takar.

Szerzőink ezután is olyan elismert szakemberek lesznek, akik elméleti és gyakorlati kérdésekben egyaránt jártasak, a témaválasztásban pedig továbbra is szem előtt tartjuk olvasóink kívánságait.

Az új **Jogtanácsadó** 2005. évi éves előfizetési díja: 5796 Ft áfával, fél évre 2898 Ft áfával.

A HIVATALOS CD JOGTÁR hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteményének 2005. évi éves előfizetési díjai:

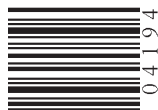
(Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Önálló változat	72 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	186 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	120 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	249 600 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	150 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	436 800 Ft

Egyszeri belépési díj: 7200 Ft.

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2004-es évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a **www.mhk.hu** címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2004. évi éves előfizetési díj: 73 140 Ft. Egy példány ára: 161 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána +8 oldalanként +161 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbeleni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

04.3355 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.